

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied

st. Stevenskerkhof 2 postbus 156 6500 AD Nijmegen
telefoon 024 – 3 22 45 79 telefax: 024 – 3 24 12 40
E-MAIL: info@pouderoyen.nl www.pouderoyen.nl

SAMENVATTING.....	3
1. INLEIDING	7
1.1. Een nieuw Bestemmingsplan Buitengebied.....	7
1.2. Doel van het bestemmingsplan	7
1.3. Plangebied	8
1.4. Noodzaak Plan-MER.....	9
1.5. Passende beoordeling	10
1.6. Doel plan-MER	10
1.7. Notitie reikwijdte en detailniveau	11
2. WETTELIJK KADER	13
2.1. Wettelijk kader Plan-MER	13
2.2. Landelijk beleid	14
2.3. Provinciaal beleid.....	23
2.4. Gemeentelijk beleid.....	32
2.5. Overig	35
3. REFERENTIESITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING, PLANVOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN	37
3.1. Referentiesituatie en autonome ontwikkeling.....	37
3.2. Planvoornemen	39
3.3. Scenario's en alternatieven.....	41
4. MILIEUASPECTEN	47
4.1. Wijze van beoordelen.....	47
4.2. Te beoordelen aspecten	49
5. REFERENTIESITUATIE EN EFFECTEN AUTONOME ONTWIKKELING	53
5.1. Milieukwaliteit	53
5.2. Natuur	60
5.3. Verkeer	64
5.4. Bodem en Water	66
5.5. Ruimtelijke kwaliteit	69
5.6. Duurzaamheid.....	74

6.	EFFECTEN PLAN EN ALTERNATIEVEN.....	75
6.1.	Milieukwaliteit	75
6.2.	Natuur	80
6.3.	Verkeer	84
6.4.	Bodem en Water	85
6.5.	Ruimtelijke kwaliteit	88
6.6.	Duurzaamheid.....	90
7.	PASSENDE BEOORDELING	91
7.1.	Inleiding.....	91
7.2.	Beoordeling	91
8.	BEOORDELING EN CONCLUSIES	93
8.1.	Beoordeling	93
8.2.	Conclusies	94
8.3.	Aanbevelingen.....	95
8.4.	Leemten en onzekerheden	96
9.	MONITORING EN EVALUATIE.....	97
	BIJLAGEN	99

SAMENVATTING

De gemeente Geertruidenberg wil voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opstellen. De huidige planologische regels voor het buitengebied zijn vastgelegd in verschillende bestemmingsplannen met elk hun eigen regels. Dit betekent dat voor ruimtelijk vergelijkbare gebieden verschillende regels gelden wat een consequente toetsing van bouwaanvragen in de praktijk vaak moeilijk maakt.

Het nieuwe bestemmingplan Buitengebied wil - binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer het landschap, de cultuurhistorie en het milieu - aan de bestaande (gewenste) functies ontwikkelingsruimte bieden en daarnaast inspelen op toekomstige ontwikkelingen. Bij deze ontwikkelingen gaat het om zowel bestaande functies (zoals de landbouw) als om nieuwe functies (bijvoorbeeld in vrijkomende boerderijen).

Plan-MER

Het is verplicht om voorafgaand aan bepaalde besluiten met betrekking tot plannen, een plan-MER uit te voeren. Het gaat daarbij om plannen die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. In het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied zijn de vigerende bouwblokken voor de intensieve veehouderijen overgenomen. Omdat voor een aantal bedrijven de vigerende bouwblokken (bouwkavel op maat) nog niet zijn opgevuld, biedt dit bestemmingsplan (door de huidige bouwblokken opnieuw te bestemmen) ruimte voor uitbreiding van intensieve veehouderijen. Ook omschakeling naar een ander type intensieve veehouderij (bijv. van varkens naar kippen) behoort planologisch gezien tot de mogelijkheden. Dergelijke uitbreidingen/wijzigingen kunnen van een zodanige omvang zijn dat hiervoor een besluit-MER-beoordeling noodzakelijk kan zijn.

Daarnaast bevindt zich in en in de nabijheid van het plangebied de (in voorbereiding zijnde) Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Langstraat'. Op voorhand zijn significante effecten op deze op deze gebieden niet uit te sluiten.

Beoordeeld zal moeten worden of de voorgestelde wijzingen significante effecten kunnen hebben op deze gebieden.

Ontwikkelingen in het voorontwerp bestemmingsplan

Het voorontwerp bestemmingsplan voorziet ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan beperkt in nieuwe ontwikkelingen in directe zin. Naar aanleiding van bouwblokgesprekken is voor verschillende agrarische bedrijven een beperkte uitbreiding of wijziging van het bouwblok voorzien. Het betreft kleine aanpassingen om concrete plannen mogelijk

te maken die op basis van het vigerende bestemmingsplan zijn toegestaan.

Naast een aantal ontwikkelingen waarin het voorontwerp bestemmingsplan direct voorziet, is een aantal ontwikkelingen mogelijk door middel van een ontheffings- of wijzigingsprocedure. De meest relevante vanuit milieuhygiënisch oogpunt zijn:

- Eenmalige uitbreiding intensieve veehouderijen indien dit noodzakelijk is vanuit dierenwelzijn tot maximaal 2 hectare in AHS Landbouw (uitbreiding intensief in AHS Landschap is uitgesloten).
- Uitbreiding grondgebonden en gemengde agrarische bedrijven, niet zijnde de intensieve veehouderij, tot 2 hectare (1,5 ha in AHS Landschap).
- Toestaan van mestverwerkings- en biovergistingsinstallaties tot 25.000 ton/jaar als nevenactiviteit binnen een agrarisch bouwvlak.

Referentiesituatie, autonome ontwikkeling, plan en alternatieven.

De wet schrijft voor dat in een plan-MER de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als het plan niet zou worden uitgevoerd, dienen te worden beschreven. Dit vormt het referentiekader voor het plan. Daarnaast dienen redelijke alternatieven voor het plan te worden onderzocht.

Voor onderhavig bestemmingsplan is de huidige situatie en de ruimte die het huidige (vigerende) plan biedt beschreven. Op basis hiervan is een beoordeling gegeven van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan biedt. Hierbij is zowel een reëel als een 'worst case' scenario uitgewerkt. Per te beoordelen aspect zijn zo mogelijk alternatieven beschreven.

Milieuaspecten

Het plan is op de volgende aspecten beoordeeld:

1. Milieukwaliteit	a. Luchtkwaliteit b. Geluid c. Geur d. Externe Veiligheid e. Lichthinder
2. Natuur	a. Te beschermen natuurgebieden (locatiekeuze) b. Flora en fauna c. Verzuring (ammoniakdepositie) d. Lichtverstoring e. Geluidsverstoring
3. Verkeer	a. Capaciteit verkeerswegen b. Verkeersveiligheid
4. Bodem en Water	a. Bodemkwaliteit en verontreiniging b. Geomorfologie c. Grondwater d. Oppervlaktewater
5. Ruimtelijke kwaliteit	a. Cultuurhistorie b. Archeologie c. Visueel ruimtelijk
6. Duurzaamheid	a. Duurzaam energiegebruik

Conclusies

Het voorontwerp bestemmingsplan scoort op de verschillende aspecten positief ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Het plan biedt aanzienlijk minder uitbreidings- en omschakelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven ten opzichte van het vigerend plan. Een en ander leidt tot minder verzuring en luchtverontreiniging ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

In vergelijking met het vigerend plan zijn in dit plan extra waarborgen opgenomen om verschillende *archeologische, visueel-ruimtelijke en (natte) natuurwaarden* te beschermen. Op deze punten scoort het plan positief. Ook de ruimte voor *duurzaam energiegebruik* (biovergistingsinstallaties) wordt positief beoordeeld.

Het plan heeft wat betreft het aspect *verzuring* negatieve effecten op de omliggende Natura2000 gebieden, waarvan verschillende habitattypen (sterk) gevoelig zijn voor verzuring. Uitbreiding en nieuwvestiging van en omschakeling naar grondgebonden veehouderijen, leidt tot meer emissie en immissie van ammoniak in deze gebieden. De huidige totale depositie (achtergronddepositie) ligt op dit moment boven de kritische depositiewaarden van de meest gevoelige

habitattypen. Ten opzichte van de achtergronddepositie zijn in de scenario's 'reëel' en 'worst-case' significante effecten te verwachten op de omliggende Natura2000 gebieden. Er is daarom vooralsnog uitsluitend ruimte voor uitbreiding van bedrijven indien de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelig habitattypen in een Natura2000- gebied niet toeneemt.

Het plan leidt in de reële variant ten opzichte van de huidige situatie tot een verslechtering op het aspect geur. Deze verslechtering is vergelijkbaar met de autonome ontwikkeling. In de 'worst case' variant is deze verslechtering aanzienlijk. In de berekening is geen rekening gehouden met eventuele beperkingen die omliggende geurgevoelige objecten opleveren voor uitbreiding van veehouderijen. Daarnaast is in de wijzigingsbevoegdheid opgenomen dat er sprake moet zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Eventuele toename van geuremissie zal dan ook op dit aspect moeten worden getoetst. De feitelijke verslechtering van het woon- en leefklimaat wat betreft het aspect geur zal dan ook beperkt zijn. Ook hiervoor geldt dat toepassing van emissiereducerende technieken zoals luchtwassers de emissie kunnen beperken.

Aanbevelingen

Uitbreiding, vormverandering of nieuwvestiging van grondgebonden veehouderijen is alleen mogelijk wanneer dit niet leidt tot een significante toename van ammoniak op verzuringsgevoelige gebieden. Bij uitbreiding dient aangetoond te worden dat het wijzigingsplan niet leidt tot significante effecten op verzuringsgevoelige habitattypen in Natura2000 gebieden.

Deze aanbeveling geldt ook in geval van vormverandering bij intensieve veehouderijen.

Verder bevat het voorontwerp bestemmingsplan een directe mogelijkheid voor omschakeling van grondgebonden bedrijven niet zijnde veehouderijen naar grondgebonden veehouderijen. Vanwege de te hoge ammoniakdepositie op de Natura2000 gebieden en de mogelijke significante effecten die een dergelijke omschakeling kan hebben, is een directe omschakelmogelijkheid ongewenst en mogelijk in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Aanbevolen wordt daarom omschakeling alleen via een wijzigingsbevoegdheid toe te staan onder de beschreven voorwaarden met betrekking tot ammoniak.

1. INLEIDING

1.1. Een nieuw Bestemmingsplan Buitengebied

De gemeente Geertruidenberg wil voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opstellen. De huidige planologische regels voor het buitengebied zijn vastgelegd in verschillende bestemmingsplannen met elk hun eigen regels. Dit betekent dat voor ruimtelijk vergelijkbare gebieden verschillende regels gelden wat een consequente toetsing van bouwaanvragen in de praktijk vaak moeilijk maakt.

De geldende bestemmingsplannen zijn bovendien vrij oud en sluiten vaak niet meer aan op de feitelijke situatie en het huidige beleid. De toepasbaarheid van de plannen levert daardoor in de dagelijkse praktijk steeds meer problemen op. Nieuwe gewenste ontwikkelingen zijn vaak niet inpasbaar en kunnen alleen gerealiseerd worden met behulp van ontheffingen of een herziening van het bestemmingsplan. Met de herziening beschikt de gemeente weer over een uniform, actueel en samenhangend beleidskader voor het buitengebied.

Ook formele motieven vormen een reden voor de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Op grond van de Wet ruimtelijke ordening moeten bestemmingsplannen namelijk eens in de tien jaar worden herzien.

Het nieuwe bestemmingplan Buitengebied wil - binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer het landschap, de cultuurhistorie en het milieu - aan de bestaande (gewenste) functies ontwikkelingsruimte bieden en daarnaast inspelen op toekomstige ontwikkelingen. Bij deze ontwikkelingen gaat het om zowel bestaande functies (zoals de landbouw) als om nieuwe functies (bijvoorbeeld in vrijkomende boerderijen). Het bestemmingsplan is functioneel gericht en geeft aan waar zich welke functies mogen ontwikkelen.

1.2. Doel van het bestemmingsplan

Het Bestemmingsplan Buitengebied voor de gemeente Geertruidenberg bevat integraal ruimtelijk beleid voor het buitengebied. Met het opstellen ervan zorgt de gemeente er voor dat haar beleid voor het grootste deel van haar buitengebied weer geactualiseerd is.

Het bestemmingsplan kent twee belangrijke doelen, te weten:

- het veiligstellen en vastleggen van bestaande waarden en belangen;
- het mogelijk maken van gewenste ontwikkelingen.

De doelstelling van een bestemmingsplan is altijd regulering van het ruimtegebruik geweest. Hierop heeft het eerste doel betrekking.

Het beschermen van bestaande waarden en belangen in het buitengebied is noodzakelijk gezien de uiteenlopende belangen

(bijvoorbeeld agrarisch gebruik, natuur, landschap, wegen, waterlopen, enz.).

Het buitengebied van Geertruidenberg bevat een aantal kwaliteiten waarin landbouw, natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie tezamen met wonen en leefbaarheid een belangrijke rol spelen. Om te zorgen dat verschillende vormen van ruimtegebruik elkaar zoveel mogelijk versterken en ondersteunen, is het gemeentelijk beleid enerzijds gericht op het behoud van de duurzame componenten en daarmee samenhangende potenties en enerzijds op een vitaal en leefbaar platteland.

De vernieuwing van het platteland in de gemeente is gebaseerd op het vinden van een balans tussen leefbaarheid, duurzaamheid, ecologie en economie. Dat betekent dat gezonde agrarische bedrijven met een duurzaam productieproces zich de komende jaren, op locaties die daarvoor geschikt zijn, kunnen blijven ontwikkelen in de gemeente. Van de agrarische ondernemers wordt wel gevraagd om zorg te dragen voor een kwalitatief hoogwaardig buitengebied door bijv. een verantwoorde landschappelijke inpassing van bedrijfsgebouwen en het beheer van landschapselementen. Ook voor de burger en de recreant is plaats in het buitengebied, mits zij respect tonen voor het landschap, de natuur en voor de agrariër, die er de kost verdient. Het buitengebied is immers van iedereen, waarvoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid dient te worden gedragen.

1.3. Plangebied

Het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied omvat het landelijk gebied van de gemeente Geertruidenberg. De kernen Geertruidenberg, Raamsdonkveer en Raamsdonk behoren niet tot het plangebied. Dit geldt ook voor de bedrijventerreinen Dombosch en de bebouwing van de Amercentrale langs de Bergsche Maas.

Ook de Overdiepse Polder valt buiten het nieuwe bestemmingsplan: voor dit gebied is door de provincie Noord-Brabant een inpassingsplan vastgesteld omdat in de polder ontwikkelingen plaatsvinden in het kader van ruimte voor de rivieren.

Tot slot is ook het westelijke (geïsoleerd gelegen) deel van het buitengebied - grenzend aan de gemeente Drimmelen - niet in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen: hiervoor is een apart bestemmingsplan vastgesteld (bestemmingsplan Gasthuiswaard).

Eventuele effecten van het plan kunnen verder reiken dan de grenzen van het plangebied.

Ligging plangebied ten opzichte van het Natura2000 gebied "Biesbosch".

Afstand meest nabijgelegen veehouderij tot Natura2000 gebied bedraagt ongeveer 1,0 km

Ligging plangebied ten opzichte van het Natura2000 gebied "Langstraat".

Afstand meest nabijgelegen veehouderij tot Natura2000 gebied bedraagt ongeveer 2.5 km.

Daarnaast bevindt zich in en in de nabijheid van het plangebied de (in voorbereiding zijnde) Natura 2000-gebieden 'Biesbosch' en 'Langstraat' (zie figuren hiernaast). Op voorhand zijn significante effecten op deze op deze gebieden niet uit te sluiten.

Beoordeeld zal moeten worden of de voorgestelde wijzingen significante effecten kunnen hebben op deze gebieden ('passende beoordeling').

Omdat het bestemmingsplan ruimte biedt aan besluit-MER- (beoordelings)plichtige activiteiten en significante effecten op Europese Habitatrichtlijn gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten, is dit bestemmingsplan plan-MER-plichtig.

1.5. Passende beoordeling

Een passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien significante gevolgen kunnen hebben op een speciale beschermingszone die is aangewezen in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn.

Uitgangspunt van het plan is dat geen ontwikkelingen worden toegestaan die significante gevolgen kunnen hebben op Natura2000-gebieden. Beoordeeld zal wel moeten worden of de voorziene uitbreidingen, al dan niet bij wijziging, significante gevolgen kunnen hebben op deze gebieden. Wanneer dit het geval is, zal deze wijziging in het plan uitgesloten worden dan wel zullen er nadere regels opgesteld moeten worden om deze effecten uit te sluiten.

Omdat het uitgangspunt van het bestemmingsplan is dat significante gevolgen op Natura2000-gebieden worden uitgesloten, is een passende beoordeling niet noodzakelijk. Wel zal beoordeeld worden in hoeverre effectuering van de wijzigingsbevoegdheden in het plan, kunnen leiden tot deze significante effecten en in hoeverre middels aanscherping/aanvulling van de planregels deze effecten kunnen worden voorkomen.

1.6. Doel plan-MER

Doel van de plan-MER is allereerst inzicht te krijgen in de gevolgen van het bestemmingsplan op de natuur en leefomgeving. Het gaat daarbij primair om de beoordeling van het voorontwerp bestemmingsplan dat eind 2009 ter inzage gelegen. Daarin zijn de beleidswijzigingen rondom intensieve veehouderijen zoals deze in april 2010 van kracht zijn geworden, niet opgenomen. Daar waar relevant zal wel gerefereerd worden naar deze wijzigingen.

Ten tweede zullen mogelijke alternatieven voor het bestemmingsplan in een plan-MER worden beschreven met daarbij een beoordeling van deze effecten daarvan.

Op basis van de uitkomsten van de plan-MER kunnen de plankeuzes die zijn gemaakt specifiekier worden onderbouwd daar waar het gaat om natuur en milieu. Bij eventuele knelpunten ten aanzien van de gemaakte keuzes kunnen plankeuzes worden aangescherpt, gewijzigd of voorzien van nadere eisen.

1.7. Notitie reikwijdte en detailniveau

De notitie reikwijdte en detailniveau heeft samen met het voorontwerpbestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage gelegen. Hierop zijn geen inspraakreacties gekomen.

De notitie reikwijdte en detailniveau is als bijlage bij dit plan gevoegd.

2. WETTELIJK KADER

In dit hoofdstuk worden de wettelijke kaders besproken voor zover relevant voor deze Plan-MER

2.1. Wettelijk kader Plan-MER

Op basis van Europese regelgeving is sinds 21 juli 2004 de Europese richtlijn "betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's" (2001/42/EG) van kracht. Het doel van deze zogenaamde 'Strategische Milieu Beoordelings'(SMB)-richtlijn is om bij de besluitvorming over ruimtelijke plannen en programma's het milieu een volwaardige plaats te geven met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling.

In september 2006 is de SMB-richtlijn, door wijziging van de Wet milieubeheer en de wijziging van het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. 1994, omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving. Sinds deze wijziging bestaan er twee soorten milieueffectrapportage: het plan-m.e.r. en het besluit-m.e.r.. In de praktijk betekent dit, dat sinds deze wetswijziging niet meer van SMB maar van plan-m.e.r. wordt gesproken.

Wanneer plan-MER.?

Het is verplicht om voorafgaand aan besluiten door een overheid over bepaalde plannen een plan-MER uit te voeren. Het gaat daarbij om plannen die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Meer concreet geldt de plan-MER-plicht in geval van wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen (artikel 7.2 en 7.2a Wet milieubeheer):

1. die het kader vormen voor toekomstige project-mer- (beoordelings)plichtige besluiten of
2. waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Habitatrichtlijn.

Ad 1, Plannen die het kader vormen voor toekomstige projectmer- (beoordelings)plichtige besluiten

In bijlage C en D van het Besluit Milieu-effectrapportage 1994 worden activiteiten aangewezen die, wanneer ze een zekere omvang hebben, m.e.r. plichtig dan wel m.e.r. beoordelingsplichtig zijn (kolom 1 en 2). In kolom 4 wordt het besluit aangewezen waarvoor in dat geval een besluit-mer dient te worden gemaakt. Het plan dat een dergelijk besluit mogelijk maakt (kolom 3), is daarmee plan-MER plichtig.

Voor het buitengebied gaat het veelal specifiek om de volgende activiteiten die mogelijk m.e.r. plichtig zijn (lijst is niet uitputtend):

- intensieve veehouderijen;
- aanleg of uitbreiding grootschalige glastuinbouwgebieden;

- grootschalige bloementeelgebieden;
- grootschalige functiewijziging landelijk gebied.

De plan-MER grenzen voor realisering/wijziging van grootschalige glastuinbouw- en bloementeelgebieden en voor grootschalige functiewijziging in het landelijk gebied zijn opgenomen in de bijlage.

Ad 2 Plannen waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Habitatrichtlijn.

Een passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien significante gevolgen kunnen hebben op een speciale beschermingszone die is aangewezen in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn.

Daarbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld het effect van stikstofdepositie ten gevolge van de intensieve veehouderij op natuurgebieden, maar ook lichtverstoring ten gevolge van kassen kan daarin een aspect zijn.

2.2. Landelijk beleid

Nota Ruimte

Het ruimtelijke rijksbeleid is vastgelegd in de Nota Ruimte (2006). Dit beleid zet in op vier hoofddoelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden en;
- borging van de veiligheid (onder meer tegen het water).

Twee begrippen staan centraal in de Nota Ruimte: basiskwaliteit en ationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (RHS). De RHS bestaat uit de belangrijkste gebieden in Nederland op het terrein van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. De verantwoordelijkheid voor het beleid voor deze gebieden ligt (mede) bij het rijk. Voor de gebieden die geen deel uitmaken van de RHS is het beleid gericht op het waarborgen van de basiskwaliteit. De verantwoordelijkheid voor deze basiskwaliteit ligt bij de provincies. Het rijk geeft aan het begrip basiskwaliteit slechts op een beperkt aantal punten invulling: bundeling van stedelijke activiteiten, waarborgen van de milieukwaliteit en investeren in de kwaliteit van het landschap.

Het buitengebied van Geertruidenberg behoort tot de RHS voor zover het gaat om de gebieden die behoren tot de ecologische hoofdstructuur (de Bergsche Maas en haar uiterwaarden en (de oevers van) de Donge en het Oude maasje) en het grensgebied met de grote rivieren.

Binnen de EHS geldt een 'nee, tenzij' benadering: nieuwe activiteiten mogen niet plaatsvinden tenzij ze geen significant negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden hebben. De EHS dient door de betrokken provincies (netto) begrensd te worden.

In het stroomgebied / rivierbedding van de rivier bestaat - in het kader van Ruimte voor de Rivier - beperkte ruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit beleid is uitgewerkt in de Beleidslijn Grote Rivieren (2006) en de PKB ruimte voor de rivier (2007).

Voor wat betreft de landbouwsector is het beleid gericht op een vitale en duurzame landbouw. Provincies wordt gevraagd om niet-grondgebonden en/of kapitaalintensieve landbouw en daaraan gerelateerde bedrijvigheid te bundelen in zogeheten landbouwontwikkelingsgebieden.

Om het economisch draagvlak en de vitaliteit van het platteland te vergroten bestaat ruimte voor her- en nieuwbouw in het buitengebied. Dit dient wel gepaard te gaan met aandacht voor landschappelijke en ontwerp kwaliteit. Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden omgezet in een woonbestemming of dienen als vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Om het hergebruik van leegstaande gebouwen te stimuleren en de mogelijkheden te benutten die nieuwbouw biedt om de kwaliteit en vitaliteit van het platteland te vergroten, vraagt het rijk aan provincies om een planologisch kader op te stellen voor het thema bebouwing in het buitengebied.

Op het gebied van de recreatie is de Nota Ruimte in het algemeen gericht op het vergroten van de toeristisch recreatieve mogelijkheden in de groene ruimte.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet in werking getreden. De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en de bescherming van natuurgebieden die van nationaal of internationaal belang zijn. De Natuurbeschermingswet bepaalt vervolgens wat er wél en niet mag in deze beschermde natuurgebieden. Activiteiten die negatieve gevolgen voor de natuurwaarden kunnen hebben (zoals uitbreiding van een camping of bouwactiviteiten in of nabij een beschermd gebied), mogen bijvoorbeeld niet plaatsvinden zonder vergunning. Er wordt alleen een vergunning verleend indien:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats niet verslechtert en er geen soorten worden verstoord (met dien verstande dat het gaat om soorten en habitats waarvoor het gebied is aangewezen);
- indien bovenstaande wel het geval is, alleen dan wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een groot openbaar belang in het geding is en er compensatie plaats vindt.

Kortom voor elk plan dat significante gevolgen kan hebben op een gebied dat is aangewezen als Natura 2000, Vogel- of Habitatrichtlijngebied moet een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen.

Toestemming mag verleend worden nadat zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet aantast of als er geen alternatieve mogelijkheden zijn en het plan om dwingende redenen van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moeten worden gerealiseerd. In dat geval moeten alle nodige compenserende maatregelen getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. Indien van een plan daadwerkelijk significante gevolgen worden verwacht is regeling binnen het voorliggende bestemmingsplan niet mogelijk. Dan zal er voor het plan een afzonderlijke procedure gevolgd dienen te worden.

Crisis- en herstelwet

Deze crisis- en herstelwet is op 16 maart 2010 aangenomen en per 31 maart 2010 in werking getreden. Deze wet regelt onder meer dat veehouders die willen uitbreiden hiervoor geen vergunning onder de Nbwet hoeven aan te vragen, indien de depositie van de activiteit door deze handeling niet toeneemt ten opzichte van de referentiedatum (7 december 2004) of de additionele depositie wordt gecompenseerd door aanvullende maatregelen, zoals salderen (salderen van depositie met andere veehouderijen voor de betreffende Natura 2000-gebieden of salderen binnen het bedrijf zelf door het toepassen van extra technieken). Hierdoor hebben veehouders de mogelijkheid om tijdig te voldoen aan het actieplan en daarbij hun activiteiten uit te breiden zonder hiervoor een Nbwet-vergunning aan te hoeven vragen.

Leidt de handeling wel tot een toename van de depositie of wordt deze toename in onvoldoende mate gecompenseerd, dan is een Nbwet-vergunning wel vereist en geldt het reguliere regime. Los hiervan heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om preventieve maatregelen of herstelmaatregelen via aanschrijving op te leggen ter uitvoering van de Natuurbeschermingswet (om aan de vereisten van de Habitatrichtlijn te voldoen). Belanghebbenden kunnen hiertegen in principe rechtsmiddelen aanwenden (bezwaar en beroep). De aanschrijvingsbevoegdheid staat los van eventuele handelingen als stalaanpassingen en het bevoegde gezag kan op elk moment van deze bevoegdheid gebruik maken.

Flora- en faunawet

De vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verplichte soortenbescherming van flora en fauna is geregeld in de *Flora- en Faunawet*. Deze wetgeving is met name van belang voor natuurwaarden die buiten de EHS en de beschermde natuurgebieden voorkomen. Iedere burger wordt geacht om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Daarnaast gaat

de Flora- en Faunawet uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Dit betekent dat ontwikkelingen die (kunnen) leiden tot vernieling, beschadiging of verstoring van beschermde planten of voortplantings- of rustplaatsen van beschermde dieren slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. Indien aantoonbaar kan worden gemaakt dat er geen significante schade voor flora en fauna zal optreden kan voor bepaalde maatregelen een ontheffing of vrijstelling worden verleend. Er moet daarbij gekeken worden naar alternatieven, naar dwingende redenen van groot openbaar belang en naar mogelijkheden voor compensatie.

Wet Milieubeheer ('Luchtkwaliteitseisen')

De Eerste Kamer heeft op 9 oktober 2007 het wetsvoorstel voor de wijziging van de 'Wet milieubeheer' goedgekeurd. Deze wet is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het 'Besluit luchtkwaliteit 2005'. De wet is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken;
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.

De paragraaf luchtkwaliteit in de 'Wet milieubeheer' voorziet ondermeer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt, wat wil zeggen dat een project 'niet in betekenende mate' van bijdraagt aan de luchtverontreiniging (meer dan 3% ten opzichte van de grenswaarde);
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking treedt nadat de EU derogatie heeft verleend.

De Regeling NIBM kent voor woningbouw de volgende criteria waaronder de verslechtering van de luchtkwaliteit per definitie 'niet in betekenende mate' is:

- minder dan 1500 (3%) woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, met een gelijkmatige verkeersverdeling;
- minder dan 3000 (3%) woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling.

De Regeling NIBM noemt de volgende subcategorieën van landbouwinrichtingen, die per definitie 'niet in betekende mate' bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit:

- akkerbouw- of tuinbouwbedrijven met open grondteelt;
- inrichtingen die uitsluitend of in hoofdzaak bestemd zijn voor witloftrek of teelt van eetbare paddenstoelen of andere gewassen in een gebouw;
- permanente en niet-verwarmde opstanden van glas of van kunststof voor het telen van gewassen;
- permanente en verwarmde opstanden van glas of van kunststof voor het telen van gewassen, mits niet groter dan 2 hectare (3% criterium).
- kinderboerderijen.

Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. De Wgv vervangt de Wet stankemissie veehouderijen die van toepassing was voor landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden met het primaat natuur en de drie 'stankrichtlijnen' die van toepassing waren. Met de Wgv geldt nu één toetsingskader voor vergunningplichtige veehouderijen in de hele gemeente. Voor niet vergunningplichtige veehouderijen en overige agrarische niet vergunningplichtige bedrijven is het Besluit landbouw milieubeheer het toetsingskader.

De Wgv geeft gemeenten de beleidsvrijheid om maatwerk te leveren dat is afgestemd op de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting. De Wgv verplicht niet meer tot een aparte cumulatieve beoordeling zoals dat onder de eerdere 'geurrichtlijnen' wel verplicht was. Toetsing aan de toegestane geurbelasting en de minimumafstanden is voor de individuele vergunningverlening voldoende. Ten behoeve van de beoordeling of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening, dient de cumulatieve stankbelasting echter wel beschouwd te worden.

De veehouderijen moeten voldoen aan individuele wettelijke normen voor de geurbelasting op een geurgevoelig object. De wet biedt de gemeente mogelijkheid op basis van een eigen geurbeleid af te wijken van de wettelijke normen binnen een in de wet vastgelegde bandbreedte. Daarvoor dient op gebiedsniveau worden gezocht naar normen die aansluiten bij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en het gewenste woon-

en leefklimaat. De gewenste normen dienen in een gemeentelijke verordening worden vastgelegd. De verordening wordt onderbouwd met een gebiedsvisie. In de gebiedsvisie wordt de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied weergegeven en gekoppeld aan een beoordeling van de geurbelasting van het gebied.

Wet ammoniak en veehouderij;

Het Nederlandse ammoniakbeleid berust op twee sporen. Het eerste spoor is het gebiedsgerichte spoor. Dit spoor houdt onder andere in dat maatregelen rond ammoniakgevoelige natuurgebieden moeten worden genomen. Een belangrijke maatregel is de zonering van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Op grond van die wet moeten de provincies de meest kwetsbare natuurgebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur (de zogenaamde zeer kwetsbare gebieden) aanwijzen. In deze zeer kwetsbare gebieden, die gelegen zijn binnen de EHS, en een zone van 250 meter daaromheen gelden beperkingen voor de milieuvergunningverlening aan bedrijven. In de Nota Ruimte is vastgelegd dat met deze uitgangspunten ook bij ruimtelijke ordening rekening moet worden gehouden: "In aanvulling op het generieke ammoniakemissiebeleid worden de meest kwetsbare natuurgebieden door middel van zonering extra beschermd. Daarbij is "nieuwvestiging" van veehouderijen niet toegestaan en is uitbreiding van veehouderijen alleen onder strikte voorwaarden mogelijk (binnen het emissieplafond van de veehouderij)." In de Wav is ook bepaald dat onder bepaalde omstandigheden verdergaande technieken dan de best beschikbare techniek moeten worden toegepast. Dit zal vooral van toepassing zijn op grote intensieve veehouderijen. Naast de Wav is ook de Natuurbeschermingswet 1998 van belang. Voor activiteiten (waar veehouderijen ook onder vallen) rond beschermde natuurmonumenten en aangewezen vogel- en habitatrichtlijngebieden geldt namelijk een vergunningplicht op grond van de Natuurbeschermingswet, om schade aan de betreffende gebieden te voorkomen. Tot slot biedt ook de Reconstructiewet een kader voor een gebiedsgerichte aanpak van ammoniak.

Het tweede spoor is het generieke spoor. Door middel van het besluit Huisvesting gelden emissie-eisen voor alle stallen. Op den duur zullen alle stallen emissie-arm moeten worden uitgevoerd, voor zover de techniek daarvoor beschikbaar is. Daarnaast zijn er regels voor het emissiearm uitrijden van mest en voor het afdekken van mestbassins. Dit generieke spoor is gericht op het terugdringen van de achtergronddepositie van ammoniak en is voor ruimtelijke ordening minder relevant.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij;

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is op 1 april 2008 in werking getreden. Met dit Besluit wordt invulling gegeven aan het

algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Hiertoe bevat het besluit zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden.

Veehouders hebben volgens het eind 2009 opgestelde actieplan ammoniak tot 1 april 2010 de tijd om in een plan aan te geven hoe en wanneer ze gaan voldoen aan de eisen voor ammoniak-uitstoot die in 2005 zijn opgesteld. Veehouderijen hadden per 1 januari 2010 de emissie van ammoniak moeten terugbrengen conform eisen die al in 2005 zijn gesteld. Daarnaast moeten zij ook voldoen aan andere eisen, zoals welzijnseisen en eisen op het gebied van geur en fijn stof. Om gedwongen dubbel investeren te voorkomen is het actieplan opgesteld. Uitvoeren van het actieplan betekent dat varkens- en pluimveehouders de tijd krijgen die nodig is, maar niet meer dan dat. Op 1 januari 2013 moeten alle maatregelen getroffen zijn.

Legkippenbesluit 2003

Het legkippenbesluit strekt ter uitvoering van de EU-richtlijn 99/74/EG. Het Legkippenbesluit stelt een aantal randvoorwaarden aan het houden van legkippen. De belangrijkste daarvan zijn de minimumruimte waarover de kippen moeten kunnen beschikken en de omvang van de strooiselvoorziening.

Het huisvesten van legkippen in legbatterijen die voor 1 januari 2003 zijn gebouwd en in gebruik zijn genomen, is met ingang van 1 januari 2012 verboden. Huisvesting van legkippen in kooien blijft ook na afschaffing van de legbatterij mogelijk in de zogenaamde aangepaste of verrijkte kooi. In de aangepaste kooi dienen de kippen de beschikking te krijgen over strooisel, zitstokken en een nest.

Varkensbesluit

In het varkensbesluit worden richtlijnen gegeven ten aanzien van de huisvesting van varkens. Het besluit geeft uitvoering van verschillende Europese richtlijnen, waaronder richtlijn nr. 2001/88/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 oktober 2001 houdende wijziging van richtlijn nr. 91/630/EEG tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van varkens en van richtlijn nr. 2001/93/EG van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 9 november 2001 houdende wijziging van de bijlage bij richtlijn nr. 91/630/EEG tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van varkens.

In het besluit zijn verschillende oppervlaktenormen opgenomen voor het houden van varkens en verscherpte eisen waaraan de sector, onder voorwaarden, in 2013 aan moet voldoen.

Vleeskuikenbesluit;

Het ontwerp-vleeskuikenbesluit geeft uitvoering aan richtlijn nr. 2007/43/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 juni 2007 tot vaststelling van minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens. De lidstaten dienen uiterlijk op 30 juni 2010 aan deze richtlijn te voldoen. In het ontwerp-besluit worden eisen gesteld aan de wijze van het houden van vleeskuikens.

Besluit Glastuinbouw

Het "Besluit Glastuinbouw" (geldig vanaf 1 april 2002) is een vervanging "Besluit tuinbouwbedrijven met bedekte teelt milieubeheer" uit 1996. In het Besluit Glastuinbouw staan voorschriften om lichthinder door assimilatieverlichting te beperken. Zo moet de gevel zijn afgeschermd. Deze afscherming moet leiden tot 95 procent minder uitstraling op 10 meter afstand van de kas. De lampen mogen niet buiten de kas zichtbaar zijn. In de periode van 1 september tot 1 mei is assimilatiebelichting verboden van 20.00 uur tot 24.00 uur.

Er zijn enkele uitzonderingen op deze regel. Glastuinders die al voor 12 maart 1996 verlichting toepasten, zijn onderworpen aan regels van de gemeente. Deze regels moeten de grootst mogelijke bescherming geven, maar ook redelijk zijn ('As Low As Reasonable Achievable' of ALARA). Ook zijn er geen extra maatregelen nodig als er binnen 10 meter van de gevel een voorziening is die lichtuitstraling naar de verdere omgeving met minimaal 95 procent vermindert.

Met ingang van 1 oktober 2009 zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in het Besluit Glastuinbouw:

- Vanaf 1 oktober 2009 moeten alle nieuwe kassen, waarin assimilatiebelichting < 15.000 lux wordt toegepast, zijn voorzien van een lichtscherminstallatie waarmee ten minste 95% van de lichtuitstraling kan worden gereduceerd.
- Vanaf 1 oktober 2010 moeten alle bestaande kassen, waarin assimilatiebelichting < 15.000 lux wordt toegepast, zijn voorzien van een lichtscherminstallatie waarmee ten minste 95% van de lichtuitstraling kan worden gereduceerd.
- De 95%-schermen mogen aanwezig blijven tot 1 januari 2017, maar dan mag na 1 januari 2014 tijdens de donkerteperiode niet meer belicht worden.
- Vanaf 1 januari 2014 moeten alle nieuwe kassen, waarin assimilatiebelichting < 15.000 lux wordt toegepast, zijn voorzien

van een lichtscherminstallatie waarmee ten minste 98% van de lichtuitstraling kan worden gereduceerd.

- Tijdens de donkerteperiode (april, september en oktober: 20.00 tot 02.00 uur en november tot en met maart: 18.00 tot 24.00 uur) moet de scherminstallatie gesloten zijn. Gedurende de nacht mag de scherminstallatie tot maximaal 25% geopend worden.
- Bij toepassing van assimilatiebelichting > 15.000 lux moet van zonsondergang tot zonsopgang minimaal 98% van de lichtuitstraling afgeschermd worden.
- Waar het technisch redelijkerwijs niet mogelijk is hoeft tot 1 januari 2018 geen lichtscherminstallatie te worden aangebracht.
- Als voor 1 mei 2009 al een 85%-scherminstallatie aanwezig was, dan mag deze gebruikt blijven worden tot 1 januari 2013. Bij toepassing van assimilatiebelichting moet de scherminstallatie gesloten zijn van zonsondergang tot zonsopgang.
- Van zonsondergang tot zonsopgang moet de lichtuitstraling op een afstand van 10 m vanaf de gevel gereduceerd zijn met minimaal 95% en de gebruikte lampen mogen niet zichtbaar zijn.

Belvédère gebied

Het gemeentelijk grondgebied oostelijk van de A27, Bergsche Maas en Donge ligt in het gebied "Langstraat". Dit cultuurlandschap is van monumentale waarde en is daarom opgenomen als "Belvedere gebied" in de Nota Belvedere (1999). Het gebied Langstraat ligt op de overgang van zand naar klei, die de "Naad van Brabant" wordt genoemd. Dit gebied ligt tussen Waalwijk en Waspik.

Delen van de Langstraat zijn onttrokken aan de landbouw en als natuurgebied in beheer bij Staatsbosbeheer. Andere delen van de Langstraat staan, zoals de meeste gebieden in Nederland, onder invloed van allerlei economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Door de bijzondere kwaliteit en samenstelling van het kwelwater dat hier op "de Naad" uit de grond treedt en de verschillende bodemtypen die hier bij elkaar komen, is hier een zeer bijzondere plantengroei aanwezig. Hierdoor is ook een rijk vogel- en dierenleven ontstaan. Delen van dit gebied zijn als Hoofd Structuur (EHS) gebied aangewezen en vallen onder de "Europese habitatrichtlijnen. Dit laatste is niet het geval in de gemeente Geertruidenberg. In de gemeente is het kenmerkende van de Langstraat het slagenlandschap met zijn lange smalle percelen omzoomd door elzenheggen. Karakteristiek aan het slagenlandschap zijn ook de afwisseling van openheid en historische lintbebouwing. Opgenomen regelingen in het bestemmingsplan (zoals de aanduiding openheid) dienen ter bescherming van deze waarden.

2.3. Provinciaal beleid

Interimstructuurvisie/Paraplunota

Sinds de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het provinciale ruimtelijke beleid verankerd in de *Interimstructuurvisie Noord-Brabant* (Provinciale Staten, juni 2008) en de *Paraplunota ruimtelijke ordening* (Gedeputeerde Staten, juni 2008).

De Paraplunota ruimtelijke ordening heeft de status van beleidsregel en vormt de basis voor het dagelijkse handelen van Gedeputeerde Staten c.q. het beoordelen van bestemmingsplannen. In de Paraplunota wordt het bestaande beleid zoals vastgelegd in het Streekplan 2002 en de diverse thematische beleidsnota's voortgezet. Op slechts een aantal onderdelen is het beleid (marginaal) aangepast. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de mogelijkheden c.q. voorwaarden voor het realiseren van nieuwe bouwblokken voor agrarische bedrijven, de huisvesting van tijdelijke werknemers en de mogelijkheden voor het realiseren van biomassa- vergistinginstallaties.

In de Paraplunota zijn de hoofdlijnen van het provinciale ruimtelijke beleid vastgelegd. De nota hanteert vijf leidende principes voor het ruimtelijk beleid voor de komende tien jaar:

- meer aandacht voor de onderste lagen;
- zuinig ruimtegebruik;
- concentratie van verstedelijking;
- *zonering van het landelijk gebied*;
- grensoverschrijdend denken en handelen.

De zonering van het landelijk gebied is bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de diverse functies in het landelijk gebied zoals landbouw, natuur en recreatie. De zonering is het resultaat van een afweging op hoofdlijnen van de aanwezige kwaliteiten en belangen.

In de zonering van het landelijk gebied wordt een groene hoofdstructuur (GHS) en een agrarische hoofdstructuur (AHS) onderscheiden. Binnen de GHS en de AHS zijn diverse subzones aangeduid. Zie onderstaande afbeelding.

Het buitengebied van Geertruidenberg is overwegend agrarisch en in het streekplan opgenomen als *AHS-landbouw* (witte gebieden). Deze zone omvat de meest pure landbouwgebieden waar landbouw de hoofdfunctie is en de ruimte krijgt zich te ontwikkelen.

Het agrarisch (veenweide)gebied ten zuiden van Raamsdonk valt in de zone *AHS-landschap* (lichtblauwe gebied). Hier staat de landbouw voorop maar moet ook rekening gehouden worden met landschapswaarden. Als subzone is het gebied als waterpotentiegebied aangegeven.

De Bergsche Maas en haar uiterwaarden zijn ondergebracht in de *GHS-natuur*. In deze gebieden staat het behoud van de natuur- en landschapswaarden voorop. Dit geldt ook voor (een deel van de oevers van) de Donge en het Oude Maasje die beiden (zullen) fungeren als ecologische verbindingzone (groene lijnen met stippels).

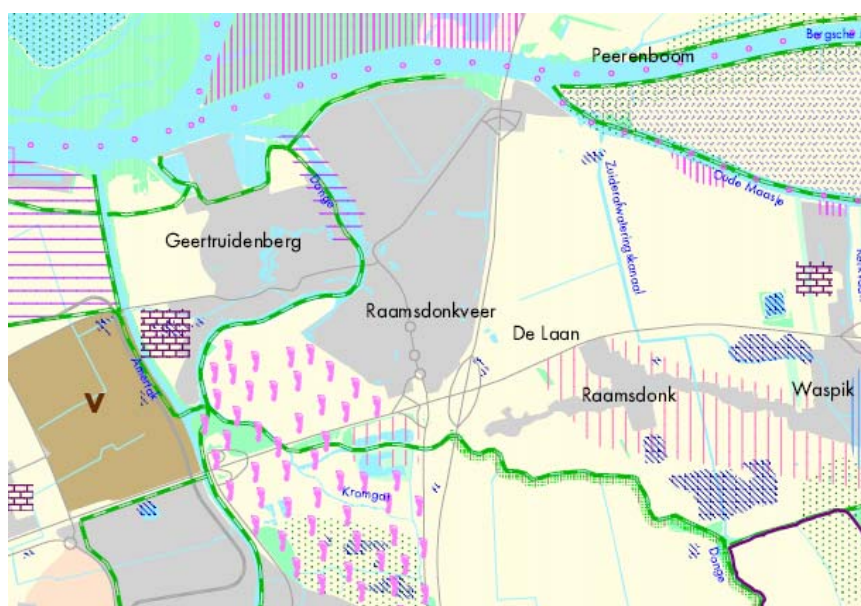
Fragment zonering landelijk gebied Paraplunota ruimtelijke ordening

GHS-Natuur	1. (natte) natuurparel 2. overig bos- en natuurgebied 3. ecologische verbindingzones
GHS-Landbouw	1. leefgebied kwetsbare soorten 2. leefgebied struweelvogels 3. natuurontwikkelingsgebied
AHS-Landschap	1. leefgebied dassen 2. waterpotentiegebied 3. RNLE-landschapsdeel
AHS-Landbouw	1. glastuinbouw – vestigingsgebied 2. glastuinbouw – projectvestigingsgebied 3. glastuinbouw – mogelijk doorgroeigebied 4. glasboomteeltgebied 5. landbouwontwikkelingsgebied 6. overig productiegebied

Gebiedsplan Wijde Biesbosch

De varkenspestepidemie van 1997 was de aanleiding voor een grote revitalisering van het buitengebied van Noord-Brabant. Voor het westelijk deel van Brabant is deze revitalisering niet gekoppeld aan de Reconstructiewet (zoals in Oost- en Midden-Brabant) maar op basis van vrijwilligheid uitgewerkt in twee Gebiedsplannen: Brabantse Delta en Wijde Biesbosch. Het Gebiedsplan Wijde Biesbosch heeft betrekking op de gemeenten Aalburg, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Waalwijk, Werkendam, Woudrichem en delen van de gemeenten Breda, Dongen en Heusden. Het plan is in april 2005 vastgesteld door Provinciale Staten. In een bestuursakkoord hebben de betrokken gemeenten aangegeven hun bestemmingsplannen voor het buitengebied in overeenstemming te zullen brengen met het Gebiedsplan.

Het Gebiedsplan geeft een integrale ruimtelijke visie op het gebied Wijde Biesbosch tot 2016. Op de Ambitiekaart van het plan zijn de zaken / wensen aangegeven die ruimtelijk zijn te positioneren.

Fragment Ambitiekaart Gebiedsplan Wijde Biesbosch

Hoofdzaken van het Gebiedsplan voor het buitengebied van Geertruidenberg zijn:

Grondgebonden landbouw in een open landschap (geel)

Voor het grootste deel van het buitengebied is het beleid gericht op het bieden van voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de grondgebonden landbouw. Schaalvergroting en intensivering zijn de bedrijfstrategieën. Er wordt ruimte geboden voor voldoende grote bouwblokken, verbetering van de verkavelings situatie en samenvoeging van bedrijven.

Natuur (groen)

Het versneld realiseren van de ecologische hoofdstructuur (EHS) krijgt prioriteit.

Te versterken natuurwaarden (groen gestippeld)

Langs de zuidoever van de Donge en rond het Oude Maasje liggen zones met deze aanduiding. Deze gebieden vormen het leefgebied van kwetsbare soorten (bijvoorbeeld moerasvogels en weidevogels). Het beleid is gericht op het behoud en het versterken van deze waarden.

Kansrijke gebieden voor extensieve recreatie (rood gestreept)

In het veenweidegebied rond Raamsdonk is uitbreiding of verbetering van de recreatieve routestructuren gewenst. Kansen liggen hier in combinatie met natuur of cultuurhistorische waarden. Waterrecreatie wordt ontwikkeld op de rivieren waarbij de relatie tussen land en water versterkt wordt.

Stedelijk uitloopgebied

Hierbij gaat het om het gebied ten zuiden van Geertruidenberg. In dit gebied - de "tuin van de stadsbewoner" - staat de verbetering van de toegankelijkheid en de verbetering van de landschappelijke kwaliteit voorop.

Regionale waterberging, voorlopig reserveringsgebied 2016

In perioden van hevige regenval is waterberging noodzakelijk om de kans op ongecontroleerde overstromingen te voorkomen. Hiertoe zijn 'in te richten waterbergingsgebieden' aangewezen en daarnaast 'voorlopige reserveringsgebieden 2016'. Drie gebieden in Geertruidenberg - langs het Zuiderafwateringskanaal, ten zuiden van Raamsdonk en nabij Raamsdonkveer - zijn als voorlopig reserveringsgebied aangewezen. Inmiddels is duidelijk dat deze reserveringsgebieden achterhaald zijn. Het waterschap is momenteel bezig met het zoeken naar alternatieven.

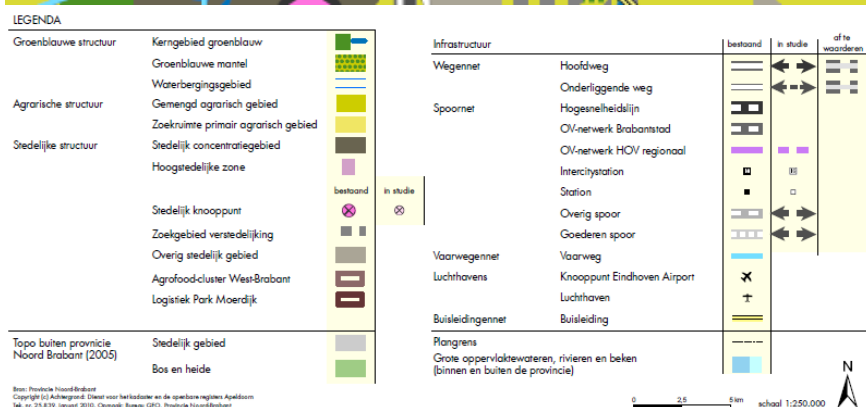
Ontwerp structuurvisie

De provincie Noord-Brabant heeft de ontwerp-structuurvisie ruimtelijke ordening ter inzage gelegd. Deze structuurvisie geeft de hoofdlijnen van het beleid tot 2025. De ontwerp structuurvisie vervangt de visie en de sturingsstrategieën uit de Interim-structuurvisie. De verordeningen ruimte vervangen de overige delen van de structuurvisie, zoals de uitwerkingsplannen en de paraplunota Ruimtelijke Ordening.

In de ontwerp structuurvisie zijn de kwaliteiten van provinciaal belang aangegeven en op basis hiervan zijn keuzes gemaakt voor het provinciale beleid. De belangrijkste keuzes zijn geordend in vier ruimtelijke structuren. Dit zijn de:

- groen-blauwe structuur;

- agrarische structuur;
- stedelijke structuur;
- infrastructuur.

Het buitengebied van Geertruidenberg ligt grotendeels in de Agrarische Structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur omvat de samenhangende gebieden in Noord-Brabant waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden. De agrarische structuur omvat die agrarische gebieden die niet tot de groenblauwe structuur behoren.

Zoekruimte primair agrarisch gebied

Het noordelijk deel van de gemeente is aangeduid als 'zoekruimte primair agrarisch gebied'. Binnen de zoekruimte primair agrarisch gebied is ruimte voor de verdere ontwikkeling van de land- en tuinbouw.

Er is meer ruimte voor schaalvergroting, intensivering en samenwerking op het gebied van energie, mestverwerking en opslag en voorbewerking van producten.

Binnen de zoekruimte primair agrarisch gebied wil de provincie optimale ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor het verbeteren van de agrarische productiestructuur. De landbouw levert daarbij een bijdrage aan een (vernieuwd) robuust landschap, een verduurzaming van de productie en aan een goede kwaliteit van water, bodem, lucht en natuur. De maat en schaal van de omgeving en de draagkracht van het gebied inclusief aspecten van volksgezondheid, zijn sturend voor de groei van agrarische activiteiten.

Groenblauwe mantel

Een aanzienlijk gedeelte van het grondgebied van de gemeente Geertruidenberg is aangeduid als groenblauwe mantel, als onderdeel van de groenblauwe structuur.

Binnen de groen-blauwe mantel is de agrarische sector een grote en belangrijke grondgebruiker. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap is een belangrijke opgave. Nieuwe ontwikkelingen binnen de mantel zijn mogelijk, als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied.

Het beleid is er op gericht dat de belevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap toeneemt. Ontwikkelingen passen qua aard en schaal bij het ontwikkelingsperspectief voor de groen-blauwe mantel en houden rekening met omliggende waarden (omgevingstoets). Dit wordt betrokken bij de afweging van zorgvuldig ruimtegebruik. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen en (kapitaal)intensieve vormen van landbouw en recreatie zijn hieraan strijdig. De ontwikkelingsmogelijkheden voor deze intensievere functies zijn dan ook beperkt.

In de groen-blauwe mantel biedt de provincie ruimte aan de groeiende vraag naar 'diensten' die het landelijke gebied aan de samenleving kan bieden. Agrarisch natuurbeheer, groene en blauwe diensten, vormen van agrarische verbreding die zijn gericht op de beleving van rust en ruimte, energiewinning met een directe koppeling aan de agrarische bedrijfsvoering, zonne-energie en de ontwikkeling van met name grondgebonden melkveehouderijen zijn als economische drager in dit gebied gewenst.

Verordening 1^e fase en voorbereidingsbesluit IV

Op 23 april 2010 hebben Provinciale Staten de Verordening ruimte fase 1 vastgesteld. De Verordening ruimte fase 1 treedt op 1 juni 2010 in werking. Zodra de structuurvisie is vastgesteld zal de Verordening ruimte fase 2 worden opgesteld. De Verordening ruimte fase 2 zal het provinciale belang regelen dat voortvloeit uit het 'nieuwe' beleid zoals omschreven in de nieuwe structuurvisie. In juni 2010 wordt het ontwerp van de Verordening ruimte 2^e fase verwacht.

De onderwerpen die in de Verordening ruimte fase 1 staan komen voort uit het bestaande beleid zoals opgenomen in de Paraplunota.

De Verordening ruimte eerste fase omvat derhalve onderwerpen die niet ter discussie staan:

- beleid voor concentratie van verstedelijking;
- de begrenzing en bescherming van de EHS;
- beleid ontwikkeling intensieve veehouderijen;
- begrenzing en inrichting van regionale waterbergingsgebieden;
- beleid en begrenzing van de concentratiegebieden glastuinbouw;
- ontwikkeling van ruimte- voor- ruimte woningen.

Voor het beleid in het buitengebied zijn de begrenzing en bescherming van de EHS, de waterbergingsgebieden en het beleid voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijen, zoals vastgesteld in de Verordening ruimte fase 1, relevant.

Voor het beleid voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijen is in de verordening ruimte een integrale zonering opgenomen. Het plangebied van dit bestemmingsplan ligt voornamelijk in het verwevingsgebied. Voor dit gebied dient dit bestemmingsplan aan de volgende regels te voldoen:

- nieuwvestiging van een intensieve veehouderij is niet toegestaan;
- hervestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij binnen een bestaand bouwblok zijn toegestaan op een duurzame locatie; om dit aan te tonen dit een omgevingstoets uitgevoerd te worden;
- binnen gebouwen mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren;
- uitbreiding en vormverandering van bouwblokken voor intensieve veehouderij is toegestaan tot ten hoogste 1,5 hectare op een duurzame locatie. Tenminste 10% van het bouwblok dient in dat geval te worden aangewend voor een goede landschappelijke inpassing.

Verordening ruimte Noord-Brabant, fase 1

Legenda

Concept 15 februari 2010

Provincie Noord-Brabant

Bestuursgebied

1: Bestaand stedelijk gebied

Bestaand stedelijk gebied

2: Zoekgebied voor stedelijke ontwikkeling

Stedelijke regio

Landelijke regio

Ruimte voor beek- en kreekherstel

Zoekgebied voor stedelijke ontwikkeling

Gebied integratie stad-land

Bestaand stedelijk gebied

3: Ecologische hoofdstructuur

Zoekgebied voor ecologische verbingszone

Ecologische hoofdstructuur

Attentiegebied ehs

4: Waterberging

Regionaal waterbergingsgebied

Reserveringsgebied waterberging

5: Ontwikkeling intensieve veehouderij

Extensiveringsgebied

Primair landbouwonwikkelingsgebied

Primair landbouwonwikkelingsgebied, aandacht voor struweelvogels / dassen

Secundair landbouwonwikkelingsgebied

Verwevingsgebied

Extensiveringsgebied intensieve veehouderij in West-Brabant

Verwevingsgebied in West-Brabant

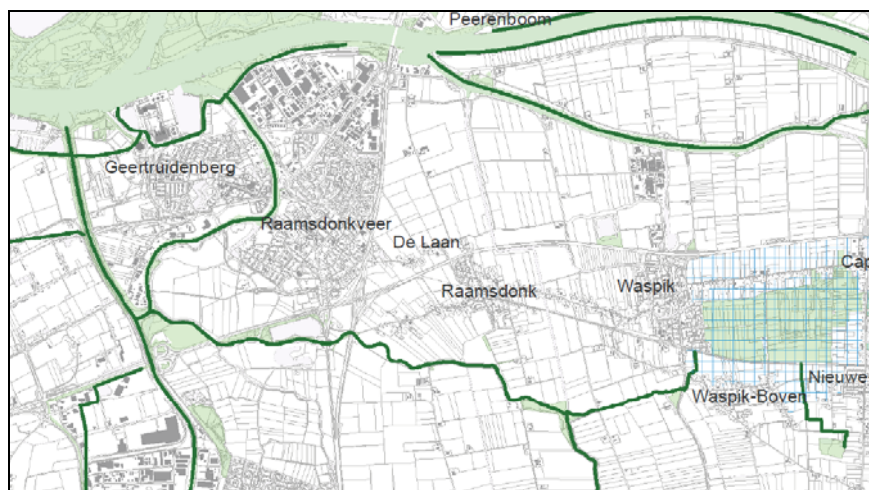
6: Glasuinbouw en glasboomteelt

Glasboomteeltgebied Zundert

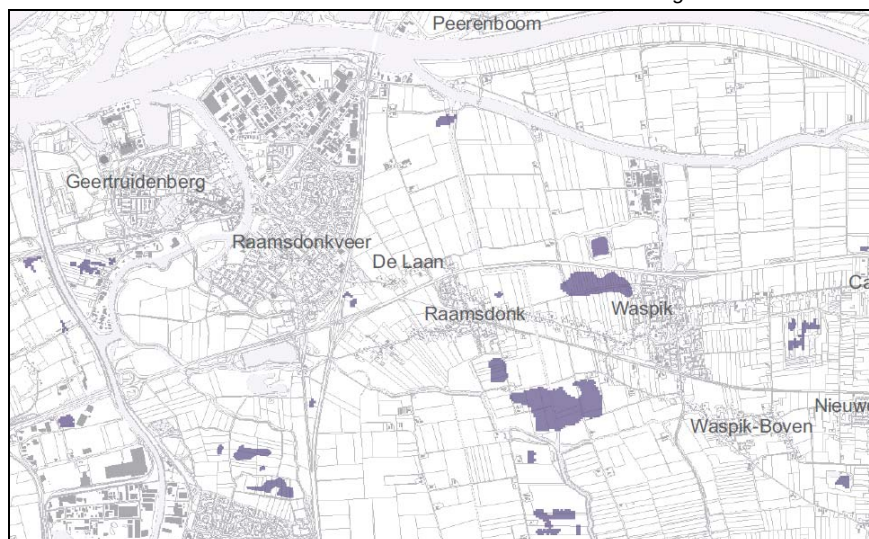
Mogelijk doorgroeigebied

Vestigingsgebied

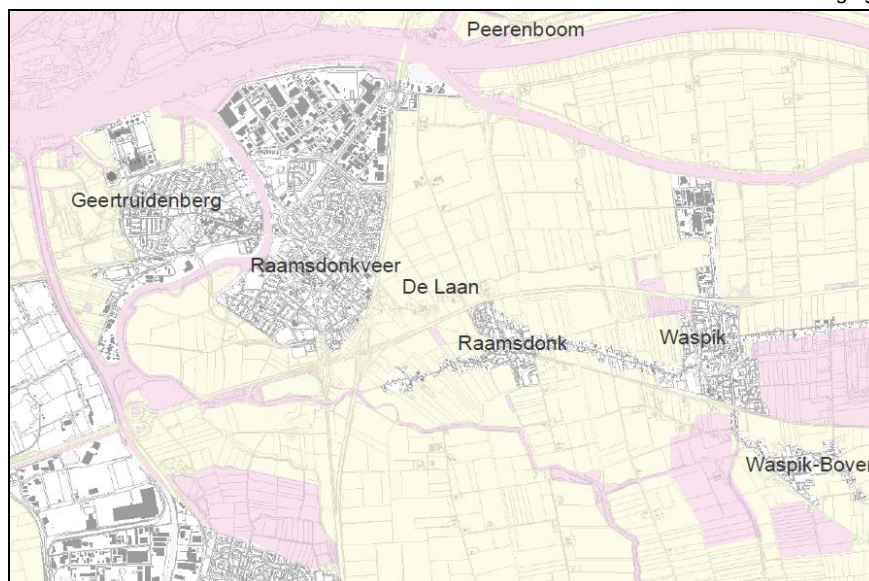
Bron: Provincie Noord-Brabant
Opmaak: bureau G&O, tel.nr: 25.670 - 25.675, 29 april 2010

Uitsnede kaart 3: ecologische hoofdstructuur

Uitsnede kaart 4: waterberging

Uitsnede kaart 5: ontwikkeling intensieve veehouderij. In paars de extensiveringsgebieden. Het overige buitengebied is verwevingsgebied.

Voor de ecologische hoofdstructuur geeft de verordening aan dat een bestemmingsplan dat is gelegen in de ecologische hoofdstructuur:

- strekt uitsluitend tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS;
- wijst geen (nieuwe) bestemmingen aan die activiteiten mogelijk maken welke significant negatieve effecten zullen of kunnen hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS;
- stelt regels ter voorkoming van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS.

Op 19 maart 2010 is door Provinciale Staten een voorbereidingsbesluit genomen ten behoeve van een bouwvergunningenstop voor intensieve veehouderijen.

Vanwege het tijdstip van het opstellen van de plan-MER en vanwege het feit dat het plan-MER in eerste instantie een beoordeling is van het voorontwerp bestemmingsplan, worden de beleidswijzigingen en de consequenties daarvan voor het bestemmingsplan buitengebied zijdelings meegenomen in deze plan-MER.

Provinciaal Waterplan

Op 20 november 2009 hebben Provinciale Staten het Provinciaal Waterplan 2010-2015 'Waar water werkt en leeft' vastgesteld. Het Provinciaal Waterplan is op 22 december 2009 in werking getreden. Het waterplan heeft de status van structuurvisie.

De hoofddoelen uit het beleid zijn:

- schoon grond- en oppervlaktewater voor iedereen;
- adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen;
- Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig).

Onderstaande kaart laat zien dat er twee waterlopen in het waterplan zijn aangeduid, beiden maken deel uit van een ecologische verbindingzone. De waterloop tussen Geertruidenberg en Raamsdonkveer, betreft een 'overige waterloop'. De zuidelijk gelegen waterloop is aangeduid als 'verweven'. Daarnaast zijn twee deelgebieden weergegeven als 'water voor natuur' of 'water voor AHS-landschap'.

▼ Waterhuishoudkundige functies

- ☒ Waterlopen
 - Waternatuur
 - Verweven
 - Indicatief te realiseren verbinding met functie verweven
 - Overige waterloop
- ☒ Waternatuur
 - Waternatuur (vennen, wielen, meren e.d.)
- ☒ Ecologische verbindingszone
 - Ecologische verbindingszone
- ☒ Scheepvaart
 - Scheepvaart
 - Tracébesluit Zuid-Willemsvaart
- ☒ water voor GHS/AHS
 - Water voor GHS-natuur
 - Water voor GHS-landbouw
 - Water voor AHS-landschap
 - Water voor AHS-landbouw
- ☒ Natte natuurparel
 - Natte natuurparel
- ☒ Natura 2000
 - Natura 2000
- ☒ Combinatie Natte natuurparel/Natura 2000
 - Combinatie Natte natuurparel/Natura 2000

Kaart provinciaal waterplan

2.4. Gemeentelijk beleid

Milieuprogramma 2010

Jaarlijks stelt de gemeenteraad van Geertruidenberg een milieuprogramma vast. In dit milieuprogramma worden de activiteiten op het gebied van milieu beschreven.

De inhoudelijke speerpunten, die de gemeenteraad in 2005 heeft vastgesteld zijn nog steeds actueel en zijn de volgende:

- Geertruidenberg wordt een duurzame gemeente.
Geertruidenberg beschouwt duurzaamheid als vanzelfsprekend onderdeel van haar beleid. Geertruidenberg is in ontwikkeling en heeft nu de kans om bij ruimtelijke ontwikkelingen duurzaamheid te bereiken. Belangrijke elementen bij duurzaam bouwen zijn het gebruik van duurzame materialen, energiebesparing, waterbesparing, toepassen duurzame energie en zorgvuldig ruimtegebruik.
- Geertruidenberg blijft een leefbare en veilige gemeente met weinig hinder. Geertruidenberg heeft een beperkt aantal bronnen van hinder in de vorm bijvoorbeeld geluid en stank. Gesteld is dat dit zo moet blijven of zelfs verbeteren. De bronnen die wel overlast veroorzaken of de regels niet in acht nemen dienen aangepakt worden.
- Een ander aspect van leefbaarheid is veiligheid en ook het gevoel van veiligheid. Het gaat hierbij om opslag, transport en toepassing van gevaarlijke stoffen. Risico's dienen teruggebracht te worden tot een aanvaardbaar niveau. Nieuwe potentiële

onveilige situaties moeten voorkomen worden. Dit kan door de inzet van ruimtelijke ordening.

- Overige hinder dient zoveel mogelijk voorkomen te worden. Dit kan door het stellen van regels, het communiceren over regels en de handhaving van regels. Het begint echter met een juiste planning van gevoelige functies ten opzichte belastende activiteiten en andersom.

Overige relevante actiepunten zijn:

- Countdown 2010. Countdown 2010 streeft naar het behoud van biodiversiteit. Op 18 december 2008 is door de gemeente Geertruidenberg het convenant ondertekend. Verder is het de bedoeling om als gemeente een specifieke biotoop te adopteren, waarvoor de gemeente qua biotoopverbetering daadwerkelijk iets kan bieden. In overleg met het Brabants Landschap is gekozen om de Gierzwaluw als biotoop te adopteren.
- De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. Deze wet biedt de gemeenten de ruimte om hun eigen geurbeleid te voeren. Door aanpassing van de vaste afstand krijgen extensieve veehouderijen meer ontwikkelingsruimte. Dit zal ook tot gevolg hebben dat de mogelijkheden voor het opstarten van geurgevoelige vervolgfuncties nabij de extensieve veehouderij worden gemaximaliseerd. In een gemeentelijke geurverordening dienen de aangepaste vaste afstanden vastgelegd te worden om dynamiek te behouden. Een gebiedsvisie onderbouwt de keuze voor afstandsverkleining. De gemeente is bezig met het opstellen van een dergelijke verordening.

Beleidsvisie Externe Veiligheid

De gemeente Geertruidenberg heeft een beleidsvisie externe veiligheid opgesteld. De gemeente Geertruidenberg wil zorgen voor een blijvend maatschappelijk aanvaardbare risicosituatie voor burgers in relatie tot activiteiten met gevaarlijke stoffen in de omgeving.

Omdat de acceptatie van risico's mede afhangt van de gebruiksfuncties van het grondgebied worden in de gemeente Geertruidenberg de volgende gebiedstypen onderscheiden:

- Woonwijken
- Buitengebied
- Bedrijventerreinen
- Gemengde gebieden

Voor deze gebieden heeft de gemeente 'ambitieniveaus' vastgesteld.

Het grootste deel van het plangebied behoort tot het gebiedstype 'buitengebied'. De linten rondom de kern Raamsdonk zijn getypeerd als gemengd gebied.

Consequenties voor gebiedstype 'Buitengebied':

Met name vanwege de recreatieve functie van dit gebied gelden hier in principe dezelfde uitgangspunten als voor een woonwijk. Een uitzondering hierop wordt gevormd door het beleid voor vestiging van nieuwe Bevi-bedrijven en nieuwe overige risicovolle bedrijven. Deze bedrijven worden in het buitengebied niet toegestaan tenzij er zwaarwegende belangen zijn. Deze zwaarwegende belangen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op noodzaak van deze bedrijven. Propaantanks worden in principe wel toegestaan, mits voldaan wordt aan de geldende regelgeving. Algemeen uitgangspunt is echter dat risicovolle bedrijven op bedrijventerreinen gevestigd worden.

Bestaande Bevi bedrijven en overige risicovolle bedrijven worden in het buitengebied toegestaan onder voorwaarde dat de huidige $PR=10^{-6}$ -contour het bouwvlak van de burelen niet raakt. Tevens geldt hierbij uiteraard de (wettelijke) voorwaarde dat zich binnen de $PR=10^{-6}$ -contour van deze inrichtingen geen (beperkt) kwetsbare objecten bevinden.

Alle aanwezige risicovolle inrichtingen in het buitengebied worden toegestaan vanwege het grote maatschappelijke belang en/of door het ontbreken van economisch haalbare alternatieven.

De gemeente streeft er naar om geen nieuwe kwetsbare objecten met verminderd zelfredzame personen toe te laten binnen het invloedsgebied van risicovolle inrichtingen.

Consequenties voor gebiedstype 'Gemengd gebied':

Het ambitieniveau voor gemengd gebied komt grotendeels overeen met de ambitie voor een woonwijk. In tegenstelling tot in woonwijken zijn in gemengd gebied wel Bevi bedrijven gevestigd. Dit betreft 1 LPG-tankstation en een aantal propaantanks. Vanwege de saneringskosten worden deze bestaande bedrijven op de huidige locatie toegestaan onder voorwaarde dat het plaatsgebonden risico niet toeneemt.

De gemeente streeft er naar om geen nieuwe kwetsbare objecten met verminderd zelfredzame personen toe te laten binnen het invloedsgebied van risicovolle inrichtingen. In de bestaande situatie wordt bij objecten met verminderd redzame personen binnen het invloedsgebied extra aandacht besteed aan risicocommunicatie.

Archeologiebeleid

Op dit moment wordt in het kader van de (nieuwe) Wet op de Archeologische Monumentenzorg in opdracht van de gemeente

archeologiebeleid opgesteld. De nieuwe regelgeving beoogt dat zo vroeg en zo goed mogelijk bij bodemingrepen van enige omvang rekening wordt gehouden met de aanwezigheid of mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Met het archeologiebeleid geeft de gemeente invulling aan haar verantwoordelijkheid op het gebied van archeologie. Op basis van deze kaart kunnen eisen worden gesteld waar en wanneer archeologisch (voor)onderzoek plaats dient te vinden. Vooralsnog (tot het moment van vaststelling van de gemeentelijke beleidskaart) geldt de landelijk bepaalde grens dat archeologisch (voor)onderzoek verplicht is bij bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 centimeter.

2.5. Overig

Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde belichting en afscherming in de glastuinbouw

Eind 2004 hebben Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht gezamenlijk een Plan van Aanpak gemaakt om de lichtemissie uit kassen terug te dringen. Streven was om in 2008 van zonsondergang tot zonsopgang alle kassen voor 95 procent af te schermen.

Afschermen van licht heeft echter consequenties voor de teelt en voor de hinderbeleving van mensen. Daarom is hier onderzoek naar gedaan. Daaruit bleek dat de gevolgen voor de teelt problematisch waren, zodat eind 2006 is gekozen om de ambities in het Plan van Aanpak bij te stellen.

Tuinders schermen vanaf januari 2008 gedurende 6 uur vanaf zonsondergang 95 % van het licht weg. In de periode daarna (tot zonsopgang) wordt zoveel als mogelijk afgeschermd, waarbij in de praktijk gestreefd wordt naar een afscherming van 85 %. Omdat de tuinders verwachten op termijn oplossingen te vinden voor de teelttechnische problemen is tevens afgesproken dat alle tuinders in 2014 voor 100 procent het licht gaan afschermen.

De gemaakte afspraken worden opgenomen in het Besluit Glastuinbouw en krijgen hiermee een wettelijke status.

Verklaring van Dussen

Op 31 oktober 2007 hebben de portefeuillehouders milieu van 19 West-Brabantse gemeenten de verklaring van Dussen ondertekend. In deze verklaring zijn afspraken gemaakt en doelstellingen geformuleerd met betrekking tot klimaatbeleid. Zo zullen gemeenten hun aandeel leveren in het bereiken van de rijksdoelstellingen ten aanzien van CO₂ reductie, duurzame energieproductie en energiebesparing.

3. REFERENTIESITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING, PLANVOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN

De wet schrijft voor dat de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als het plan niet zou worden uitgevoerd, dienen te worden beschreven. Dit vormt het referentiekader ter beoordeling van het voorontwerp bestemmingsplan. Daarnaast dienen redelijke alternatieven voor het plan te worden onderzocht.

3.1. Referentiesituatie en autonome ontwikkeling

Onder referentiesituatie wordt verstaan de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Het gaat om ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Aantallen bedrijven

Hieronder staat het aantal en type agrarische bedrijven weergegeven dat zich bevindt binnen de gemeente Geertruidenberg.

	2008
Akkerbouw	39
Tuinbouw open grond	7
Tuinbouw onder glas	3
Graasdieren of grasland	36
Hokdieren (intensieve veehouderij)	5
Totaal	48

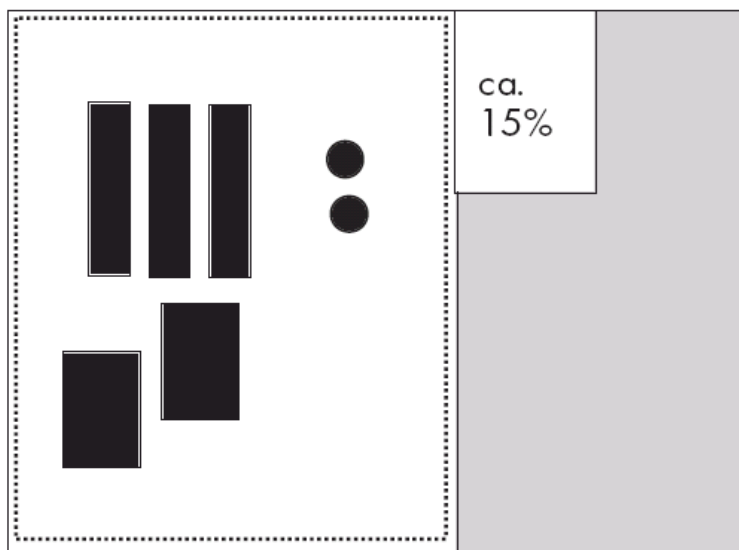
Aantal bedrijven naar type. Bron CBS (2008)

Uitbreidingsruimte landbouw in het vigerend plan (1997)

Het vigerend bestemmingsplan Buitengebied dateert uit 1997. In dit bestemmingsplan zijn alle bouwblokken 'op maat' toegekend.

Sinds 1992 hanteert de provincie dit 'bouwblok op maat'-principe. De bouwblokken die zijn opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 1997 voldoen daarom in beginsel aan dit principe.

Het bouwblok op maat principe houdt in dat in de begrenzing van het bouwblok een uitbreidingsmogelijkheid van 15% is meegenomen, die het mogelijk maakt om binnen het bouwblok één extra stal op te kunnen richten (zie illustratie).

Schematische weergave 'bouwblok op maat', bestaande uit een fictieve begrenzing om de bestaande verharding, bebouwing en voorzieningen + 15% uitbreidingsruimte

In dit bestemmingsplan is binnen alle agrarische bouwvlakken een intensieve veehouderij als neventak toegestaan. Ter plaatse van de aanduiding "i" is een hoofdtak toegestaan. Het betreft de volgende locaties: Borstlappenweg 5 en 7, Lageweg 10, Voshornweg 4/5, Werfkampenseweg 17, 18 en 26.

In het bestemmingsplan is tevens een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarbij een agrarisch bedrijf met een intensieve neventak kan omschakelen naar een volwaardig intensief bedrijf. Verder bevat het bestemmingsplan een vrijstellingsbevoegdheid om bedrijfsgebouwen aansluitend aan het bouwvlak te bouwen tot een maximale oppervlakte van 1,5 ha. Intensieve veehouderijen zijn hierbij niet uitgesloten.

Naast het bestemmingsplan buitengebied vigeert voor een deel van het plangebied het bestemmingsplan Buitenlinten. Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan ligt één intensieve veehouderij (Lange Broekstraat 25). Ook in dit bestemmingsplan is via wijziging een bouwblokvergroting tot 1,5 ha toegestaan.

3.2. Planvoornemen

Systematiek bouwblokken

Bij het opstellen van het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied zijn de bouwblokken opnieuw kritisch bekeken. De exacte omvang van de agrarische bouwblokken is afgestemd op:

- de bestaande rechten (het 'bouwblok op maat' in het geldende bestemmingsplan uit 1997);
- eventueel reeds verleende bouw- en/of milieuvergunning;
- specifieke geconcretiseerde ontwikkelingsbehoeften van het bedrijf (middels milieu- en/of bouwaanvraag), die samenhangen met de bedrijfsvoering en -ontwikkeling;
- milieuwetgeving (bijvoorbeeld ligging ten opzichte van woningen en voor verzuring gevoelige gebieden);
- natuur- en landschapswaarden;
- het provinciaal uitgangspunt van zuinig ruimtegebruik;
- als daaraan behoefte bestond, werd één en ander besproken in een zogenaamd bouwblokgesprek.

Mogelijkheden in het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied

Ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan zijn in het voorontwerp bestemmingsplan de volgende ontwikkelingen voorzien.

Direct

Het voorontwerp bestemmingsplan voorziet ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan beperkt in nieuwe ontwikkelingen in directe zin. Naar aanleiding van bouwblokgesprekken is voor verschillende agrarische bedrijven een beperkte uitbreiding of wijziging van het bouwblok voorzien. Het betreft kleine aanpassingen om concrete plannen mogelijk te maken die op basis van het vigerende bestemmingsplan zijn toegestaan. Deze uitbreidingen/wijzigingen zijn getoetst aan de hand van de beschikbare milieuhygiënische informatie, informatie met betrekking tot aanwezige natuurwaarden en informatie met betrekking tot overige waarden (o.a. archeologie).

Grotere uitbreidingen of uitbreidingen in kwetsbare of waardevolle gebieden zijn niet toegestaan. Hiervoor dient een aparte (binnenplanse dan wel buitenplanse) procedure doorlopen te worden.

Omdat er in het voorontwerp bestemmingsplan geen onderscheid wordt gemaakt tussen grondgebonden bedrijven niet zijnde veehouderijen naar grondgebonden veehouderijen, is omschakeling tussen deze typen bedrijfstypen in directe zin toegestaan (geen afzonderlijke planologische procedure noodzakelijk).

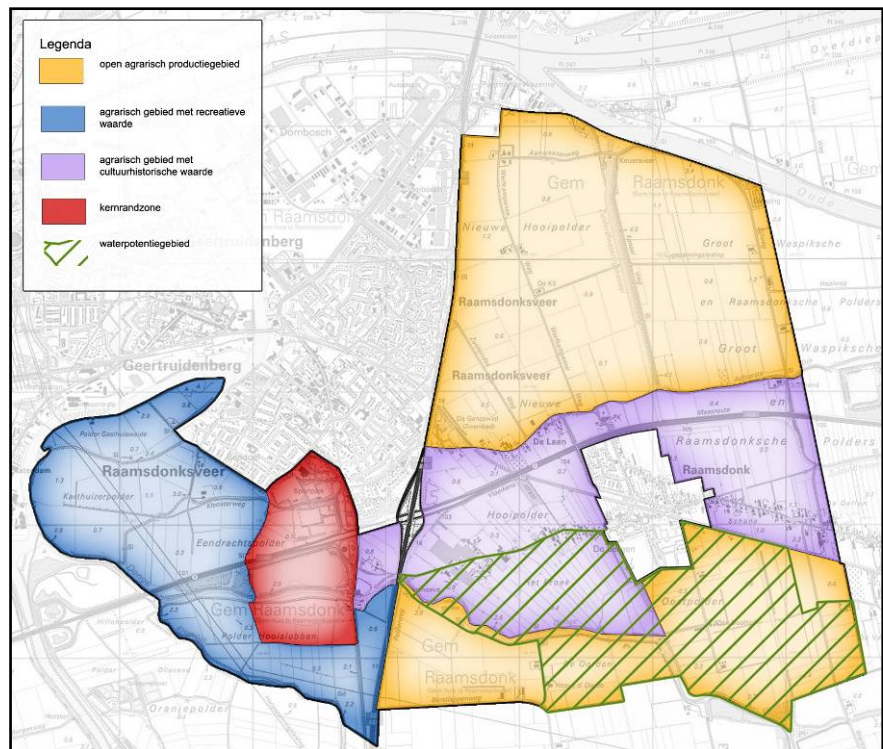
Bij ontheffing of wijziging

Naast een aantal ontwikkelingen waarin het voorontwerp bestemmingsplan direct voorziet, is een aantal ontwikkelingen mogelijk door middel van een ontheffings- of wijzigingsprocedure. Het gaat hierbij om de volgende zaken:

- Nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij en akkerbouw/ tuinbouw.
- Uitbreiding glastuinbouwbedrijf tot maximaal 4 ha (3 ha glas).
- Eenmalige uitbreiding intensieve veehouderijen indien dit noodzakelijk is vanuit dierenwelzijn tot maximaal 2 hectare in AHS Landbouw (uitbreiding intensief in AHS Landschap is uitgesloten).
- Uitbreiding grondgebonden en gemengde agrarische bedrijven, niet zijnde de intensieve veehouderij, tot 2 hectare (1,5 ha in AHS Landschap).
- Binnen de gebieden met een agrarische hoofdfunctie maximaal 5000 m² teeltondersteunend glas.
- Woningsplitsing (onder voorwaarden).
- Uitbreiding niet-agrarische bedrijven met 15% van het bestaand bebouwingsoppervlak.
- Nieuwvestiging niet-agrarische bedrijven (categorie 1 en 2) in vrijgekomen agrarische panden binnen bebouwingsconcentraties en de linten van Raamsdonk.
- Toestaan van mestverwerkings- en biovergistingsinstallaties tot 25.000 ton/jaar als nevenactiviteit binnen een agrarisch bouwvlak.
- Overige activiteiten waaronder agro-toerisme (o.a. minicampings), agrarisch natuurbeheer en de verkoop van streekeigen producten zijn voorbeelden van 'verbrede landbouw'. Overige nevenactiviteiten bijvoorbeeld recreatie en zorgdiensten, agrarisch verwante functies, agrarisch technische hulpfuncties en statische binnenopslag.

Alvorens deze ontheffingen of wijzigingen kunnen worden geëffectueerd, dient door middel van onderzoek te worden aangetoond dat aan de vereiste (milieu)randvoorwaarden wordt voldaan en anderen niet onevenredig in hun belangen worden geschaad.

Voor een nadere beschrijving van de ontwikkelingsmogelijkheden en de opgenomen voorwaarden wordt verwezen naar de toelichting bij het voorontwerp bestemmingsplan.

Agrarische gebieden binnen het groen gearceerd gebied zijn (in het voorontwerp bestemmingsplan) aangeduid als AHS landschap, agrarische gebieden binnen overig gebied als AHS landbouw.

3.3. Scenario's en alternatieven

Ten opzichte van de notitie 'reikwijdte en detailniveau' is er voor gekozen om naast het beoordelen van de maximale ruimte in het plan ook een reële variant mee te nemen in de berekeningen en de beoordeling van het plan. Dit om enerzijds meer inzicht te krijgen in de gevolgen van het plan bij een verwachte ontwikkeling in een tijdsperiode van 10 jaar in relatie tot een situatie wanneer de maximale mogelijkheden van een plan worden benut.

Intensieve Veehouderij

Wat betreft de intensieve veehouderij voorziet het voorontwerp bestemmingsplan niet in nieuwvestiging van bedrijven. Wel is uitbreiding en omschakeling van verschillende bedrijven binnen het vigerend bouwblok mogelijk, dit zolang het 'bouwblok op maat' nog niet vol is. Ook is een eenmalige vergroting van het bouwblok in het kader van dierenwelzijn bij wijziging mogelijk.

Voor een viertal bedrijven, die in het voorontwerp bestemmingsplan zijn aangeduid als intensieve veehouderij, geldt dat zij nog ruimte hebben om uit te breiden binnen het vigerend bouwblok. Het betreft hier het bedrijf aan de Lange Broekstraat 25 (beperkte uitbreidingsmogelijkheden), aan de Lageweg 10, aan de Werfkampenseweg 18 en aan de Werfkampenseweg 26.

Gedurende het proces van beoordeling van aspecten zullen mogelijke deelalternatieven worden aangedragen. Dit betreft bijvoorbeeld het toepassen van luchtwassers verdergaand dan BBT ('Best beschikbare technieken'). Het gaat hierbij om een globale beschrijving van mogelijke alternatieven. De feitelijke beoordeling van een uitbreidingslocatie zal plaatsvinden in het kader van de effectuering van een wijzigingsbevoegdheid, waarbij getoetst dient te worden aan de eisen uit de handleiding duurzame (project)locaties van de provincie Noord-Brabant.

In de huidige situatie (vigerende plannen) geldt voor intensieve veehouderijen het 'bouwblok op maat' principe, waarbij middels wijziging uitbreiding tot 1,5 ha is toegestaan. Tevens is binnen alle agrarische bouwvlakken een intensieve veehouderij als neventak toegestaan. Middels wijziging is omschakeling naar een volwaardig intensief bedrijf toegestaan.

In het voorontwerp bestemmingsplan is een eenmalige uitbreiding van intensieve veehouderijen toegestaan in AHS Landbouw (de bestemming 'Agrarisch') indien dit noodzakelijk is vanuit dierenwelzijn tot maximaal 2 hectare. Zowel in het reële scenario als in het 'worst case' scenario wordt verondersteld dat bedrijven hiervan gebruik maken.

Daarnaast geldt dat een viertal bedrijven op basis van hun vigerende rechten kan uitbreiden binnen het vigerend bouwblok.

Naast een eenmalige uitbreiding van een intensieve veehouderij in geval van dierenwelzijn, biedt het plan tevens de mogelijkheid (of sluit dit in ieder geval niet uit) dat een intensieve veehouderij omschakelt naar een ander soort van intensieve veeteelt (bijv. van varkens naar kippen). In de maximale variant schakelen alle bedrijven over naar de meest ongunstige soort (qua luchtkwaliteit en geur). Omdat een dergelijke omschakeling in veel gevallen een aanzienlijke investering vraagt, wordt in het reële scenario verondersteld dat dit niet zal voorkomen.

In de navolgende tabel staan de alternatieven samengevat:

Huidige situatie / Autonome ontwikkeling		Plan en Alternatieven		Deelalternatieven
<i>Huidige situatie</i>	<i>Autonome ontwikkeling (obv ruimte in het vigerend plan)</i>	<i>Reëel A</i>	<i>'Worst case'</i>	
Vergunde/gemelde situatie (WM, Besluit Landbouw)	Doorgroei conform marktverwachting tot max. 1,5 ha. (of bij vigerend meer tot max bouwblok).	Opvullen van huidig bouwvlak met zelfde type dieren met (eenlaags) stal	Opvullen van het huidig bouwvlak met (eenlaags) stallen	Verdergaande maatregelen ter vermindering van bepaalde effecten (te specificeren per deelaspect)
		Zo nodig vergroting bouwvlak (t.b.v. dierenwelzijn).	Vergroting bouwvlak tot 2 / 1.5 ha t.b.v. dierenwelzijn, (in AHS landbouw / AHS landschap).	
	Geen omschakeling	Geen omschakeling	Omschakeling naar meest ongunstige diersoort (geur, luchtkwaliteit)	

Huidige situatie, autonome ontwikkeling, planontwikkeling en alternatieven intensieve veehouderij

Grondgebonden agrarische bedrijven

Wat betreft wijziging, uitbreiding of nieuwvestiging van grondgebonden agrarische bedrijven, zullen met name de effecten op Natura2000 gebieden en de EHS (en de te ontwikkelen EVZ daarbinnen) worden beoordeeld. Gedurende het proces van beoordeling van aspecten zullen mogelijke alternatieven worden aangedragen. Dit kan het uitsluiten van locaties voor nieuwvestiging of uitbreiding/wijziging betreffen tot het voorschrijven van aanvullende eisen voor beoordeling van de wijzigingsbevoegdheid.

De huidige situatie (vigerende plannen) voor grondgebonden agrarische bedrijven is gebaseerd op het 'bouwblok op maat' principe. De vigerende plannen bieden mogelijkheid tot uitbreiding (middels wijziging) tot maximaal 1,5 ha. Tevens biedt de huidige situatie de mogelijkheid tot het oprichten van een intensieve neventak dan wel tot omschakeling naar intensief (middels wijziging). In de autonome ontwikkeling wordt deze omschakeling alleen in kwalitatieve zin besproken en beoordeeld.

In het voorontwerp bestemmingsplan is uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven tot maximaal 2 ha (1,5 ha in AHS landschap, bestemming 'Agrarisch met waarden') mogelijk.

Het CBS hanteert als beoordelingswaarde voor de economische omvang van een bedrijf de NGE¹. Een bedrijfsomvang van 70 NGE wordt beschouwd als ondergrens voor het genereren van een volwaardig gezinsinkomen, bedrijven van 40 tot 70 NGE hebben de mogelijkheid om daar nog naar toe te groeien, waarvan slechts een beperkt deel dit ook daadwerkelijk zal doen. Een bedrijf met een omvang kleiner dan 40 NGE zal afbouwen of stoppen (*Onderzoek naar de ammoniakdepositie op 5 habitatgebieden ten behoeve van het interimtoestingskader Natura2000 en ammoniak*, Gies, T.J.A. en A. Bleeker 2007)

In het realistische scenario wordt daarom de aanname gemaakt, dat veehouderijen met bedrijfsgrootte kleiner dan 40 NGE zullen stoppen, tussen 40 en 70 NGE zullen doorgroeien naar 70 NGE en bedrijven groter dan 70 NGE zich maximaal zullen verdubbelen tot maximaal 778 NGE (2 ha) of 584 NGE (1,5 ha, AHS landschap).

In het realistische scenario wordt voor geitenhouderijen geen uitbreiding verwacht. In het voorontwerp bestemmingsplan is deze mogelijkheid wel opgenomen middels wijziging en zal derhalve in de 'worst case' variant worden doorgerekend.

Daarnaast biedt het plan mogelijkheden voor nieuwvestiging van grondgebonden bedrijven onder de volgende voorwaarden:

- nieuwvestiging van paardenhouderijen is niet toegestaan;
- de nieuwvestiging is uitsluitend toegestaan ten behoeve van verplaatsing van een agrarisch bedrijf dat op de huidige vestigingslocatie geen toekomst- c.q. groeiperspectief heeft;
- het bouwblok mag maximaal 1,5 hectare groot zijn en eventueel na AAB-advies 2 hectare;
- het nieuwe bouwblok wordt landschappelijk ingepast middels een groenstrook om het perceel;
- de nieuwvestiging dient noodzakelijk te zijn uit het oogpunt van doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling en het plan is voldoende concreet;
- uit onderzoek blijkt dat er binnen een straal van 10 km van de locatie geen reële mogelijkheden zijn voor verplaatsing naar een aanwezig agrarisch bouwblok, een voormalige agrarische locatie of een niet-agrarische locatie;
- ter plaatste aanwezige waarden (zoals vastgelegd in de bestemming en evt. aanduidingen) worden niet onevenredig aangetast. Dit geldt ook voor eventueel nabije (nog te realiseren) ecologische verbindingzones;
- er wordt voldaan aan de milieu- en dierenwelzijnswet- en regelgeving, de bodem is geschikt voor de nieuwe functie, de

¹ De omvang van agrarische bedrijven kan worden uitgedrukt in Nederlandse Grootte Eenheden (NGE). De NGE is een gestandaardiseerde norm voor de berekening van de saldi per hectare gewas of per dier.

waterhuishoudkundige situatie wordt niet onevenredig aangetast en omliggende agrarische bedrijven worden niet belemmerd

Omdat nieuwvestiging alleen mogelijk is in geval van verplaatsing, zal dit niet leiden tot een uitbreiding van het aantal veehouderijen. Daarom zal alleen in ruimtelijke zin op dit aspect worden ingegaan, voorzover relevant voor deze plan-MER.

Daarnaast biedt het plan ruimte aan directe omschakeling van grondgebonden agrarische bedrijven niet zijnde veehouderijen naar grondgebonden veehouderijen. In het reële scenario wordt deze omschakeling niet verwacht. In het 'worst case' scenario is deze omschakeling wel verwerkt.

Met betrekking tot gemengde bedrijven (grondgebonden en IV) kan worden opgemerkt dat deze bedrijven hun agrarisch bouwblok met betrekking tot de grondgebonden tak kunnen uitbreiden conform de voorwaarden voor grondgebonden agrarische bedrijven. Uitbreiding van het agrarisch bouwblok ten behoeve van de intensieve neventak is niet toegestaan. Gemengde bedrijven zullen daarom wat betreft hun groeimogelijkheden beschouwd worden als grondgebonden bedrijf (minus de intensieve tak).

Verder biedt het plan ruimte aan een agrarisch verwant en technisch hulpbedrijf (AV&TH) de mogelijkheid om te schakelen naar een grondgebonden agrarisch bedrijf. Deze mogelijkheid wordt in de 'worst case' variant doorgerekend.

In de navolgende tabel staan de betreffende alternatieven samengevat.

<i>Huidige situatie / Autonome ontwikkeling</i>		<i>Plan en Alternatieven</i>		<i>Deelalternatieven</i>
<i>Huidige situatie</i>	<i>Autonome ontwikkeling (obv ruimte in het vigerend plan)</i>	<i>Reëel</i>	<i>'worst-case'</i>	
Vergunde/gemelde situatie (WM, Besluit Landbouw)	Doorgroei conform marktverwachting tot max. 1,5 ha. (of bij vigerend meer tot max. bouwblok).	Doorgroei naar 70 NGE dan wel verdubbeling boven 70 NGE tot max 778 NGE (584 NGE AHS landschap). Bedrijven met omvang minder dan 40 NGE stoppen.	2 ha per agrarisch bedrijf (1,5 ha in AHS landschap)	Verdergaande maatregelen ter vermindering van bepaalde effecten op gevoelige gebieden
	Geen uitbreiding geitenhouderijen	Geen uitbreiding geitenhouderijen	Max. uitbreiding geitenhouderijen	
	Mogelijkheid tot intensieve neventak of omschakeling naar intensief.	Geen omschakeling naar IV. Geen omschakeling van grondgebonden niet zijnde veehouderij naar grondgebonden veehouderij.	Geen omschakeling naar IV. Omschakeling van grondgebonden niet zijnde veehouderij en AV&TH naar grondgebonden veehouderij.	

Huidige situatie, autonome ontwikkeling, planontwikkeling en alternatieven grondgebonden agrarische bedrijven

Overige ontwikkelingen

Naast de beschreven mogelijkheden in het plan met betrekking tot intensieve en grondgebonden veehouderijen, biedt het voorontwerp bestemmingsplan nog ruimte aan uitbreiding (via wijziging) van overige agrarische bedrijven tot 2 ha, woningsplitsing, uitbreiding niet agrarische bedrijven met 15%, nieuwvestiging niet agrarische bedrijven (cat. 1 en 2) in vrijgekomen agrarische panden in de bebouwingsconcentratie Kerklaan en de linten van Raamsdonk, realisering van mestverwerkings- en biovergistingsinstallaties (tot 25.000 ton/jr per agrarisch bedrijf), uitbreiding glastuinbouwbedrijven tot max. 4 ha (3 ha glas) en agrarische nevenactiviteiten. Gezien de veelal beperkte omvang van deze ontwikkelingen in milieukundige zin, zijn hiervoor geen alternatieven ontwikkeld. Wel zal, daar waar relevant aandacht worden besteed aan deze ontwikkelingen en zullen deze worden beoordeeld.

4. MILIEUASPECTEN

4.1. Wijze van beoordelen

Toets aan wet- en regelgeving

In het MER zullen alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten belicht worden die in het bestemmingsplan, al dan niet bij wijziging mogelijk worden gemaakt. Daarbij geldt dat de effectbeschrijving een detailniveau dient te hebben dat aansluit bij het niveau van besluitvorming.

Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ver onder de grenswaarden blijven, zal met een globale en kwalitatieve effectbeschrijving worden volstaan. Bij (mogelijke) knelpunten zullen de effecten kwantitatief beschreven worden. Daarbij zal nadrukkelijk aandacht zijn voor cumulatie van milieueffecten.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid zal het MER de milieugevolgen beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt. Indien uit het MER blijkt dat activiteiten (kunnen) leiden tot overschrijdingssituaties zullen aanvullende maatregelen beschreven te worden, dan wel aanvullende bepalingen worden voorgesteld voor de bestemmingsplanregeling.

Daarnaast geldt dat het plan grotendeels alleen bij wijziging uitbreidingen maakt. Een finale beoordeling zal plaatsvinden bij de effectuering van de wijzigingsbevoegdheden. Van belang is te beoordelen of de betreffende wijzigingsbevoegdheden in beginsel aanvaardbaar en uitvoerbaar zijn, vanuit 'goede ruimtelijke ordening' en afdoende zijn om ongewenste effecten te voorkomen.

Ten behoeve van de beschrijving van de effecten zal waar relevant het begrip 'milieugebruiksruimte' een rol spelen. Op grond van de huidige feitelijke situatie zal per aspect, voor zover mogelijk, de milieugebruiksruimte worden beschreven. De ontwikkelingen in het plan, al dan niet bij wijziging, zullen worden geconfronteerd met de milieugebruiksruimte.

Zo mogelijk en relevant zal hiervoor ook een cumulatieve beoordeling plaatsvinden. Voorkomen dient immers te worden dat het ene bedrijf onbedoeld de 'milieuruimte' voor overige bedrijven volledig gebruikt.

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en zal per milieuaspect verschillen. Per milieuaspect zal de omvang van het studiegebied worden beschreven.

Beoordeling plan

Om tot een relatieve vergelijking te komen van de autonome ontwikkeling (ontwikkeling op basis van vigerend bestemmingsplan), de reële ontwikkeling op basis van het voorontwerp bestemmingsplan, de 'worst case' ontwikkeling (maximale invulling voorontwerp bestemmingsplan) en eventuele alternatieven, zullen de verschillende varianten worden beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie (referentiesituatie). Hierbij zullen de verschillende varianten als volgt worden 'gescoord':

<i>Beoordeling</i>	<i>Toelichting</i>
++	zeer positief, aanzienlijke verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief, verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
+/-0	licht positief of lokaal een verbetering ten opzichte van de referentiesituatie
0	neutraal, geen belangrijke toe- of afname ten opzichte van de referentiesituatie
-/-0	licht negatief of lokaal een verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief, verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie
--	zeer negatief, aanzienlijke verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie

4.2. Te beoordelen aspecten

Het plan zal op de volgende aspecten worden beoordeeld:

1. Milieukwaliteit	b. Luchtkwaliteit c. Geluid d. Geur e. Externe Veiligheid f. Lichthinder
2. Natuur	g. Te beschermen natuurgebieden (locatiekeuze) h. Flora en fauna i. Verzuring (ammoniakdepositie) j. Lichtverstoring k. Geluidsverstoring
3. Verkeer	l. Capaciteit verkeerswegen m. Verkeersveiligheid
4. Bodem en Water	n. Bodemkwaliteit en verontreiniging o. Geomorfologie p. Grondwater q. Oppervlaktewater
5. Ruimtelijke kwaliteit	r. Cultuurhistorie s. Archeologie t. Visueel ruimtelijk
6. Duurzaamheid ²	u. Duurzaam energiegebruik

Ad 1.

Beoordeeld zal worden in hoeverre de uitbreidingen van intensieve veehouderijen, al dan niet bij wijziging, kunnen leiden tot aantasting van een goed woon- en leefklimaat en in hoeverre de huidige situatie ruimte biedt voor dergelijke uitbreidingen.

Hierbij zal gebruik gemaakt worden van de huidige gegevens omtrent luchtkwaliteit, geluid en externe veiligheid (risicokaart, rapportages luchtkwaliteit, geluidskaarten). De milieugebruiksruimte zal bepaald worden op basis van de wettelijke kaders die hiervoor gelden.

Beschreven en beoordeeld zal worden wat de effecten zijn van de gewenste ontwikkelingen op deze aspecten.

² In de notitie reikwijdte en detailniveau is aangegeven dat ook aandacht besteed zou worden aan duurzame materialen. Omdat op het niveau van het bestemmingsplan nauwelijks mogelijkheden zijn hier invloed op uit te oefenen, is dit aspect bij nader inzien vervallen als beoordelingscriterium.

Wat betreft het aspect geur zullen de effecten wel kwantitatief beoordeeld worden. Berekend zal worden wat de geurbelasting is op basis van de huidige vergunningen, wat de effecten zijn bij maximale invulling van de vigerende planologische ruimte en wat de gevolgen zijn van het plan. Daarbij zullen de eventueel nog vast te stellen afwijkende geurafstanden door de gemeente een rol spelen.

Ad 2.

De ligging van de verschillende natuurgebieden met hun beschermingzones zullen worden aangeduid. Daarbij zal een karakterisering gegeven worden van de kwetsbaarheid van deze gebieden ten aanzien van aspecten verzuring, verdroging, vermessing. Beschreven zal worden wat in grote lijnen de effecten zijn van de gewenste ontwikkelingen op deze aspecten.

Wat betreft de emissie van ammoniak zullen de effecten kwantitatief beoordeeld worden. Berekend zal worden wat de ammoniakdepositie is in de gevoelige gebieden op basis van de huidige vergunningen, de depositie bij maximale invulling van de vigerende planologische ruimte en maximale depositie ten gevolge van het plan.

De gemeente Geertruidenberg kent één stiltegebied binnen haar grenzen.

Ad 3.

Beoordeeld zal worden in hoeverre de verschillende verkeerswegen voldoende capaciteit bieden om te voorzien in de te realiseren functies. Ook zal beoordeeld worden welke gevolgen het plan kan hebben op de verkeersveiligheid.

Ad 4.

Bestaande bodemverontreinigingslocaties worden in beeld gebracht. Knelpunten ten aanzien van grondwater (kwaliteit) en oppervlaktewater zullen worden beschreven.

Tevens zal bij verharding moeten worden voorzien in de vereiste watercompensatie. Het plan zal hierin moeten voorzien.

Ad 5.

Uitgangspunt voor duurzame locaties voor veehouderijen is dat deze zich moeten verhouden tot de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Bij de ruimtelijke kwaliteit zal worden beschreven en beoordeeld in hoeverre eventuele uitbreiding zich hiertoe verhoudt.

Archeologie zal worden beoordeeld aan de hand van de archeologische waardenkaart.

Ad 6

Aandacht zal worden gegeven aan mogelijkheden van duurzaam energiegebruik bij de geschetste ontwikkelingen en de mogelijkheden die het bestemmingsplan op dit punt biedt.

5. REFERENTIESITUATIE EN EFFECTEN AUTONOME ONTWIKKELING

5.1. Milieukwaliteit

Luchtkwaliteit

Aan de hand van de Saneringstool (versie 3.1) is de luchtkwaliteit voor de referentiesituatie en de autonome ontwikkeling bepaald.

De saneringstool is gemaakt ten behoeve van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), dat per 1 augustus 2009 in werking is getreden, na vaststelling door de minister van VROM. De saneringstool laat zien hoe hoog de concentraties luchtverontreiniging (NO₂ en PM₁₀) in Nederland zijn, nadat de nationale en lokale maatregelen uit het NSL zijn getroffen. Tevens zijn hierin alle aangemelde projecten opgenomen die in de betreffende periode 'in betekenende mate' bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit. Uit de saneringstool moet blijken dat Nederland tijdig aan grenswaarden zal voldoen.

	<i>grenswaarde</i>	<i>Geldend vanaf</i>
Jaargemiddelde concentratie fijn stof	40 µg/m ³	2011
Daggemiddelde concentratie fijn stof	Max. 35 dagen overschrijding (na zeezoutaf trek) van daggemiddelde concentratie 50 µg/m ³	2011
Jaargemiddelde concentratie NO ₂	40 µg/m ³	2015

Relevante grenswaarden luchtverontreinigende stoffen

In onderstaande kaarten zijn de gevolgen van op de luchtkwaliteit weergegeven voor de jaren 2008, 2011 (normjaar PM₁₀) en 2015 (normjaar NO₂). Hierbij is de achtergrondconcentratie op een 1x1 km vak weergegeven met daarbij de concentraties langs de meest drukke wegen in de gemeente.

totale concentratie NO₂

⚡ (srm-2 wegvakken)

⚡ > 42

⚡ 40 - 42

⚡ 38 - 40

⚡ < 38

⚡ geen waarde

GCN-achtergrondconcentratie

■ > 40

■ 35 - 40

■ 32,5 - 35

■ 30 - 32,5

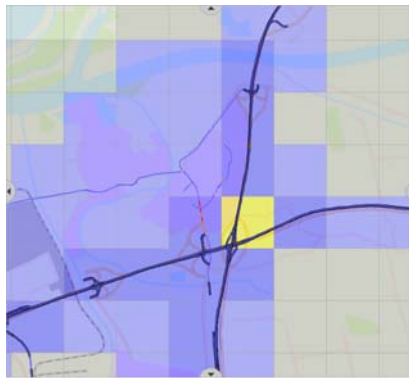
■ 27,5 - 30

■ 25 - 27,5

■ 22,5 - 25

■ 20 - 22,5

■ < 20

Achtergrondconcentraties NO₂ 2008 en 2015 met ingevoerde maatregelen (Saneringstool 3.1)

totale concentratie PM₁₀

⚡ (srm-2 wegvakken)

⚡ > 34

⚡ 32,6 - 34

⚡ 30 - 32,6

⚡ < 30

⚡ geen waarde

GCN-achtergrondconcentratie

■ > 32,6

■ 29,5 - 32,6

■ 27 - 29,5

■ 24,5 - 27

■ 22 - 24,5

■ < 22

Achtergrondconcentraties PM₁₀ 2008 en 2011 met ingevoerde maatregelen (Saneringstool 3.1)

Ontwikkeling achtergrondconcentraties

Uit deze afbeeldingen blijkt dat er in de autonome ontwikkeling sprake zal zijn van een afname van concentraties luchtverontreinigende stoffen en dat er in de zgn. normjaren aan de betreffende normen voor luchtkwaliteit grotendeels zal worden voldaan. Met name langs snelwegen en gebieden rondom intensieve veehouderijen zijn verhoogde concentraties fijn stof waar te nemen. In de zuidoost hoek van het plangebied bevindt zich een kilometervak waarbij de concentraties fijn stof dicht tegen de 32,5 µg/m³ liggen. Deze jaargemiddelde concentratie is het equivalent van de daggemiddelde concentratienorm maximaal 35 dagen overschrijding van 50 µg/m³ en vormt derhalve een aandachtspunt bij de planontwikkeling.

Bijdrage veehouderij

Omdat in het vigerend plan bij grondgebonden bedrijven een intensieve neventak is toegestaan en bedrijven met een intensieve neventak bij wijziging kunnen omschakelen naar een intensieve veehouderij wordt in de autonome ontwikkeling rondom grondgebonden bedrijven die

omschakelen naar een intensieve veehouderij een verslechtering van de luchtkwaliteit verwacht. De uitbreidingsruimte voor intensieve veehouderij is beperkt (tot 1,5 ha). Derhalve zal bij uitbreiding sprake zijn van een lichte verslechtering van de luchtkwaliteit.

Geluid

Geluid kan een belasting van het woon-, werk- en recreatie- leefklimaat van de mens met zich meebrengen. Als geluidsgevoelige bestemmingen gelden in ieder geval woningen en woonwagenlocaties, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere gezondheidszorggebouwen met de daarbij behorende terreinen.

Voor wegverkeer geldt een wettelijke voorkeursgrenswaarde van 48 dB. De maximaal te ontheffen geluidsbelasting bedraagt 53 dB en voor agrarisch dienstwoningen (boerderijen) 58 dB. Langs iedere weg is van rechtswege een zone gelegen met uitzondering van wegen waarop een maximumsnelheid van 30 km/h geldt. Binnen deze zone dient bij realisering van geluidsgevoelige bestemmingen middels akoestisch onderzoek aangetoond of voldaan wordt aan wettelijke voorkeursgrenswaarde.

Door het plangebied lopen de rijkswegen A59 en A27. Deze wegen zijn buitenstedelijk gelegen en hebben 2 x 2 rijstroken. De zone bedraagt 400 meter. De meeste overige wegen in het plangebied zijn ook buitenstedelijk gelegen en hebben maximaal 2 x 1 rijstroken. De zone voor deze wegen bedraagt 250 meter. De wegen in het oostelijk deel van de lint van Raamsdonk zijn binnenstedelijk en hebben een zone van 200 meter. In het westelijk lint van Raamsdonk zijn enkele wegen gedezoneerd (30 km/h).

In de autonome ontwikkeling zal de A27 mogelijk worden verbreed naar 2x3 of 2x4 rijstroken. De geluidszone voor een dergelijke weg bedraagt 600 meter aan beide zijden van de weg. Op dit moment is er nog geen sprake van wegverbreding van de A59.

Aan de randen van het plangebied liggen drie gezoneerde industrieterreinen waarvan een deel van de 50 dB(A) zone in het plangebied ligt.

Door de uitbreiding van de snelweg is de verwachting dat er in de autonome situatie een gedeeltelijke verslechtering optreedt van het woon- en leefklimaat. *Voor de overige wegen in of in de nabijheid van het plangebied wordt geen significante verslechtering verwacht. De autonome ontwikkeling scoort op dit aspect dan ook licht negatief.*

Geur

In de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) zijn normen opgenomen ter beoordeling van de geurbelasting voor vergunningplichtige

veehouderijen. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste normen opgenomen, zoals deze gelden voor niet-concentratiegebieden:

<i>Veehouderijen met</i>	<i>Geurgevoelig object gelegen in³:</i>	<i>Max. toegestane geurbelasting / afstand</i>
'dieren met een geuremissiefactor'	binnen bebouwde kom	2,0 ou _E /m ³
	buiten bebouwde kom	8,0 ou _E /m ³
'vaste afstandsdieren'	binnen bebouwde kom	100 meter
	buiten bebouwde kom	50 meter

De gemeente Geertruidenberg heeft een ontwerp geurverordening opgesteld. In deze ontwerp geurverordening worden de aan te houden vaste afstanden tussen veehouderijen met dieren zonder 'geuremissiefactor' en geurgevoelige objecten verkleind tot 50 meter ten opzichte geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom, respectievelijk 25 meter ten opzichte van geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom. Eenzelfde regeling geldt voor aan te houden afstanden tot (voormalige) agrarische bedrijfswoningen.

Daarnaast vallen veel bedrijven onder het 'Besluit Landbouw'. In dit besluit gelden vaste afstanden tot gevoelige objecten waaraan dient te worden voldaan (100 m tot geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom en 50 m tot geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom).

Ter beoordeling van ruimtelijke ontwikkeling wordt onderscheid gemaakt tussen de voorgrond- en de achtergrondbelasting. Onder de achtergrondbelasting wordt verstaan de cumulatieve geurbelasting als gevolg van de veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object of objecten. Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting bedoeld van die veehouderij (veelal de meest nabijgelegen) welke de meeste geur bij het geurgevoelig object veroorzaakt. In het algemeen geldt dat de voorgrondbelasting ongeveer twee maal zo hinderlijk is als eenzelfde achtergrondbelasting.

Door G&O Consult (*Beoordeling geurbelasting vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op geurgevoelige objecten*, G&O Consult, april 2010) is de geurbelasting en de bijbehorende geurhinder in de huidige situatie en in de autonome ontwikkeling in kaart gebracht. Hierbij is het volgende verband tussen geurbelasting en –hinder gehanteerd, in analogie met de quick scan geur die door het RMB in 2009 is uitgevoerd (*Quickscan Wet geurhinder en veehouderij, Geertruidenberg*, RMB, 29 september 2009).

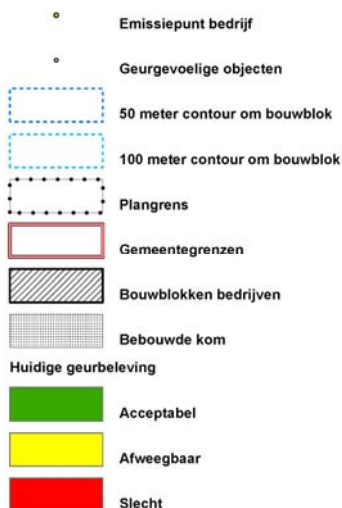
³ Voor bedrijfswoningen behorend bij een veehouderij, voormalige bedrijfswoningen die op of na 19 maart 2000 hebben opgehouden deel uit te maken van een veehouderij en 'ruimte-voor-ruimte' woningen gelden afwijkende normen.

	Bebouwde kom	
	Achtergrondbelasting	
	Geurbelasting (ou _E /m ³)	Geurghinderden (%)
Acceptabel geurniveau	0-3	0-9
Afweegbaar geurniveau	3-5	9-12
Slechte geursituatie	>5	>12
	Buitengebied	
	Achtergrondbelasting	
	Geurbelasting (ou _E /m ³)	Geurghinderden (%)
Acceptabel geurniveau	0-14	0-25
Afweegbaar geurniveau	14-19	25-30
Slechte geursituatie	>19	>30

Verband tussen geurimmissie (achtergrondbelasting) en de hinderbeleving soms of vaak last in percentage geurghinderde in een niet- concentratiegebied.

Huidige situatie

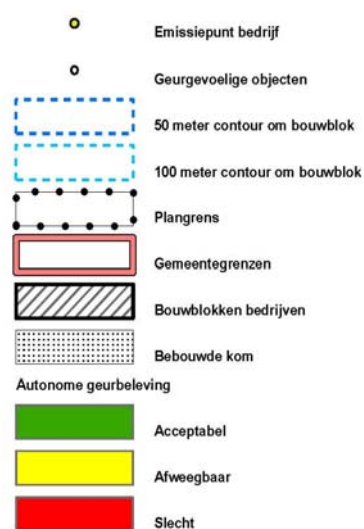
In onderstaande afbeelding is de geurbeleving (op basis van de achtergrondconcentratie) voor de huidige situatie weergegeven. Voor de berekende geurconcentraties wordt verwezen naar de kaarten in de betreffende rapportage. Opgemerkt dient te worden dat wanneer de voorgrondbelasting bepalend is voor een zekere locatie, de geurbeleving hoger kan zijn dan hier berekend.

Geurbeleving huidige situatie (gebaseerd op de achtergrondbelasting)

Autonome ontwikkeling

In de onderstaande figuur is de berekende geurbeleving voor de autonome ontwikkeling weergegeven.

Geurbeleving autonome ontwikkeling (gebaseerd op de achtergrondbelasting)

Uit deze figuur blijkt dat ten opzichte van de huidige situatie aan de zuidkant van Raamsdonk en in de linten van Raamsdonk er een verslechtering optreedt van de geurbeleving. Dit geldt ook voor noordoostkant van Raamsdonkveer.

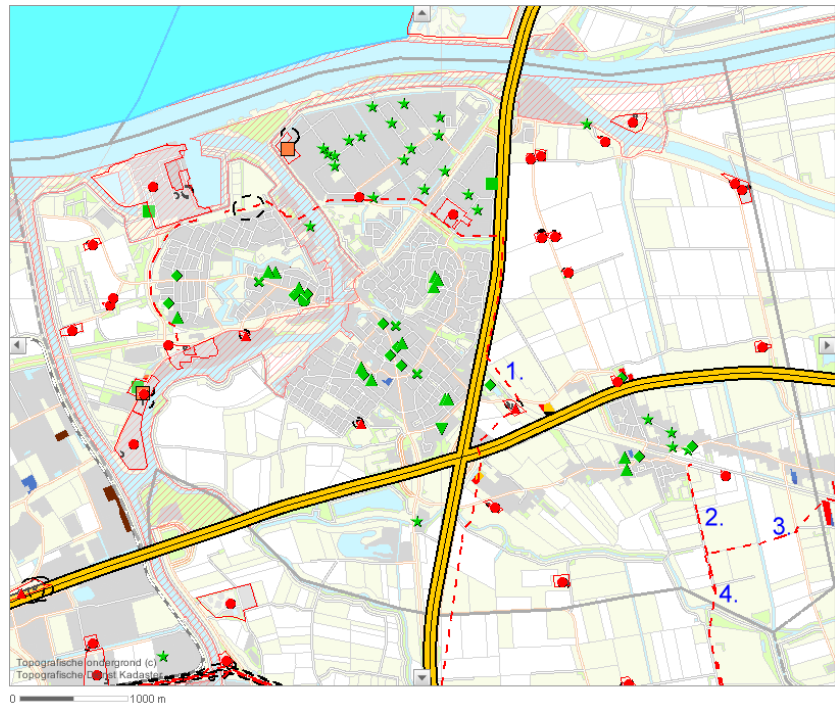
De autonome ontwikkeling scoort op dit punt dan ook negatief.

Externe Veiligheid

Binnen het plangebied zijn de volgende risicobronnen aanwezig:

- leidingen;
- risicovolle inrichtingen: LPG-tankstations;
- propaantanks agrarische bedrijven;
- transport gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor.

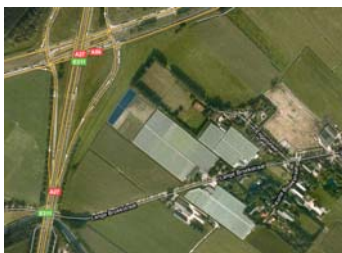
In de onderstaande figuur staat een uitsnede van de risicokaart voor de gemeente Geertruidenberg en omgeving.

Uitsnede risicokaart (bron: www.risicokaart.nl)

Omdat het vigerend bestemmingsplan slechts beperkte ruimte biedt voor uitbreiding van veehouderijen en overige functies, zal de externe veiligheidssituatie in de autonome ontwikkeling nauwelijks verslechteren ten opzichte van de huidige situatie. Daarnaast geldt dat activiteiten in het buitengebied in het algemeen lage personendichtheden met zich meebrengen en daarmee maar zeer beperkt leiden tot een toename van het groepsrisico, wanneer liggend binnen het invloedsgebied van een risicobron.

Dit aspect scoort dan ook neutraal.

Glastuinbouwbedrijven Lange Broekstraat

Lichthinder

In het buitengebied komt glastuinbouw slechts sporadisch voor. Aan de Lange Broekstraat bevindt zich een drietal glastuinbouwbedrijven variërend van 0,5 tot 1,5 ha. Gezien de beperkte hoeveelheid glastuinbouw en de beperkte ontwikkelruimte worden in de autonome ontwikkeling geen significante effecten verwacht. Dit is gebaseerd op de voorgeschiedenis: in het streekplan van 1992 werd nog grootschalige glastuinbouw in het buitengebied van Geertruidenberg voorzien. In het bestemmingsplan 1997 is er echter geconstateerd dat daaraan vanuit de sector geen behoefte is en is geconcludeerd dat dergelijke bedrijven ook niet passen in het agrarisch- en landschapspatroon van de gemeente..

De drie glastuinbouwbedrijven hebben in het vigerende bestemmingsplan Buitenlinten een nauw begreemd bouwvlak. Het vigerende bestemmingsplan bevat wel een wijzigingsbevoegdheid om uit te breiden, zonder dat een maximummaat genoemd wordt. De fysieke

mogelijkheden zijn echter uiterst beperkt. Uitbreidingen zijn dan ook feitelijk vrijwel onmogelijk.

Concrete gegevens omtrent de lichthinder in de huidige situatie ontbreken. Mede onder invloed van de verscherpte eisen uit het Besluit Glastuinbouw en het Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde belichting en afscherming in de glastuinbouw van Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht, is de verwachting dat in de autonome situatie de lichthinder van kassen verder zal afnemen. De autonome ontwikkeling scoort op dit punt dan ook 'licht positief'.

5.2. Natuur

Te beschermen natuurgebieden (locatiekeuze)

De natuurgebieden vormen een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke hoofdstructuur. Hieronder zijn ze afgebeeld en kort beschreven:

Natuurgebieden

De Bergsche Maas en haar uiterwaarden, de oevers van de Donge en het Oude Maasje vormen onderdeel van de ecologische hoofdstructuur. Zij zijn van groot belang voor de provinciale ecologische structuur, met name voor moerasflora en moerasvogels. Vooral de uiterwaarden hebben bijzondere betekenis als kerngebied voor weidevogels, zwanen en planten.

De Donge is een ecologische verbindingszone tussen het Wilhelminakanaal en de Biesbosch. Het beekdal van de Donge is van oorsprong nat tot vochtig en bestaat uit venige, moerige, beek- en gooreerdgronden. Omstreeks 1900 was het landschap van dit beekdal veelal kleinschalig met singels, hooilanden en bosjes. De Donge stroomde nog door open en heideachtige moerasgebieden.

De Biesbosch zelf vormt onderdeel van het Europese netwerk van natuurgebieden (Natura 2000) en is op grond hiervan aangewezen als Natura 2000-gebied. Het natuurgebied ligt niet binnen de begrenzing van het bestemmingsplan Buitengebied. De Brabantse Biesbosch bestaat uit een fijnmazig netwerk van smalle tot brede kreek met op platen ruigte- en moerasvegetaties, wilgenstruwelen en verlaten grienden die zich ontwikkelen naar Schietwilgenbossen. Enkele ingepolderde platen zijn nog in landbouwkundig gebruik of bestaan uit natte hooilanden.

Natuurwaarden in het agrarisch gebied

Buiten de bestaande natuurgebieden en ecologische verbindingszones zijn ook in het agrarisch gebied algemene en specifieke natuurwaarden aanwezig. In het veenontginningsgebied is sprake van (potentiële) natuurwaarden in de aanwezige weilanden, slootkanten, poelen en bosjes. In dit gebied komen ook verspreid diverse landschapselementen zoals houtsingels en bomenrijen voor. Naast landschappelijke betekenis hebben deze ook een ecologische waarde. In het streekplan 2002 (en Paraplunota 2008) is het veenontginningsgebied door de provincie in de Paraplunota aangemerkt als AHS-landschap, subzone 'waterpotentiegebied'. De doelstelling daarvan is dat de potentiële natuurwaarden –ondanks het agrarisch gebruik als hoofdactiviteit- niet achteruit mogen gaan. In het vigerend bestemmingsplan 1997 is nog niet in deze bescherming voorzien. In het plan wordt geconcludeerd dat de gemeente in potentie vele biotopen bezit waar een diversiteit aan natuurwaarden tot ontwikkeling kan komen. Langs de Donge wordt de natte ecologische verbindingszone genoemd. Daarnaast wordt een aantal lokale ecologische verbindingszones aangegeven, waaronder de oude spoordijk en een verbinding door het noordelijk (open) kerngebied waarmee uiterwaarden en de zone langs de Donge kunnen worden verbonden. In de voorschriften zijn voor de betreffende bestemmingen wijzigingsbevoegdheden opgenomen waarmee realisatie van deze zones mogelijk kunnen worden gemaakt.

In de autonome ontwikkeling kunnen de ecologische verbindingszones gerealiseerd worden. De potentieel kansrijke biotopen zoals onderkend in het veenontginningsgebied (waterpotentiegebied, beleidsmatig in 2002 geïntroduceerd) zijn evenwel niet geregeld in een bestemming. De autonome ontwikkeling scoort op dit punt over het geheel genomen licht positief.

Flora en fauna

In het plangebied bevinden zich verschillende beschermde flora en fauna. Deze zijn vooral aan te treffen in gebieden met een zekere natuurwaarde. De reikwijdte van deze plan-MER is niet zodanig dat er op dit niveau aangegeven kan worden welke beschermde soorten zich waar bevinden. Voor meer detailinfo wordt verwezen naar de site van het natuurloket (www.natuurloket.nl).

In de autonome ontwikkeling zal met name voor het realiseren van de ecologische verbindingzone langs de Donge er een lichte verbetering optreden van de flora en fauna, omdat dit de migratie van soorten vergroot.

De verwachting is dat soorten die op dit moment voorkomen in het buitengebied dat in de toekomst ook zullen doen, mede vanwege de bescherming vanuit flora- en faunawetgeving.

De autonome ontwikkeling scoort op dit punt dan ook licht positief.

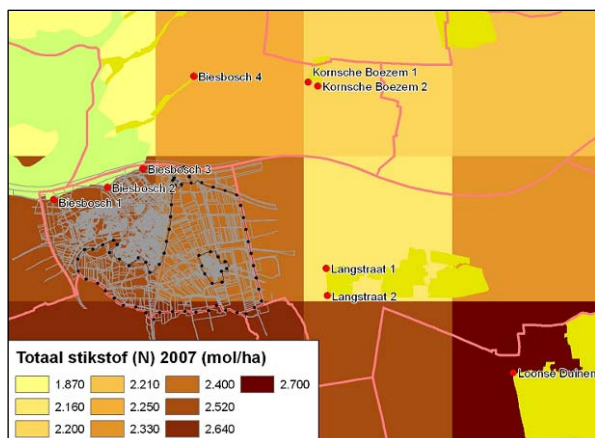
Verzuring (ammoniakdepositie)

Door het G&O Consult (*Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden*, 2010) is onderzoek verricht naar de ammoniakdepositie ten gevolge van veehouderijen in relatie tot kwetsbare natuurgebieden. Het betreft hier de Natura2000 gebieden de Biesbosch, Langstraat, en de verder gelegen gebieden 'Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem' en de 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'. Voor deze gebieden gelden de onderstaande kritische depositiewaarden:

<i>gebiedscode</i>	<i>gebiedsnaam</i>	<i>Meest kritische depositiewaarde van het habitatgebied (mol N/ha/jr)</i>	<i>Kritische depositiewaarde van het meest kwetsbare habitattype (mol N/ha/jr)</i>
NL3000040	Biesbosch	1300	1250
NL3004001	Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem	1300	1250
NL2003026	Langstraat	1129	410
NL9803030	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	1071	410

Meest kritische depositie waarde per gebied

De huidige (achtergrond)depositiewaarden (2007) voor de verschillende gebieden staan in de onderstaande tabel.

Rekenpunt	depositie (mol N/ha/jr)
Biesbosch 1	2520
Biesbosch 2	2520
Biesbosch 3	2520
Biesbosch 4	2250
Kornsche Boezem 1	2200
Kornsche Boezem 2	2200
Langstraat 1	2160
Langstraat 2	2160
Loonse Duinen	2700

Huidige achtergronddeposities op de verschillende rekenpunten.

Naar verwachting zal de stikstofdepositie op natuur in 2020 ongeveer 200 mol per hectare (10%) lager zijn dan in 2005, uitgaande van vastgesteld beleid (Milieubalans 2008).

Uit deze tabel blijkt dat voor deze gebieden zowel in de huidige situatie als in 2020, uitgaande van een daling van 10%, niet wordt voldaan aan de meest kritische depositiewaarde van het meest kwetsbare habitattypen. Wel zal er sprake van een afname van de achtergrondwaarde in de periode 2007-2020.

In de onderstaande tabellen is de ammoniakdepositie op de betreffende Natura2000 gebieden weergegeven voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Voor de meest nabijgelegen gebieden is dit meer in detail bepaald. Voor de verder gelegen gebieden meer globaal.

	Biesbosch	Langstraat
<i>Huidige situatie</i>		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	30,01	28,91
Gemiddelde waarde binnen gebied	15,72	11,25
Laagste waarde binnen gebied	4	5
Hoogste waarde binnen gebied	46	16
<i>Autonome situatie</i>		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	58,92 (96%)	67,3 (133%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	29,69 (89%)	34,82 (210%)
Laagste waarde binnen gebied	8 (100%)	18 (260%)
Hoogste waarde binnen gebied	87 (89%)	48 (200%)

Berekende effecten van de verschillende scenario's op de gebieden (% toename t.o.v. de huidige situatie)

<i>Rekenpunten</i>	<i>depositie waarde mol NH3/ha/jr</i>	<i>depositie waarde mol NH3/ha/jr</i>
	Huidig	Autonoom
Kornsche Boezem	23,19	48,99 (111%)
Loonse Duinen	6,25	13,53 (116%)

Invloed veehouderij op Natura 2000 gebieden binnen 10 kilometer van Geertruidenberg

Uit de bovenstaande tabellen blijkt dat in de autonome ontwikkeling sprake zal zijn van een toename van depositie van ammoniak op de omliggende Natura2000 gebieden. Omdat in de huidige situatie deze gebieden al overbelast zijn wat betreft depositie van ammoniak, zal deze toename een negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden. De autonome ontwikkeling scoort op deze punten dan ook negatief.

Lichtverstoring

In het buitengebied komt glastuinbouw slechts sporadisch voor. Aan de Lange Broekstraat bevindt zich een drietal glastuinbouwbedrijven variërend van 0,5 tot 1,5 ha. Deze bedrijven hebben in de huidige situatie nauwelijks ontwikkelingsruimte. Omdat in de nabijheid van deze bedrijven geen gevoelige natuurgebieden liggen, die verstoord kunnen worden door lichthinder worden in de autonome ontwikkeling geen effecten verwacht.

5.3. Verkeer

Capaciteit verkeerswegen

In het midden van het plangebied ligt het knooppunt Hooipolder van de autosnelwegen A27 (Utrecht – Breda) en A59 (A16 – Den Bosch). De intensiteiten op de snelwegen bedraagt ruim 70.000 motorvoertuigen per etmaal op de A27 en ruim 50.000 op de A59.

Door het plangebied loopt nog een drietal belangrijke doorgaande wegen, te weten de Oosterhoutseweg, de Kerklaan – Heemraadsingel – Luiten Ambachtstraat en de Westtangent. De intensiteit op de doorgaande wegen, voorzover bekend zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	<i>Mvt/etm (weekdaggemiddeld)</i>	<i>Bron:</i>
Oosterhoutseweg	6926	Telling juni/juli 2008
Kerklaan – Heemraadsingel	2600 - 7500	Verkeersmodel, jaar 2006
Luiten Ambachtstraat	3934	Telling mei/juli 2008
Westtangent	5664	Telling juni/juli 2008

De verkeersintensiteit op de overige wegen in het plangebied bedragen over het algemeen minder dan 3.000 motorvoertuigen per etmaal.

Verkeerswegen binnen en rondom het plangebied

Huidige situatie

Met uitzondering van de autosnelwegen (knooppunt Hooipolder en de aansluiting Raamsdonksveer) zijn er geen knelpunten met betrekking tot capaciteit.

Autonome situatie

Door de jaarlijkse groei van het autopark en de groter wordende mobiliteit van de bevolking zal de verkeersintensiteit over het algemeen op alle wegen een groei doormaken. In het buitengebied of in de nabije omgeving worden geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt. De groei op de autosnelwegen ligt tussen 1½ en 2½%, provinciale wegen op 1 à 1½% per jaar, op de gemeentelijke wegen is dat 1% of minder. Dergelijke aantallen zullen niet leiden tot knelpunten met betrekking tot de capaciteit van het wegennet (in het bijzonder de gemeentelijke wegen).

Dit aspect scoort dan ook neutraal.

Verkeersveiligheid

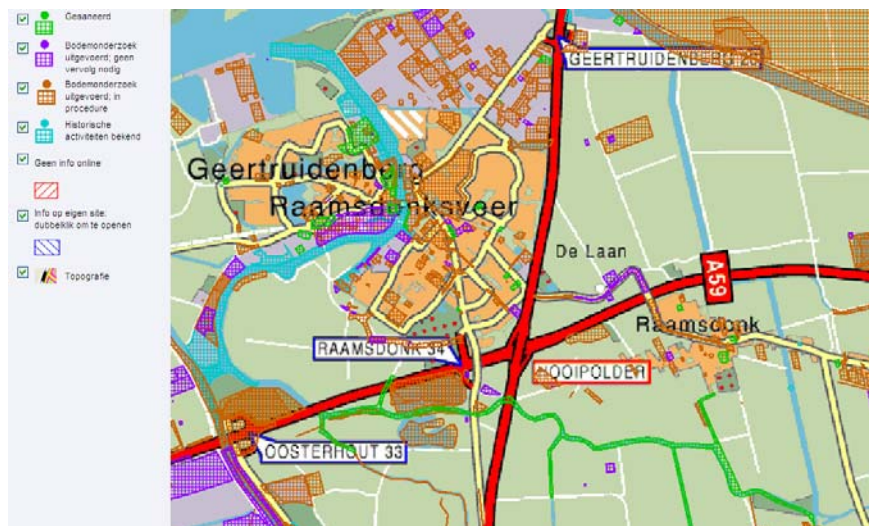
De wegen zijn over het algemeen reeds duurzaam veilig ingericht, de snelheden zijn hierop aangepast. Er zijn dan ook geen knelpunten met betrekking tot de verkeersveiligheid. De toename van verkeer in de autonome ontwikkeling zal niet dusdanig zijn dat er knelpunten zullen optreden met betrekking tot de verkeersveiligheid.

Dit aspect scoort dan ook neutraal.

5.4. Bodem en Water

Bodemkwaliteit en –verontreiniging

In de onderstaande kaart zijn onderzochte locaties van eventuele bodemverontreiniging weergegeven.

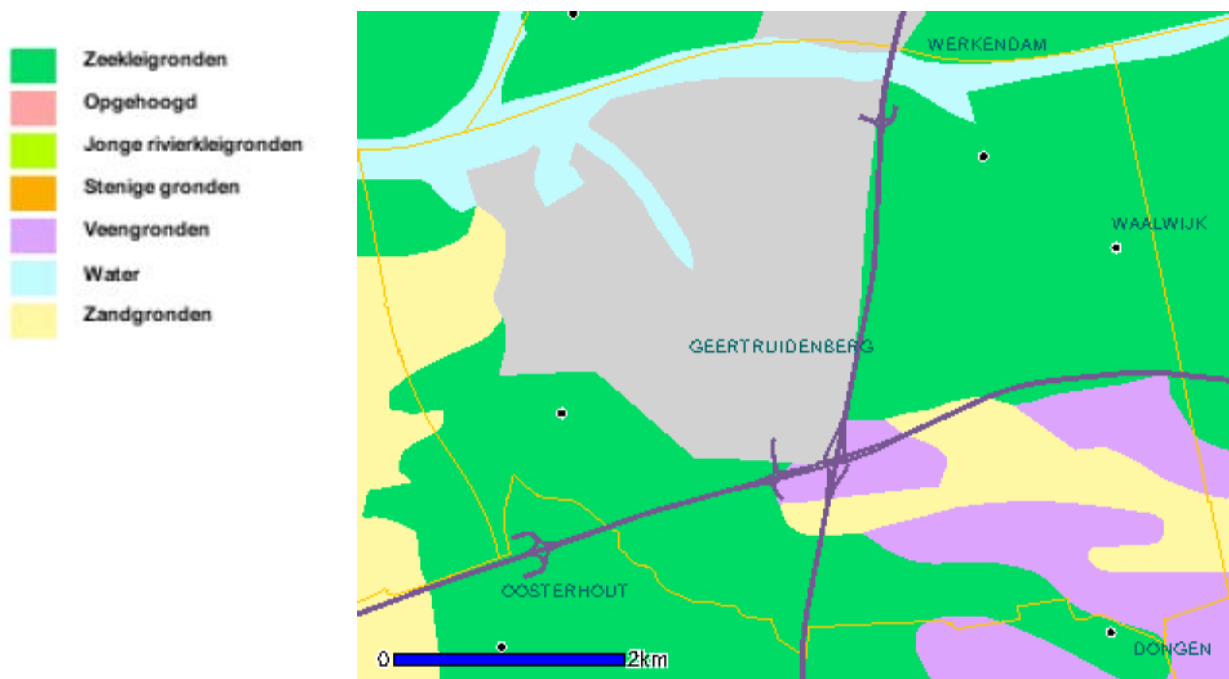
Onderzochte bodemlocatie (www.bodemloket.nl)

In het buitengebied bevinden zeer beperkt locaties waarvan uit onderzoek is gebleken dat zich hier (potentieel) verontreinigde locaties bevinden. Grote delen van het buitengebied zijn echter niet (uitvoerig) onderzocht. Omdat deze gebieden in het verleden veelal ook als agrarisch gebied in gebruik zijn geweest, worden geen (ernstige) bodemverontreinigingen verwacht.

In de autonome ontwikkeling wordt geen significante toe- / afname van bodemverontreiniging verwacht.

Geomorfologie

De geografische bodematlas laat de bodemopbouw en daarmee de ontstaansgeschiedenis van het buitengebied zien: de zandruggen met de ring van veengronden hieromheen en daarnaast de kleiafzettingen van rivieren en kreek van Maas en Donge respectievelijk ten noorden van Raamsdonk en ten zuiden van Raamsdonksveer.

De landschapsstructuur is een resultante van de geomorfologische ontstaansgeschiedenis. Karakteristieke kenmerken, zoals de openheid van de komgronden, zullen worden beschermd door een aanlegvergunningstelsel gericht op behoud (geen ontwikkeling) van deze kenmerken.

De zeekleigronden ten oosten van de kern Raamsonksveer worden beschermd op het aspect openheid. De zandgronden herbergen de cultuurhistorische waarden (het buitenlint van Raamsdonk) en zijn als zodanig beschermd. De veenontginningen vallen grotendeels in de zonering waarmee de cultuurhistorische waarden van het buitenlint van Raamsdonk worden beschermd. Op deze wijze komen de afzonderlijke geomorfologische eenheden terug in de zonering van de agrarische bestemmingen.

In de autonome ontwikkeling worden derhalve geen effecten verwacht ten aanzien van dit aspect. De karakteristieke van deze afzonderlijke geografische eenheden zullen door de huidige planregeling niet grootschalig teniet worden gedaan, maar evenmin ontwikkeld worden.

De regeling in dit plan wordt op dit aspect neutraal beoordeeld.

Grondwater

Het buitengebied bestaat grotendeels uit polders die zich ook uitstrekken over de aangrenzende gemeenten: de Groot Waspikse en Raamsdonksche Polders en de Oostpolder. Waterhuishoudkundig kan het gebied primair worden gekarakteriseerd als kwelgebied (grondwater wat aan het maaiveld komt). Er is sprake daarbij van diepe regionale kwel. De grondwaterstroming wordt, gezien het peilbeheer in de polders,

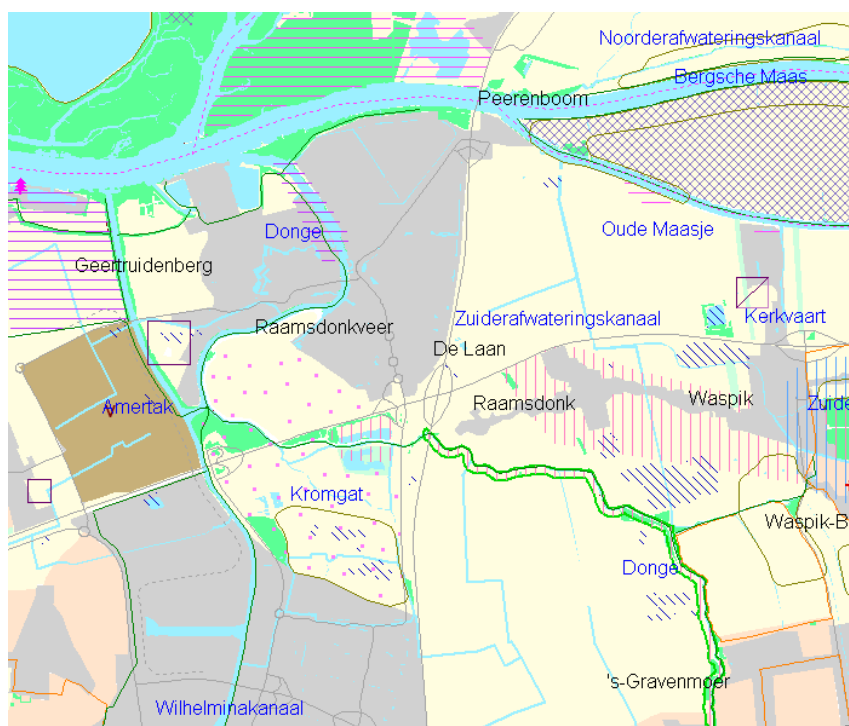
sterk beïnvloed door het slotenstelsel. Ondiepe kwel komt alleen voor langs de Bergsche Maas.

In het plangebied bevinden zich geen grondwaterbeschermingsgebieden. In de autonome ontwikkeling worden geen effecten verwacht ten aanzien van dit aspect.

Oppervlaktewater (kwaliteit en kwantiteit)

De belangrijkste waterlopen in het buitengebied zijn het Zuiderafwateringskanaal inclusief het Koppelkanaal, de Donge en het Oude Maasje. Grenzend aan het buitengebied en eveneens van belang zijn de Bergsche Maas, het Kromgat en het Noordergat.

De Donge is een rivier die ontspringt vanuit een beek nabij Dongen. De Donge mondt bij Geertruidenberg uit in de Bergsche Maas.

Belangrijkste waterlopen in het buitengebied

Wateroverlast is op grote schaal bestreden door het aanleggen van intensieve ont- en afwateringssystemen, het rechte trekken van beken en rivieren en het opnemen van kreken in het poldersysteem. Ook is er in de loop der tijd veel ruimte voor oppervlaktewaterberging verdwenen: talloze sloten zijn gedempt, de oude natuurlijke overstromingsgronden langs de beken en kreken zijn in agrarisch gebruik genomen en het verhard oppervlak is toegenomen, vooral door uitbreiding van stedelijk gebied.

Waterpotentiegebied

In het van provinciewege aangegeven waterpotentiegebied is sprake van natuurwaarden die –ondanks het agrarisch gebruik als hoofdactiviteit- niet achteruit mogen gaan.

In het waterpotentiegebied is sprake van natuurwaarden die –ondanks het agrarisch gebruik als hoofdactiviteit- niet achteruit mogen gaan. Het zijn gronden die vanwege de watersituatie geschikt zijn voor de ontwikkeling van nieuwe natuur. Deze gronden zijn echter ook uitstekend geschikt voor de landbouw, mits goede waterbeheersingsmaatregelen worden getroffen.

In de toelichting van het vigerend bestemmingsplan wordt het functioneren van het oppervlaktewater in de gemeente, ten aanzien van het functioneren als leefgebied voor organismen zoals amfibieën en watergebonden fauna als “slecht” beoordeeld. Dit geldt ook voor de aangrenzende landbouwgronden. Het waterschap Brabantse Delta voert maatregelen uit ter verbetering van de waterkwaliteit. In de toelichting van het vigerend plan wordt geconcludeerd dat oppervlaktewater en landbouwgronden in potentie goede mogelijkheden bezitten tot de ontwikkeling van (zelfs zeldzame) natuurwaarden omdat er een rijkdom aan gradiënten aanwezig is (o.a. dijken en kreken). De potentieel kansrijke natuurwaarden in het veenontginningsgebied (ongeveer identiek aan het waterpotentiegebied) zijn evenwel niet vertaald naar een bestemmingsregeling.

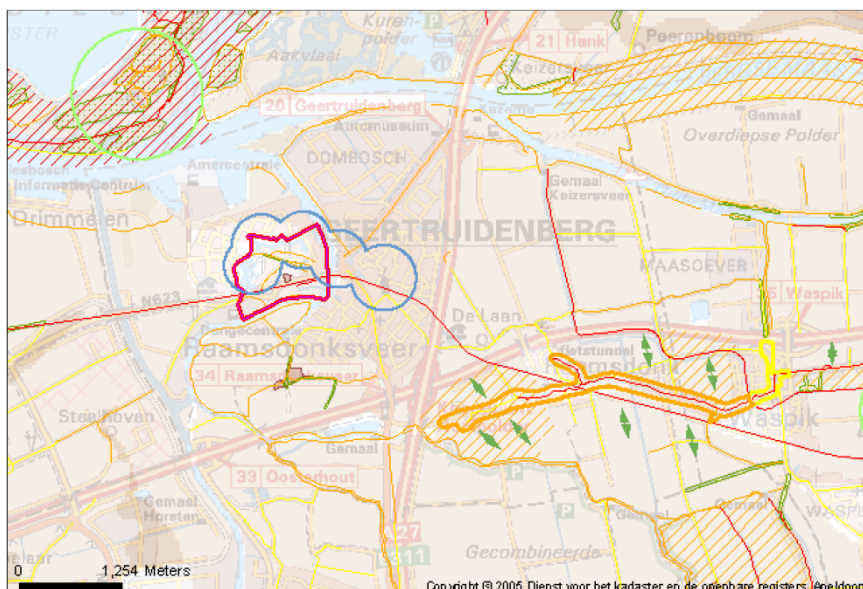
In de autonome ontwikkeling zal onder meer door de maatregelen van het waterschap de waterkwaliteit verbeteren, waarmee de natuurwaarden of de voorwaarden daarvoor mede zullen verbeteren. In de bestemmingsplanregeling is inzet op verbeterde natuurwaarden, bijvoorbeeld in het veenweidegebied, echter niet vertaald in een planologische regeling.

Het plan scoort op dit punt dan ook licht positief.

5.5. Ruimtelijke kwaliteit

Cultuurhistorie

Op de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Brabant zijn de cultuurhistorische waarden in het gebied aangegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen waardevolle vlakken / gebieden en waardevolle lijnelementen.

Legenda

Historische Stedenbouw	Historisch Groen	Indicatieve Archeologische Waarden
Rijksbeschermd stads/dorps-gezicht	Historisch Groen	Hoog of middelhoog
Zeer hoog	Historische Zichtrelaties	Laag
Hoog		Geen gegevens
Redelijk hoog		Topografie
Historische Geografie (vlak)		
Zeer hoog	Archeologische Monumenten	
Hoog		
Redelijk hoog		
Historische Geografie (lijn)		
Zeer hoog		
Hoog		
Redelijk hoog		

Cultuurhistorische Waardenkaart

Cultuurhistorische landschapswaarden

De lintbebouwing van Raamsdonk en het veenontginningsgebied rondom het dorp zijn aangegeven als historisch geografisch waardevolle vlakken/gebieden.

Het veenontginningslandschap (slagenlandschap) is nog goed herkenbaar aan de langgerechte percelen gescheiden door smalle sloten.

Als waardevolle lijnelementen noemt de Cultuurhistorische Waardenkaart een aantal oude dijken (onder andere de Achterste dijk en het aantal dijken in het krekengebied van de Donge), dammen, paden, (onverharde) (water)wegen, de voormalige spoorlijn en sloten. Ook de zichtrelatie vanuit Raamsdonk naar het buitengebied is als waardevol aangegeven. Tot slot ligt er in het buitengebied nog een aantal bosjes, houtwallen en laanbeplantingen. Daar waar deze een bijzondere functie hebben in het landschap (bijv. recreatieve, landschappelijke of cultuurhistorische waarde) zijn deze beschermd door de zonering of aanduiding. In het bestemmingsplan Buitenlinten zijn de agrarische gronden met cultuurhistorische landschapswaarden beschermd middels een aanlevergunningstelsel.

Voor de overige gebieden geldt dat deze geen of weinig cultuurhistorische waarde hebben.

Panden en objecten

In het buitengebied komen op verschillende plaatsen bijzondere gebouwen, zoals boerderijen, woonhuizen en kerken voor. Deze panden bevinden zich met name in het lint van Raamsdonk (vigerend plan: bestemmingsplan buitenlinten Raamsdonk). De belangrijkste cultuur- en architectuurhistorisch waardevolle panden en objecten zijn aangewezen als rijksmonument. Daarnaast is een aantal panden aangewezen als gemeentelijk monument. Tot slot liggen er verspreid in het gebied beeldbepalende panden, die geen monumentale status hebben maar die toch een bepaalde waarde uitstralen, omdat er sprake is van historische bouwkunst. Ook deze panden zijn opgenomen in de gemeentelijke monumentenverordening.

In de vigerende planregeling (buitenlinten Raamsdonk) is cultuurhistorisch waardevolle bebouwing beschermd tegen sloop en kunnen door het college van B&W regels ten aanzien van maatvoering en onderlinge situering worden gesteld.

In het bestemmingsplan buitengebied 1997 is waardevolle bebouwing op de plankaart aangeduid als “waardevolle karakteristieke bebouwing” (indien sprake van een agrarisch bedrijf) waarmee de bouwhoogte vastgelegd is op het moment van terinzagelegging van het plan. Voor de bestemming woondoeleinden is een dergelijke planologische regeling niet opgenomen.

In de autonome ontwikkeling is te verwachten dat de panden met cultuurhistorische waarde als zodanig en in de verschijningsvorm behouden zullen blijven, op grond van de monumentale status of op grond van de gemeentelijke monumentenverordening en mede ondersteund door de planologische regeling (bijvoorbeeld artikel 20 van het bestemmingsplan buitenlinten Raamsdonk).

Mede onder invloed van de beschermingsregeling opgenomen in het vigerend plan en monumentenwetgeving, scoort de autonome ontwikkeling op dit punt positief.

Archeologie

Als het gaat om archeologische waarden wordt onderscheid gemaakt in vastgestelde waarden en verwachte waarden. Bij vastgestelde waarden is reeds aangetoond dat er archeologische overblijfselen in de ondergrond aanwezig zijn. Hierbij gaat het met name om aangetroffen sporen van bewoning (zie navolgende kaart). De hoger gelegen zandruggen van Raamsdonk en Geertruidenberg zijn archeologisch beschouwd zeer waardevol. Hier vestigden zich immers de eerste mensen die zich in het rivierengebied waagden. In de ondergrond bevindt zich één archeologisch monument. Het betreft een terrein met de overblijfselen van het voormalige Kartuizer klooster. Op dit voormalige

klooster(terrein) is een verzorgingshuis gerealiseerd. De bouw hiervan is inmiddels gereed.

Ligging archeologisch monument

Naast archeologische monumenten (waarvan de waarde is aangetoond) heeft een deel van de zandgronden ook een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Onder verwachte archeologische waarden vallen die gebieden die in het verleden geschikt zijn geweest voor bewoning of anderszins gebruik, maar waarvan de daadwerkelijke aanwezigheid van archeologische overblijfselen in de ondergrond nog niet is aangetoond. Deze waarde blijkt uit de combinatie van bodemsoort en grondwatertrap ter plaatse. Uit de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW, provincie Brabant) blijkt dat alleen enkele percelen langs de Kerklaan en Achterste Dijk - vanwege hun bodemgesteldheid en relatief weinig verstoorde landschap - een hoge of middelhoge indicatieve archeologische waarde hebben. De rest van het buitengebied is op deze kaart aangegeven met een lage indicatieve waarde.

Ligging archeologische verwachtingswaarden rondom Raamsdonk

In de vigerende plannen is nog geen specifieke regeling opgenomen voor het behoud van archeologische waarden. Het opnemen van een archeologische regeling in bestemmingsplannen is sinds 2007 verplicht.

De autonome ontwikkeling scoort op dit punt negatief.

Visueel ruimtelijk

In het vigerend plan is het landschap op basis van analyse ingedeeld in een aantal landschappelijke eenheden. Deze indeling is vertaald naar bestemmingen waarin regels worden gesteld ten aanzien van onder andere de agrarische bedrijfsvoering en recreatief medegebruik. Tevens worden landschappelijke waarden vertaald in een aantal aanlegvergunningen. De visueel-ruimtelijke aspecten van het landschap zijn op deze wijze beschermd. Opvallend is echter de afwezigheid van een aanlegvergunning gericht op behoud van openheid in de gebieden waarin die kwaliteit met name is genoemd.

De maximum grootte van het bouwblok in de agrarische bestemmingen is 1,5 hectare waarmee zeer grote bouwblokken zijn uitgesloten. Bij vergroting van het bouwblok wordt als voorwaarde gesteld dat landschapswaarden niet worden aangetast. Landschappelijke inpassing middels een groenstrook geldt niet als voorwaarde.

Vanwege het ontbreken van een aanlegvergunning gericht op behoud van landschappelijke eenheden juist in die gebieden waar het als kwaliteit wordt aangemerkt en vanwege het feit dat landschappelijke inpassing niet als eis is opgenomen, scoort de autonome ontwikkeling licht negatief.

5.6. Duurzaamheid

Duurzaam energiegebruik

Het vigerend plan kent geen tot nauwelijks ruimte voor initiatieven op het gebied van duurzame energieopwekking (windmolens, bio-vergistingsinstallaties) etc. De autonome ontwikkeling scoort op dit punt dan ook (licht) negatief.

6. EFFECTEN PLAN EN ALTERNATIEVEN

In dit hoofdstuk zal het plan, zoals beschreven in het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Geertruidenberg nader worden beoordeeld in het licht van de doelstellingen van de plan-MER. Daarbij zal, voor zover relevant voor een betreffend aspect, het reële scenario en het 'worst case' scenario worden beschreven. Zo er alternatieven zijn, zullen die ook worden beschreven en beoordeeld.

6.1. Milieukwaliteit

Luchtkwaliteit

Met name intensieve veehouderijen kunnen een significante bijdrage leveren aan de verslechtering van de luchtkwaliteit in de omgeving van een veehouderij. Het bestemmingsplan Buitengebied biedt alleen ruimte aan uitbreiding van intensieve veehouderijen wanneer dit nodig is in het kader van dierenwelzijn. Binnen het plan wordt geen ruimte geboden voor uitbreiding van dierenaantallen bij intensieve veehouderijen. Binnen het plan treedt er daarom geen verslechtering op van de luchtkwaliteit rondom intensieve veehouderijen. Mede onder invloed van de dalende achtergrondconcentraties, de maatregelen uit het NSL, het Besluit Ammoniakemissie huisvesting veehouderijen en het (mogelijk toekomstig) Besluit fijn stof voor de veehouderij, wordt een verbetering van de luchtkwaliteit verwacht.

Emissie van fijn stof door grondgebonden bedrijven is in het algemeen zeer beperkt. Uitbreiding van deze bedrijven zal (op planniveau) niet leiden tot een relevante verslechtering van de luchtkwaliteit. Op locatieniveau zal, bij effectuering van de wijzigingsbevoegdheden en de onderbouwing daarvan, aan dit aspect wel aandacht besteed moeten worden.

Uitbreiding van glastuinbouw kan plaatselijk leiden tot toename van concentraties NO_2 . In de regeling NIBM wordt een 3 ha glas als grens aangehouden voor 'niet in betekenende mate' ($1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Fysiek ontbreekt echter de ruimte om een dergelijke uitbreiding te realiseren.

De overige ontwikkelingsmogelijkheden zullen leiden tot een beperkte verslechtering van de luchtkwaliteit en zijn niet zodanig dat dit leidt tot overschrijding van grenswaarden voor luchtkwaliteit (zie paragraaf 6.3 'verkeer'). Daarbij geldt dat veel ontwikkelingen 'niet in betekenende mate' zullen zijn.

Het plan scoort op dit aspect, zowel in de reële als in de 'worst case' variant dan ook deels positief (verbetering luchtkwaliteit rondom intensieve veehouderijen) en neutraal tot licht negatief voor de overige ontwikkelingen (reële variant / 'worst-case' variant) .

Geluid

Uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven, kan leiden tot een hogere geluidsbelasting op omliggende geluidgevoelige bestemmingen (waaronder woningen). Conform de VNG handreiking Bedrijven en Milieuzonering gelden voor agrarische bedrijven aan te houden afstanden van 30-50 meter tot gevoelige bestemmingen voor het aspect geluid. Tevens zal moeten worden voldaan aan geldende wet- en regelgeving, waarin geluidsnormen zijn opgenomen (Wgh, Besluit Landbouw).

Omdat er sprake dient te zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat (voorwaarde wijzigingsbevoegdheid) en de afstand tot woningen en andere geluidsgevoelige objecten vanwege het aspect geur veelal 50 meter of meer moet bedragen, zal dit plan niet of zeer beperkt leiden tot een mogelijke verslechtering van het woon- en leefklimaat op dit aspect.

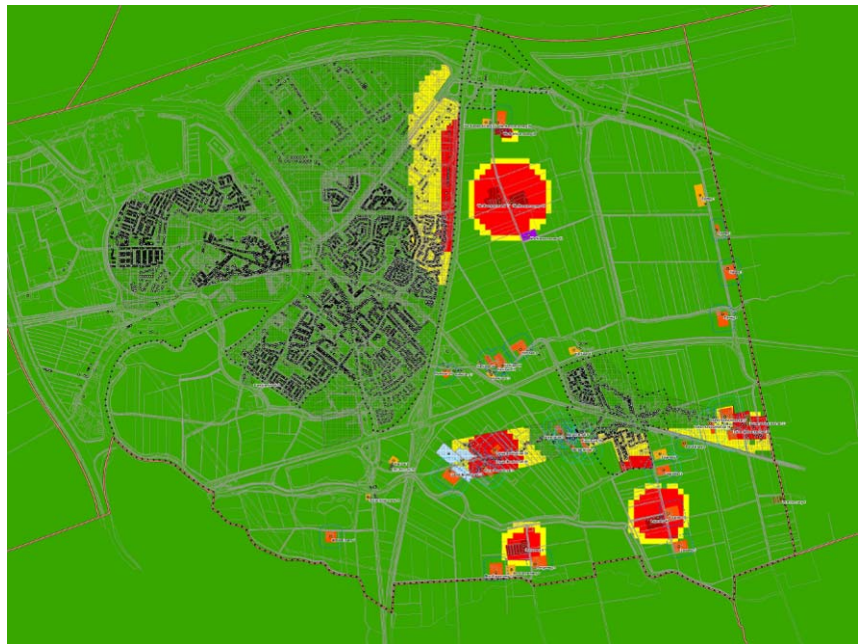
Uitbreiding van veehouderijen kan wel leiden tot meer verkeer (aankomend en vertrekkend vrachtverkeer). Deze aantallen zijn niet zodanig dat dit leidt tot een significante toename van wegverkeerslawaaai (zie ook paragraaf verkeer). Dit geldt ook voor de overige ontwikkelingen die in het plan zitten.

Zowel in het reële scenario als ook in het 'worst case' scenario, is de score op dit aspect dan ook neutraal ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

Geur

Uitbreiding van veehouderijen kan leiden tot toename van geuremissie. Dit geldt met name voor intensieve veehouderijen. Omdat in het voorontwerp bestemmingsplan uitbreiding van dit type bedrijven alleen is toegestaan in het kader van dierenwelzijn, zullen de effecten hiervan beperkt zijn. Er zal derhalve alleen sprake zijn van toename van geur wanneer bedrijven de ruimte in hun vigerend bouwblok verder benutten (reële variant) dan wel omschakelen naar een diersoort met meer geuremissie per m² ('worst case' variant).

Door G&O Consult (*Beoordeling geurbelasting vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op geurgevoelige objecten*, G&O Consult, april 2010) is de geurbelasting en de bijbehorende geurhinder voor de betreffende varianten in kaart gebracht. In de onderstaande figuren staan deze effecten weergegeven.

Geurbeleving 'reel' scenario (gebaseerd op de achtergrondbelasting)

Geurbeleving 'worst case' scenario (gebaseerd op de achtergrondbelasting)

Uit deze figuur blijkt dat ten opzichte van de huidige situatie aan de zuidkant van Raamsdonk en in de linten van Raamsdonk er een verslechtering optreedt van de geurbeleving. Dit geldt ook voor noordoostkant van Raamsdonkveer. In de 'worst case' variant treedt deze verslechtering voor geheel Raamsdonk op, evenals voor grote delen van Raamsdonksveer.

Opgemerkt dient te worden dat hier de ruimtelijke mogelijkheden zijn beoordeeld. In veel gevallen zal voor de gemodelleerde uitbreidingen geen milieuvergunning afgegeven kunnen worden vanwege het aspect geur.

De meeste grondgebonden bedrijven hebben zgn. vaste afstandsdieren. Voor deze dieren is geen geuremissie vastgesteld, maar geldt een vaste afstand tot geurgevoelige objecten, te weten 100 meter tot geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom en 50 meter tot geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom. Met name voor bedrijven die in de linten rondom Raamsdonk zitten geldt dat verschillende bedrijven maar beperkt kunnen uitbreiden of in één bepaalde richting vanwege omliggende geurgevoelige objecten. Met de inwerkingtreding van de geurverordening van de gemeente Geertruidenberg, waarbij de betreffende afstanden worden gehalveerd, ontstaan voor deze bedrijven meer mogelijkheden tot uitbreiding.

De reële variant scoort op het aspect geur 'negatief'. De 'worst case' variant 'zeer negatief'.

Externe Veiligheid

Bij eventuele uitbreidingen van veehouderijen, zal rekening gehouden moeten worden met de ligging risicobronnen (aardgasleidingen, Bevi inrichtingen, transportroutes gevaarlijke stoffen). Dit geldt ook voor de overige ontwikkelingen die in het plan zitten.

Voor de meest transportroutes en aardgastransportleidingen geldt dat er geen significante of een zeer beperkte 10^{-6} /jr contour ligt (max. 12 meter). Rondom verschillende Bevi bedrijven in of in de nabijheid van het plangebied bevinden zich wel significante 10^{-6} /jr contouren. Binnen deze contouren is het oprichten van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan. Wel is het mogelijk om binnen de invloedsgebieden van deze risicobronnen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten op te richten. De uitbreidingsmogelijkheden die het plan biedt, zijn activiteiten die in het algemeen lage personendichtheden kennen. Nieuwe ontwikkelingen in deze invloedsgebieden zullen in het algemeen leiden tot een (zeer) beperkte toename van het groepsrisico. Daarnaast ligt het groepsrisico, door de lage personendichtheden in het buitengebied in het algemeen ruim onder de oriënterende waarde.

Het gebruik van biovergistingsinstallaties (max. 25.000 ton/jr in dit plan) brengt wel externe veiligheidsaspecten met zich mee. Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat de opslag van biogas in een gasreservoir geen (omvangrijk) extern veiligheidsrisico vormt (*Effect- en risicoafstanden bij de opslag van biogas*, RIVM, 3 maart 2008). Op basis van de uitgevoerde risicoberekeningen door het RIVM gelden de volgende veiligheidsafstanden voor verschillende typen (gemeten vanaf

de rand van het reservoir). Het gaat hier om grote hoeveelheden biogas in een buiten geplaatste opslagtank met daarin een gaszak met een overdruk van maximaal 30 millibar.:

Tabel 1: Biogas: 80% methaan en 20% kooldioxide (lagere dichtheid dan lucht)

Volume biogas in m ³ (0,03 bar)	Afstand tot PR 10 ⁻⁶ contour in meters	Effectafstanden bij explosie in meters (early explosion)		
		Effectafstand tot 0,1 bar overdruk	Effectafstand tot 0,3 bar overdruk	LFL*
500	30	70	35	30
1000	40	90	45	35
1500	45	105	50	40
2000	50	115	55	40
5000	70	155	75	50
10000	85	195	95	55
20000	110	245	120	70

**LFL (Lower Flamable Level): in deze kolom staat de maximale afstand in meters vanaf de bron tot de LFL. Op deze afstand is nog een brandbare concentratie aanwezig zodat een volkbrand ontstoken kan worden.*

Tabel 2: Biogas: 50% methaan en 50% kooldioxide (hogere dichtheid dan lucht)

Volume biogas in m ³ (0,03 bar)	Afstand tot PR 10 ⁻⁶ contour in meters	Effectafstanden bij explosie in meters (early explosion)		
		Effectafstand tot 0,1 bar overdruk	Effectafstand tot 0,3 bar overdruk	LFL*
500	25	60	30	80
1000	40	75	40	100
1500	45	90	45	110
2000	50	95	50	125
5000	70	130	65	175
10000	95	165	85	215
20000	120	210	105	275

**LFL (Lower Flamable Level): in deze kolom staat de maximale afstand in meters vanaf de bron tot de LFL. Op deze afstand is nog een brandbare concentratie aanwezig zodat een volkbrand ontstoken kan worden.*

Voor de realisering van een biovergistingsinstallatie met een capaciteit van 25.000 ton/jr zal in het algemeen een opslagtank met een volume van 500 tot 1000 m³ afdoende zijn.

Binnen de genoemde afstanden tot de PR 10⁻⁶/jr contour mogen geen kwetsbare objecten in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen liggen. Indien mogelijk moet ernaar gestreefd worden dat binnen die afstand ook geen beperkt kwetsbare objecten liggen en zelfs dat de PR 10⁻⁶/jr contour niet buiten de grens van de inrichting komt te liggen.

In de praktijk zal vanwege de geurwetgeving veelal een afstand nodig zijn van minimaal 50 meter tussen het agrarisch bedrijf een nabijgelegen geurgevoelig object, waardoor bij kleine volumes aan deze afstanden zal worden voldaan.

Er vanuit gaande dat afdoende maatregelen getroffen worden, wordt toepassing van deze vergistingsinstallaties in de reële situatie (beperkt

aantal installaties) neutraal beoordeeld. In de 'worst case' situatie (elke agrariër een biovergiftingsinstallatie) zal er wel sprake zijn van een verslechtering van de externe veiligheidssituatie.

Realisering van nieuwe activiteiten in het reële scenario binnen het invloedsgebied van verschillende risicobronnen zal maar zeer beperkt leiden tot een verslechtering van de veiligheidssituatie. Dit geldt ook voor realisering van bio-vergiftingsinstallaties. Wanneer de maximale mogelijkheden van het plan worden ingevuld zal er hoogstwaarschijnlijk wel sprake zijn van een relevante verslechtering wat betreft het aspect externe veiligheid. Het plan scoort in het reële scenario op dit punt dan ook licht negatief en in het 'worst-case' scenario negatief.

Lichthinder

Het plan biedt ruimte voor bestaande glastuinbouwbedrijven uit te breiden tot 4 ha (bij wijziging, 3 ha effectief glas). Het betreft hier een drietal bedrijven aan de Lange Broekstraat. Dergelijke uitbreidingen kunnen leiden tot meer lichthinder bij nabijgelegen woningen. Mede onder invloed van de verscherpte eisen uit het Besluit Glastuinbouw (98% afscherming nieuwe kassen vanaf 2014, verbetering afscherming bestaande kassen) en het '*Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde belichting en afscherming in de glastuinbouw*', wordt geen verslechtering verwacht ten opzichte van de huidige situatie. Dit geldt ook voor de mogelijkheid voor max. 5000 m² teeltondersteunend glas bij overige agrarische bedrijven. Wel dient aan het aspect lichthinder nadrukkelijk aandacht te worden besteed bij de ruimtelijke onderbouwing bij effectuering van de wijzigingsbevoegdheid.

Het plan scoort op dit aspect dan ook neutraal.

De effecten van licht op natuurgebieden zullen in 6.2 besproken en beoordeeld worden.

6.2. Natuur

Te beschermen natuurgebieden (locatiekeuze)

In het voorontwerp bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarmee de (nog niet gerealiseerde delen van de) ecologische verbindingszone langs de Donge gerealiseerd kan worden. De potentieel kansrijke biotopen, die al onderkend worden in het vigerend bestemmingsplan, zijn voor wat betreft het veenontginningsgebied ondergebracht in de bestemming 'Agrarisch met waarden'. De regeling is dusdanig geredigeerd dat vestiging en uitbreiding van kapitaalintensieve functies niet is toegestaan. Een licht aanlegvergunningstelsel zorgt er daarnaast voor dat de potentiële natuurwaarden niet verder achteruit gaan, waarbij het agrarisch gebruik het primaat houdt.

In de huidige situatie liggen geen veehouderijen in gebieden direct vallend binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Veehouderijen zijn eveneens niet gelegen in de zone waarbinnen ten behoeve van de ecologische verbindingszone omzetting naar natuur zou kunnen plaatsvinden op grond van de wijzigingsbevoegdheid ecologische verbindingszone.

Het plan scoort op dit aspect positief.

Flora en fauna

Door de in het voorontwerp bestemmingsplan wijzigingsbevoegdheid tot realisatie van de ecologische verbindingszone langs de Donge zal er een lichte verbetering optreden van de flora en fauna, omdat dit de migratie van soorten vergroot.

De verwachting is dat soorten die op dit moment voorkomen in het buitengebied dat in de toekomst ook zullen doen, mede vanwege de bescherming vanuit flora- en faunawetgeving. Uiteraard is het ook mogelijk dat lokaal beschermde planten of diersoorten voorkomen. Bij de effectuering van een wijzigingsbevoegdheid zal hier dan ook aandacht aan besteed moeten worden.

Het plan scoort op dit punt dan ook licht positief.

Verzuring (ammoniakdepositie)

Door G&O Consult is onderzoek verricht naar de ammoniakdepositie ten gevolge van veehouderijen in relatie tot kwetsbare natuurgebieden (*Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden*, 2010). Het betreft hier de Natura2000 gebieden Biesbosch en Langstraat en de verder gelegen gebieden 'Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem' en de 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen'.

In de onderstaande tabellen is de ammoniakdepositie op de betreffende Natura2000 gebieden weergegeven voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Voor de meest nabijgelegen gebieden is dit meer in detail bepaald. Voor de verder gelegen gebieden meer globaal.

	<i>Biesbosch</i>	<i>Langstraat</i>
Huidige situatie		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	30,01	28,91
Gemiddelde waarde binnen gebied	15,72	11,25
Laagste waarde binnen gebied	4	5
Hoogste waarde binnen gebied	46	16
Autonome situatie		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	58,92 (96%)	67,3 (133%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	29,69 (89%)	34,82 (210%)
Laagste waarde binnen gebied	8 (100%)	18 (260%)
Hoogste waarde binnen gebied	87 (89%)	48 (200%)
Reële ontwikkeling		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	36,01 (20%)	38,25 (32%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	18,73 (19%)	18,14 (61%)
Laagste waarde binnen gebied	6 (50%)	8 (60%)
Hoogste waarde binnen gebied	55 (20%)	26 (63%)
Worstcase scenario		
Gemiddelde van rekenpunten AAgro-Stacks	161,23 (437%)	219,98 (661%)
Gemiddelde waarde binnen gebied	80,64 (413%)	137,41 (1121%)
Laagste waarde binnen gebied	23 (475%)	77 (1440%)
Hoogste waarde binnen gebied	248 (439%)	194 (1113%)

Berekende effecten van de verschillende scenario's op de gebieden (% toename t.o.v. de huidige situatie)

<i>Rekenpunten</i>	<i>depositie waarde mol NH3/ha/jr</i>	<i>depositie waarde mol NH3/ha/jr</i>	<i>depositie waarde mol NH3/ha/jr</i>	<i>depositie waarde mol NH3/ha/jr</i>
	<i>Huidig</i>	<i>Autonoom</i>	<i>Reëel</i>	<i>Worstcase</i>
Kornsche Boezem	23,19	48,99 (111%)	29,17 (26%)	137,9 (495%)
Loonse Duinen	6,25	13,53 (116%)	7,91 (27%)	37,32 (497%)

Invloed veehouderij op Natura 2000 gebieden binnen 10 kilometer van Geertruidenberg

Uit de bovenstaande tabellen blijkt dat in het reële scenario er sprake zal zijn van een beperkte toename van depositie van ammoniak op de omliggende Natura2000 gebieden ten opzichte van de huidige situatie. In het 'worst case' scenario is deze toename aanzienlijk groter.

Omdat in de huidige situatie deze gebieden al overbelast zijn wat betreft depositie van ammoniak, zal deze toename een klein negatief (reëel) dan wel een negatief ('worst case') effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden. Het reële scenario scoort op dit punt dan ook licht negatief, het 'worst case' scenario negatief.

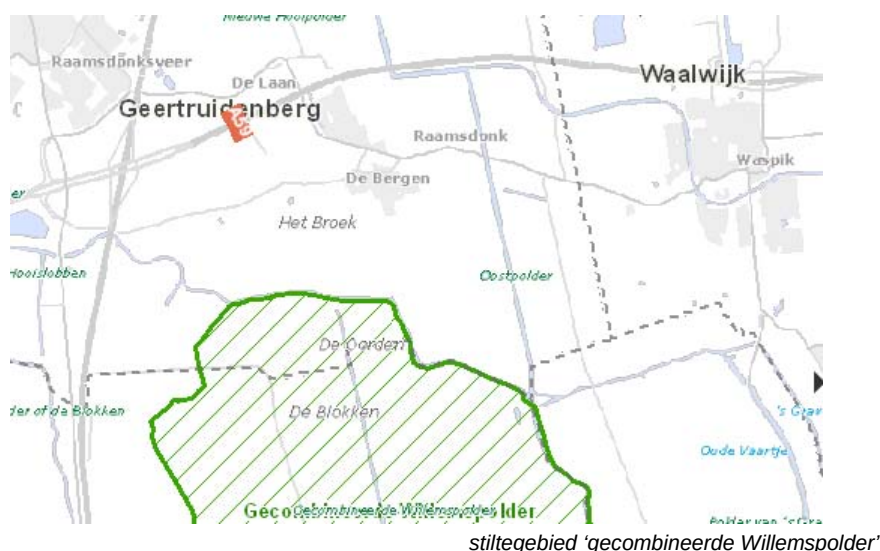
Lichtverstoring

Natura2000 gebieden zijn zodanig ver gelegen dat hier geen significante effecten zijn in relatie tot (beperkte) uitbreidingsmogelijkheden van glastuinbouw. Ook effecten op andere te beschermen natuurwaarden in het gebied worden niet verwacht.

Het plan heeft dan ook geen effecten op dit aspect.

Geluidsverstoring

De gemeente Geertruidenberg kent één stiltegebied binnen haar grenzen (zie onderstaand figuur).

In de provinciale milieuverordening zijn stiltegebieden aangegeven waarbinnen bescherming van het geluidsarme karakter van het gebied wordt nagestreefd ten gunste van ecologische en recreatieve waarden. Het stiltegebied is met de gebiedsaanduiding 'milieuzone – stiltegebied' op de verbeelding en in de regels opgenomen. Ter plekke van deze aanduiding worden luidruchtige ruimtelijke ontwikkelingen niet toegestaan (ontwikkelingen die het natuurlijk heersende geluidsniveau van 40 dB(A) structureel aantasten). Dit betekent in ieder geval dat onderstaande functies niet zijn toegestaan:

- lawaaisporten;
- nieuwvestiging van intensieve recreatie;
- nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid;
- laagvliegbewegingen.

Dergelijke ontwikkelingen zijn ter plekke overigens al nauwelijks toegestaan vanwege de bepalingen, die zijn verbonden aan de betreffende gebiedsbestemmingen.

Binnen het stiltegebied ligt een aantal (grondgebonden) agrarische bedrijven. Het plan biedt aan grondgebonden bedrijven via wijziging ruimte voor uitbreiding. Afhankelijk van de aard en omvang van de uitbreiding kan deze uitbreiding leiden tot toename van de geluidsbelasting in het gebied ten gevolge van deze veehouderijen. Omdat (grondgebonden) agrarische bedrijven een beperkte geluidsbelasting hebben, zal deze verslechtering beperkt zijn. Het plan scoort op dit punt dan ook licht negatief.

6.3. Verkeer

Capaciteit verkeerswegen

In hoofdstuk 3 is aangegeven welke ontwikkelingen (direct of indirect) in het bestemmingsplan Buitengebied worden mogelijk gemaakt. Niet alle ontwikkelingsmogelijkheden zullen worden gerealiseerd. Dit komt omdat die mogelijkheden door particulieren zelf zullen moeten worden gerealiseerd. Voor de bepaling van de verkeersintensiteiten in de reële variant zijn aanvullende uitgangspunten geformuleerd.

Uitgangspunten in deze variant zijn:

- uitbreiding van maximaal 15% per bouwblok tot maximaal 1½ ha (AHS – landschap) en tot 2 ha (AHS – landbouw) voor alle agrarische bedrijven;
- 3 minicampings als nevenvestiging, maximaal 20 standplaatsen;
- 2 biovergistingsinstallaties (waarvan alle mest aangevoerd wordt);
- omzetting van 1 agrarische bedrijven naar een paardenhouderij met maximale grootte van 1½ ha;
- mogelijkheid van hervestiging van 1 grondgebonden bedrijf uit een straal van 10 km;
- 2 bedrijven, danwel een agrarisch verwant en technisch hulpbedrijven breiden uit met 15%.

Aan de hand van de publicaties 256 en 272 van het CROW (verkeersgeneratie wonen, werken en voorzieningen) en ervaringsgetallen is de verkeersgeneratie van de genoemde ontwikkelingen berekend. De verkeersgeneratie zal met 400 verkeersbewegingen toenemen. Hiervan is 21% vrachtverkeer. De wegen binnen het plangebied zijn over het algemeen breed genoeg om deze intensiteitstoename aan te kunnen.

Uitgangspunten voor de 'worst case' variant zijn:

- uitbreiding van maximaal 15% per bouwblok tot maximaal 1½ ha (AHS – landschap) en tot 2 ha (AHS – landbouw) voor alle agrarische bedrijven;
- 6 minicampings als nevenvestiging, maximaal 20 standplaatsen;
- 5 biovergistingsinstallaties (waarvan alle mest aangevoerd wordt);

- omzetting van 3 agrarische bedrijven naar een paardenhouderij met maximale grote van 1½ ha;
- mogelijkheid van hervestiging van een grondgebonden bedrijf uit een straal van 10 km.
- 5 bedrijven, danwel een agrarisch verwant en technisch hulpbedrijven breiden uit met 15%.

De verkeersgeneratie zal met 700 verkeersbewegingen toenemen. Hiervan is 17% vrachtverkeer. De wegen binnen het plangebied zijn over het algemeen breed genoeg om deze intensiteitstoename aan te kunnen.

Het plan scoort dan ook zowel in de reële als 'worst case' variant neutraal.

Verkeersveiligheid

De wegen zijn over het algemeen reeds duurzaam veilig ingericht, de snelheden zijn hierop aangepast, derhalve ligt het niet voor de hand dat er knelpunten zullen optreden met betrekking tot de verkeersveiligheid.

Het plan scoort dan ook zowel in de reële als 'worst case' variant neutraal.

6.4. Bodem en Water

Bodemkwaliteit en verontreiniging

Omdat in het buitengebied geen aanwijzingen zijn van historische (potentiële) bodemverontreiniginglocaties zijn, wordt op dit punt geen significante effecten verwacht in het plan. Het plan scoort op dit punt dan ook neutraal.

Uiteraard dient bij de effectuering van de wijzigingsbevoegdheid wel beoordeeld te worden of de te realiseren functie zich verhoudt tot de bodemkwaliteit ter plaatse.

Geomorfologie

De landschapsstructuur is een resultante van de geomorfologische ontstaansgeschiedenis. Karakteristieke kenmerken, zoals de openheid van de komgronden, zullen worden beschermd door een aanlegvergunningstelsel gericht op behoud (geen ontwikkeling) van deze kenmerken.

De zeekleigronden ten oosten van de kern Raamsdonksveer worden beschermd op het aspect openheid. De zandgronden herbergen de cultuurhistorische en landschappelijke waarden (het buitenlint van Raamsdonk) en zijn als zodanig beschermd. De veenontginningen vallen

grotendeels binnen de bestemming Agrarisch met waarden (overeenkomend met het waterpotentiegebied). Op deze wijze komen de afzonderlijke geomorfologische eenheden ook terug in de zonering van gebiedsbestemmingen (bestemmingen Agrarisch en Agrarisch met waarden) en de zoneringen ('wro-zones') binnen de bestemming Agrarisch.

Door de voorliggende regeling worden geen effecten verwacht ten aanzien van dit aspect. De karakteristieken van deze afzonderlijke geografische eenheden zullen door de voorliggende planregeling niet grootschalig teniet worden gedaan, maar evenmin ontwikkeld worden.

De regeling in dit plan wordt op dit aspect neutraal beoordeeld.

Grondwater

In het plangebied bevinden zich geen grondwaterbeschermingsgebieden. Wat betreft uitbreiding van veehouderijen en glastuinbouwgebieden worden geen significante effecten verwacht ten aanzien van het grondwater.

Het plan scoort op dit aspect dan ook neutraal

Oppervlaktewater (kwaliteit en kwantiteit)

Glastuinbouw

Voor nieuw verhard oppervlak in de glastuinbouw geldt dat compensatie van hemelwater voor maximaal 75% in een te bouwen bassin kan plaatsvinden. Als uitgangspunt voor de compensatieberekening wordt T=50 als maatgevende bui gehanteerd. Dit betekent dat de te hanteren vuistregel gesteld wordt op 580 m³/ha.

In het Besluit Glastuinbouw is opgenomen dat ten behoeve van de gietwatervoorziening hemelwater uit een hemelwateropvangvoorziening van ten minste 500 m³/ha teeltoppervlak wordt gebruikt of dat gietwater wordt gebruikt met een natriumgehalte dat gelijkwaardig is aan dat van hemelwater. Er vanuit gaande dat de glastuinbouwbedrijven voorzien in een hemelwateropvangvoorziening van voldoende grootte en omvang, zal er geen wateronttrekking van buiten het gebied nodig zijn.

De afvoer van verontreinigd drainagewater via de riolering is de voorkeursoptie (conform Besluit Glastuinbouw). Alleen wanneer de capaciteit van de riolering (na aanvullende maatregelen) onvoldoende is (bv. in kwelsituaties), kan lozing op oppervlaktewater onder voorschriften (Wvo-vergunning of nadere eis) worden toegestaan. In principe mag alleen schoon (= niet door bedrijfsactiviteiten verontreinigd) drainagewater op oppervlaktewater worden geloosd.

In de voorwaarde voor de wijzigingsbevoegdheid is opgenomen dat er geen onevenredige aantasting mag plaatsvinden van de waterhuishoudkundige situatie.

Overigens zijn de (fysieke) uitbreidingsmogelijkheden van glastuinbouw in het gebied zeer beperkt.

Agrarische bouwblokken

Voor de maximale toename van de verharding door de bouw en aanleg van nieuwe gebouwen, bouwwerken en verharding (op het nieuwe bouwperceel die in totaal een oppervlakte van 1500 m² overschrijdt) geldt het vereiste van een compenserende waterberging. Per hectare verhard oppervlak moet (aanvullende) ruimte worden gevonden voor het bergen van 436 m³ water.

De Handreiking watertoets geeft aan dat een eerste uitbreiding kleiner dan 1500 m² niet hoeft te worden gecompenseerd. Bij een volgende verharding, waarbij het totaal verhard oppervlak meer dan 500 m² gaat bedragen, moet de volledige verharding worden gecompenseerd. Deze richtlijn heeft betrekking op het moment waarop de compensatie feitelijk moet worden gerealiseerd en niet op het moment waarop de compensatie planologisch moet worden geregeld. In het ruimtelijk plan moet de mogelijkheid voor de volledige compensatie reeds zijn opgenomen, ook als de bebouwing gefaseerd wordt gerealiseerd.

Aangenomen mag worden dat de maatregelen die reeds ten tijde van het vigerend bestemmingsplan in gang gezet waren door het waterschap in toenemende mate zullen leiden tot een verbeterde oppervlaktewaterkwaliteit.

Omdat naast deze maatregelen de vereiste compensatie als voorwaarde is opgenomen in de verschillende wijzigingsbevoegdheden, lozing van water aan scherpe eisen is gebonden en bedrijven door middel van een hemelwateropvangvoorziening voldoende voorzien in benodigd gietwater, scoort het plan op dit aspect positief.

In het bestemmingsplan worden overigens alleen de ruimtelijk relevante onderdelen van het waterbeleid vastgelegd. Voorkomen moet worden dat het bestemmingsplan zaken regelt die al door de waterbeheerder zijn geregeld, zoals de Keur van het waterschap Brabantse Delta. Voor het aspect waterkwaliteit is tevens de Provinciale milieuverordening van groot belang.

6.5. Ruimtelijke kwaliteit

Cultuurhistorie

De lintbebouwing van Raamsdonk en het veenontginningsgebied rondom het dorp zijn op de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie aangegeven als historisch geografisch waardevolle vlakken/gebieden. Het veenontginningslandschap (slagenlandschap) is nog goed herkenbaar aan de langgerekte percelen gescheiden door smalle sloten. Zowel in de vigerende plannen (zie paragraaf 5.5) als in het voorliggend voorontwerp-bestemmingsplan worden deze waarden beschermd door een aanlegvergunningstelsel en een specifieke regeling gericht op behoud van de gebouwen en diens verschijningsvorm. Cultuurhistorisch waardevolle bebouwing wordt verder beschermd op grond van de gemeentelijke monumentenverordening.

Het plan scoort op dit aspect neutraal.

Archeologie

In het nieuwe bestemmingsplan is de regeling ten aanzien van archeologie strenger dan voorheen. Reden daarvoor is de recente aandacht voor bescherming van het archeologisch erfgoed, die heeft geleid tot wetgeving die ook doorgevoerd wordt in bestemmingsplannen. In 1992 heeft Nederland als een van de leden van de Raad voor Europa het verdrag van Malta inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed ondertekend. Sinds 2007 is in Nederland de Wet op de archeologische monumentenzorg van kracht, die de volledige implementatie van het Verdrag van Malta betekende. Volgens het hoofdstuk "Archeologische monumentenzorg" uit de Wet is een gemeente verplicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen (projectbesluiten en beheersverordeningen) rekening te houden met in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Dit betekent dat er bij ruimtelijke ontwikkelingen altijd en overal (middels een bureauonderzoek) aangetoond moet worden dat er geen bodemvondsten te verwachten zijn. De enige uitzonderingen die de wet biedt zijn:

- projecten tot maximaal 100 m²;
- grondverstoringen tot een diepte van maximaal 30 cm.

Concreet houdt het bovenstaande in dat in een bestemmingsplan geregeld moet zijn dat er vooraf aan het verlenen van bouw- of aanlegvergunningen middels een (archeologisch) onderzoek aangetoond is dat er geen archeologische vondsten in de bodem zitten. Op dit moment wordt alleen de archeologische verwachtingskaart van de provincie Noord-Brabant (gebaseerd op de landelijke kaart van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) gebruikt als beleid. De onderzoeksverplichting geldt in gebieden met een middelhoge of hoge verwachtingswaarde volgens deze kaart.

Een gemeente is bevoegd om beleid op te stellen en zwaardere eisen of meer uitzonderingen te stellen voor haar grondgebied. De gemeente is voornemens tot het opstellen van een eigen gemeentelijke archeologische beleidskaart welke in de toekomst het toetsingskader kan vormen voor het al dan niet verlenen van aanlegvergunningen en vergrotingen van een bouwblok en dergelijke. Betreffende kaart is momenteel echter nog niet gereed en kan derhalve ook nog niet als basis dienen voor de op te nemen dubbelbestemming in dit bestemmingsplan. Tot die tijd wordt aan het Verdrag van Malta uitvoering gegeven middels planologische doorwerking van de door de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed aangegeven archeologische verwachtingswaarden, zodat het archeologisch erfgoed niet verder verdwijnt. Het Verdrag van Malta bepaalt overigens dat 'de verstoorder betaalt'.

De juridische regeling in het bestemmingsplan is zodanig geredigeerd, dat na vaststelling van de nieuwe gemeentelijke archeologische beleidskaart, het bestemmingsplan buitengebied hierop afgestemd kan worden.

De regeling kent geen onderscheid tussen de soort bestemming en of een bepaald gebied voorzien is van een bouwblok. Bestemmings- en bouwblockgrenzen zijn immers juridisch bepaald en hebben geen relatie met de ondergrond, bodemsoort etc.

Het plan scoort op dit punt dan ook positief.

Visueel ruimtelijk

In het nieuwe bestemmingsplan kunnen bouwblokken tot maximaal 1,5 hectare groeien in de bestemming Agrarisch met waarden en eveneens tot 1,5 hectare in de bestemming Agrarisch, echter is na positief advies door de Agrarische Adviescommissie Bouwaanvragen een verruiming tot 2 hectare mogelijk. Het provinciale beleid voor de betreffende gebieden staat grotere bouwblokken toe (0,5 hectare meer). De gemeente kiest echter voor deze maatvoering vanwege de kwetsbaarheid van het landschap: grote gebieden zijn namelijk zeer open terwijl het middengebied van de gemeente een kleinschaliger karakter heeft waar zeer grote bouwblokken niet gewenst worden beschouwd.

Hoewel bouwblokken in de bestemming Agrarisch in principe (alleen na AAB-advies) groter kunnen worden dan in de vigerende bestemmingsplanregeling (zowel buitenlinten Raamsdonk als Buitengebied) is landschappelijke inpassing bij vormverandering en vergroting in het voorontwerp bestemmingsplan een dwingende voorwaarde.

Visueel-ruimtelijke aspecten van het landschap zijn verder beschermd door aanlegvergunningen (zones 'openheid', 'landschap en cultuurhistorie' en 'landschap en recreatie'). De begrenzing en regeling voor de aanlegvergunningen komen op hoofdlijnen overeen met de begrenzingen uit het vigerend plan (zie paragraaf 5.5), met dien

verstande dat in het vigerend plan geen aanlegvergunning opgenomen is waarmee de openheid gehandhaafd kan worden. In het voorontwerp bestemmingsplan is dit wel het geval.

Het plan scoort op dit punt gezien het voorgaande dan ook positief.

6.6. Duurzaamheid

Duurzaam energiegebruik

Biomassavergisting, mestbe- en verwerking van eigen producten (mest) danwel be-/verwerking waarbij ook producten van derden worden aangevoerd wordt tot 25.000 ton beschouwd als een agrarische nevenactiviteit, die middels een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan is opgenomen.

Verder worden er binnen het plan geen expliciete mogelijkheden opgenomen voor duurzaam energiegebruik. Echter voorzover duurzame initiatieven passen binnen de gebruiksmogelijkheden van de bestemming en de maatvoeringseisen, is het gebruik niet uitgesloten (bijv. zonnecellen/-collectoren).

Het plan scoort op dit punt (licht) positief.

7. PASSENDE BEOORDELING

7.1. Inleiding

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn lidstaten verplicht Natura2000-gebieden aan te wijzen, waarin het behoud en herstel van de biodiversiteit, centraal moeten staan. Dit is in nationale wetgeving geïmplementeerd in de Nb-wet. Indien de kans op significante effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebieden aanwezig is, is een passende beoordeling noodzakelijk op grond van de Nb-wet. In de nabijheid van het plangebied liggen verschillende Natura2000 gebieden. De effecten op deze gebieden zijn beoordeeld.

Bij een passende beoordeling bij Natura2000-gebied is veelal sprake van twee typen beoordelingen:

- Een beoordeling in het kader van het plan-m.e.r. bestemmingsplan. In deze beoordeling dient vooral getoetst te worden of het bestemmingsplan ontwikkelingen toestaat die significante gevolgen kunnen hebben.
- Een beoordeling in het kader van een individuele vergunningverlening van de Natuurbeschermingswet. In deze beoordeling dient vastgesteld te worden of er significante negatieve effecten zich daadwerkelijk voordoen bij een ontwikkeling. Indien er geen of geen blijvende significante effecten voordoen, (salderen of mitigeren) dan is er geen Nb-wet vergunning nodig.

In het bijgevoegde rapport (*Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura2000-gebieden*, G&O consult, 2010) is een beoordeling uitgevoerd in het kader van het bestemmingsplan. Deze beoordeling is globaler dan een beoordeling van een individuele Nb-wetvergunning, de beoordeling is 'passend' bij het niveau voor een bestemmingsplan.

7.2. Beoordeling

De ontwikkelingsruimte die het nieuwe bestemmingsplan buitengebied voor de gemeente Geertruidenberg biedt, kan gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelen voor de nabijgelegen Natura2000-gebieden. In de aangehaalde rapportage is bekeken in hoeverre de in het bestemmingsplan gegeven ontwikkelingsruimte leidt tot een aantasting van de instandhoudingsdoelen voor de genoemde Natura2000-gebieden.

De huidige totale depositie (achtergronddepositie) voor de verschillende gebieden ligt op dit moment boven de kritische depositiewaarden van de meest gevoelige kwalificerende habitattypen. Ten opzichte van de achtergronddepositie en de huidige situatie zijn in de scenario's reëel en worst-case mogelijk significante effecten te verwachten voor de verschillende gebieden. In het reële scenario is deze toename beperkt

(minder dan 10 mol NH₃/ha/jr), echter (vooralsnog) niet als 'niet significant' te beoordelen.

Er is ten eerste uitsluitend ruimte voor uitbreiding van bedrijven indien de stikstofdepositie op een voor stikstof gevoelig habitatype in een Natura2000- gebied niet toeneemt.

Daarbij kan tevens het begrip 'saldering' betrokken worden, zoals geregeld in de Crisis- en herstelwet. Wanneer is verzekerd dat er op projectniveau op geen enkel voor stikstof gevoelig habitatype habitat van soorten een toename van depositie plaatsvindt, en er samen met het generieke beleid zelfs een afname is verzekerd, dan zijn er per definitie geen significante effecten te verwachten als gevolg van die activiteiten. Er is dan ook geen passende beoordeling nodig.

8. BEOORDELING EN CONCLUSIES

8.1. Beoordeling

Op basis van de analyse van in de voorgaande hoofdstukken zijn in de onderstaande tabel de verschillende scenario's gescoord ten opzichte van de huidige situatie (referentieniveau).

	<i>Autonome ontwikkeling</i>	<i>Reëel scenario</i>	<i>'Worst- case' scenario</i>	<i>Toepassing luchtwassers of emissie-arme stallen (verdergaand dan BAT)</i>
Milieukwaliteit				
a. Luchtkwaliteit				
<i>Rondom IV</i>	-/0	+	+	++
<i>Overig</i>	-	0	-/0	0
b. Geluid	-/0	-/0	-/0	
c. Geur	-	-	--	+
d. Externe Veiligheid	0	-/0	-	
e. Lichthinder	0/+	0	0	
Natuur				
f. Te beschermen natuurgebieden (locatiekeuze)	0/+	+	+	
g. Flora en fauna	0/+	0/+	0/+	
h. Verzuring (ammoniakdepositie)	-	-/0	--	0/+
i. Lichtverstoring	0	0	0	
j. Geluidsverstoring	-/0	-/0	-/0	
Verkeer				
k. Verkeersveiligheid	0	0	0	
l. Capaciteit verkeerswegen	0	0	0	
Bodem en Water				
m. Bodemkwaliteit en verontreiniging	0	0	0	
n. Geomorfologie	0	0	0	
o. Grondwater	0	0	0	
p. Oppervlaktewater (kwaliteit en kwantiteit)	0/+	+	+	
Ruimtelijke kwaliteit				
q. Cultuurhistorie	+	+	+	
r. Archeologie	-	+	+	
s. Visueel ruimtelijk	-/0	+	+	
Duurzaamheid				
t. Duurzaam energiegebruik	0	0/+	0/+	

Toelichting scores:

++ = zeer positief, aanzienlijke verbetering ten opzichte van de referentiesituatie

+ = positief, verbetering ten opzichte van de referentiesituatie

+/- = licht positief of lokaal een verbetering ten opzichte van de referentiesituatie

0 = neutraal, geen belangrijke toe- of afname ten opzichte van de referentiesituatie

-/- = licht negatief of lokaal een verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie

- = negatief, verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie

-- = zeer negatief, aanzienlijke verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie

8.2. Conclusies

Het voorontwerp bestemmingsplan scoort op de verschillende aspecten positief ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Het plan biedt aanzienlijk minder uitbreidings- en omschakelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven ten opzichte van het vigerend plan. Een en ander leidt tot minder verzuring en luchtverontreiniging ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

In vergelijking met het vigerend plan zijn in dit plan extra waarborgen opgenomen om verschillende *archeologische, visueel-ruimtelijke en (natte) natuurwaarden* te beschermen. Op deze punten scoort het plan positief. Ook de ruimte voor *duurzaam energiegebruik* (biovergistingsinstallaties) wordt positief beoordeeld.

Het plan heeft wat betreft het aspect *verzuring* negatieve effecten op de omliggende Natura2000 gebieden, waarvan verschillende habitattypen (sterk) gevoelig zijn voor verzuring. Uitbreiding en nieuwvestiging van en omschakeling naar grondgebonden veehouderijen, leidt tot meer emissie en immissie van ammoniak in deze gebieden.

De huidige totale depositie (achtergronddepositie) ligt op dit moment boven de kritische depositiewaarden van de meest gevoelige habitattypen. Ten opzichte van de achtergronddepositie zijn in de scenario's 'reëel' en 'worst-case' significante effecten te verwachten op de omliggende Natura2000 gebieden. Hoewel de toename in het reële scenario beperkt is en lager is dan in de autonome ontwikkeling dient deze toename wel als significant te worden beoordeeld.

Er is daarom vooralsnog uitsluitend ruimte voor uitbreiding van bedrijven indien de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitattypen in een Natura2000- gebied niet toeneemt. Door toepassing van extra emissiereducerende technieken, bijvoorbeeld luchtwassers en emissiereducerende stalsystemen kan bij uitbreiding van veehouderijen worden voorkomen dat emissie en immissie toeneemt.

Daarnaast kan saldering mogelijk een oplossing bieden voor bedrijven die ook na toepassing van emissie arme techniek stijgen in hun uitstoot

van ammoniak. Dit geldt ook voor nieuwvestiging van en omschakeling naar grondgebonden veehouderijen. Een en ander is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van wet- en regelgeving op dit terrein.

Het plan leidt in de reële variant ten opzichte van de huidige situatie tot een verslechtering op het aspect geur. Deze verslechtering is vergelijkbaar met de autonome ontwikkeling. In de 'worst case' variant is deze verslechtering aanzienlijk. In de berekening is geen rekening gehouden met eventuele beperkingen die omliggende geurgevoelige objecten opleveren voor uitbreiding van veehouderijen. Daarnaast is in de wijzigingsbevoegdheid opgenomen dat er sprake moet zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Eventuele toename van geuremissie zal dan ook op dit aspect moeten worden getoetst. De feitelijke verslechtering van het woon- en leefklimaat wat betreft het aspect geur zal dan ook beperkt zijn.

Ook hiervoor geldt dat toepassing van emissiereducerende technieken zoals luchtwassers de emissie kunnen beperken.

8.3. Aanbevelingen

Uitbreiding, vormverandering of nieuwvestiging van grondgebonden veehouderijen is alleen mogelijk wanneer dit niet leidt tot een significante toename van ammoniak op verzuringsgevoelige gebieden. Omdat de ontwikkeling van de achtergrondwaarden voor de komende 10 jaar nog onzeker zijn en mogelijk nieuwe wet- en regelgeving op dit punt op komst is, is het van belang uitbreiding of nieuwvestiging niet geheel uit te sluiten. Wel dienen in de wijzigingsbepalingen hieromtrent voorwaarden opgenomen te worden. Bij uitbreiding dient aangetoond te worden dat het wijzigingsplan niet leidt tot significante effecten op verzuringsgevoelige habitattypen in Natura2000 gebieden, zoals beschreven in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998.

Deze aanbeveling geldt ook in geval van vormverandering bij intensieve veehouderijen.

Verder bevat het voorontwerp bestemmingsplan een directe mogelijkheid voor omschakeling van grondgebonden bedrijven niet zijnde veehouderijen naar grondgebonden veehouderijen. Vanwege de te hoge ammoniakdepositie op de Natura2000 gebieden en de mogelijke significante effecten die een dergelijke omschakeling kan hebben, is een directe omschakelmogelijkheid ongewenst en mogelijk in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Aanbevolen wordt daarom omschakeling alleen via een wijzigingsbevoegdheid toe te staan onder de beschreven voorwaarden met betrekking tot ammoniak.

8.4. Leemten en onzekerheden

Deze plan-MER bevat verschillende leemten en onzekerheden.

De eerste onzekerheid betreft de toekomstige ontwikkeling van de veehouderijsector. Voor de berekening van ammoniak en geur zijn hiervoor aannamen gemaakt met betrekking tot de ontwikkeling van deze sector. In het licht van veranderende marktprijzen, is de ontwikkeling van de sector erg onzeker. Gewijzigde omstandigheden kunnen leiden tot andere keuzes en daarmee tot een andere ontwikkeling van de veehouderijsector in Geertruidenberg dan nu geschetst. De plan-MER heeft zowel een beeld willen geven van een realistisch scenario en een maximaal scenario om zo evt. gevolgen van het plan in beeld te brengen.

Een belangrijke onzekerheid is de beleidsontwikkeling rondom het ammoniakdossier. De Crisis- en Herstelwet bevat verschillende bepalingen om het afgeven van een NB-wet vergunning op basis van de bestaande situatie te vergemakkelijken en biedt een wettelijke basis voor saldering. Hoe een en ander zal doorwerken in ruimtelijke besluitvorming is nog onzeker. Verder worden de komende tijd nieuwe beleidsvoorstellen verwacht in het ammoniakdossier'.

9. MONITORING EN EVALUATIE

Een vast onderdeel bij een MER rapportage is het beschrijven van de wijze van monitoren en evalueren van effecten van het voorgenomen plan.

De m.e.r. commissie heeft in haar advies omtrent de reikwijdte en het detailniveau voor de plan-MER voor het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Woudrichem⁴ in overweging gegeven een depositieboekhouding op te zetten voor het gehele gebied. Dit maakt het eenvoudiger om per nieuw initiatief te beoordelen of dit wel of niet kan, of onder welke voorwaarden. Omdat een dergelijke depositieboekhouding door de provincie Noord-Brabant zal worden opgezet als uitwerking van de beleidsregel 'Stikstof en Natura2000', wordt dit vooralsnog afdoende geacht. Van de gemeente Geertruidenberg zal op dit punt wel haar medewerking worden gevraagd. Ook het monitoren van de afname van depositie geldt als speerpunt van de beleidsregel.

⁴ *Bestemmingsplan buitengebied Woudrichem, Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport, R2294-PRD, Commissie voor de milieueffectrapportage, 2009*

BIJLAGEN

1. Verkeersanalyse
2. Overzichtskaart
3. *Beoordeling stikstofdepositie vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op Natura 2000-gebieden*, G&O Consult, 2010 (separaat)
4. *Beoordeling geurbelasting vanuit het buitengebied van de gemeente Geertruidenberg op geurgevoelige objecten*, G&O Consult, 2010 (separaat)

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Geertruidenberg

Bijlage 1 Verkeersanalyse

Gemeente Geertruidenberg
Bestemmingsplan Buitengebied
Verkeersgeneratie door beleidsmatige uitbreiding
Gehanteerde literatuur
Publ. 256 Verkeersgeneratie woon- en werkgebieden, CROW okt. 2007
Publ. 272 Verkeersgeneratie voorzieningen, CROW dec. 2008
Reëel scenario

Uitbreiding 3 intensieve veehouderijen met 15% AHS-LB	0,9 ha	vee	0,2 x 1,5 x 3
Uitbreiding 2 intensieve veehouderijen met 15% AHS-LS	0,45 ha	vee	0,15 x 1,5 x 2
Uitbreiding 31 overige bedrijven met 15% AHS-LB	9,3 ha	vee	0,2 x 1,5 x 31
Uitbreiding 12 overige bedrijven met 15% AHS-LS	2,7 ha	vee	0,15 x 1,5 x 2
Nieuwvestiging	2 ha	vee	

Biovergisting	max	5	25000 ton	35 ton/va
5 agrarische bedrijven		2,857143	714,2857	

Omzetten agrarisch bedrijf naar paardenhouderij (max 1½ ha)

	bezoek		verkeersgeneratie		aantal	totaal		totaal	
	pa	va	pa	va		pa	va		
Agrarisch bedrijf	5	2	10	4	0,9	9	3,6	12,6	
Paardenhouderij			4	0,2	30	120	6	126	aantal boxen
toename verkeer						111	2,4	113,4	

minicamping	20 plaatsen	
	3,6 pa per	10 standplaatsen
	0,5 va per	

	bezoek		verkeersgeneratie		aantal	totaal		totaal	
	pa	va	pa	va		pa	va		
Biovergisting	0,1	2,85	0,2	5,7	2	0,4	11,4	11,8	
<i>subtotaal</i>									11,8
Uitbreiding 1	5	2	10	4	0,9	9	3,6	12,6	
Uitbreiding 2	5	2	10	4	0,45	4,5	1,8	6,3	
Uitbreiding 3	5	2	10	4	9,3	93	37,2	130,2	
Uitbreiding 4	5	2	10	4	2,7	27	10,8	37,8	
Omzetting Paard			111	2,4	1	111	2,4	113,4	
Uitbreiding NAB	5	2	10	4	2	20	8	28	
<i>subtotaal</i>									328
Nieuwvestiging	5	2	10	4	1	10	4	14	
Bedrijfswoning	5	0	10	0	1	10	0	10	
<i>subtotaal</i>									24
Minicamping e.d.			7,2	1	3	21,6	3	25	
<i>subtotaal</i>									25
totaal						307	82		389
						79%	21%		

1 bedrijfswoning per 2 ha
NAB gemengd bedrijf
Nieuwvestiging alleen mogelijk binnen straal 10km

Gemeente Geertruidenberg
Bestemmingsplan Buitengebied
Verkeersgeneratie door beleidsmatige uitbreiding
Gehanteerde literatuur
Publ. 256 Verkeersgeneratie woon- en werkgebieden, CROW okt. 2007
Publ. 272 Verkeersgeneratie voorzieningen, CROW dec. 2008
Worstcase scenario

Uitbreiding 3 intensieve veehouderijen met 15% AHS-LB	0,9 ha	vee	0,2 x 1,5 x 3
Uitbreiding 2 intensieve veehouderijen met 15% AHS-LS	0,45 ha	vee	0,15 x 1,5 x 2
Uitbreiding 31 overige bedrijven met 15% AHS-LB	9,3 ha	vee	0,2 x 1,5 x 31
Uitbreiding 12 overige bedrijven met 15% AHS-LS	2,7 ha	vee	0,15 x 1,5 x 2
Nieuwvestiging	2 ha	vee	

Biovergisting	max	48	25000 ton	35 ton/va
48 agrarische bedrijven		2,857143	714,2857	

Omzetten agrarisch bedrijf naar paardenhouderij (max 1½ ha)

	bezoek		verkeersgeneratie			totaal		totaal	
	pa	va	pa	va	aantal	pa	va		
Agrarisch bedrijf	5	2	10	4	0,9	9	3,6	12,6	
Paardenhouderij			4	0,2	30	120	6	126	aantal boxen
toename verkeer						111	2,4	113,4	

minicamping	20 plaatsen	
	3,6 pa per	10 standplaatsen
	0,5 va per	

	bezoek		verkeersgeneratie			totaal		totaal	
	pa	va	pa	va	aantal	pa	va		
Biovergisting	0,1	2,85	0,2	5,7	5	1	28,5	29,5	
<i>subtotaal</i>									29,5
Uitbreiding 1	5	2	10	4	0,9	9	3,6	12,6	
Uitbreiding 2	5	2	10	4	0,45	4,5	1,8	6,3	
Uitbreiding 3	5	2	10	4	9,3	93	37,2	130,2	
Uitbreiding 4	5	2	10	4	2,7	27	10,8	37,8	
Omzetting Paard			111	2,4	3	333	7,2	340,2	
Uitbreiding NAB	5	2	10	4	5	50	20	70	
<i>subtotaal</i>									597
Nieuwvestiging	5	2	10	4	1	10	4	14	
Bedrijfswoning	5	0	10	0	1	10	0	10	
<i>subtotaal</i>									24
Minicamping e.d.			7,2	1	6	43,2	6	49	
<i>subtotaal</i>									49
totaal						581	119		700
						83%	17%		

1 bedrijfswoning per 2 ha
NAB gemengd bedrijf
Nieuwvestiging alleen mogelijk binnen straal 10km

GEMEENTE GEERTRUIDENBERG

Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Geertruidenberg

Bijlage 2 Overzichtskaart

Bedrijven

Intensieve veehouderij

Grondgebonden veehouderij

Overig grondgebonden agrarisch bedrijf

Glastuinbouwbedrijf

Agrarisch verwant en technisch hulpbedrijf

Geitenhouderij

Gemengd bedrijf

Gebieden

Agrarisch gebied met waarden

Natuur

Natura2000 gebieden

Stiltegebied

NB deze kaart dient ter toelichting op de planMER. Aan deze kaart kunnen geen rechten worden ontleend. Voor exacte bestemming en bestemmingsgrenzen wordt verwezen naar het bestemmingsplan.

020-099

The map displays the Raamsdonk area, showing a mix of agricultural land, urban areas, and water bodies. The legend in the top left corner defines the following categories:

- Bedrijven (Businesses):**
 - Intensieve veehouderij (Intensive livestock farming) - Dark red
 - Grondgebonden veehouderij (Ground-based livestock farming) - Orange
 - Overig grondgebonden agrarisch bedrijf (Other ground-based agricultural business) - Yellow
 - Glastuinbouwbedrijf (Glasshouse farming) - Light blue
 - Agrarisch verwant en technisch hulpbedrijf (Agriculturally related and technical support business) - Purple
 - Geitenhouderij (Goat farming) - Brown
 - Gemengd bedrijf (Mixed business) - Red lines
- Gebieden (Areas):**
 - Agrarisch gebied met waarden (Agricultural area with values) - Light green
 - Natuur (Nature) - Yellow-green
 - Natura2000 gebieden (Natura2000 areas) - Dark green
 - Stiltegebied (Quiet area) - Blue hatched

Labels on the map include 'Kelzersveer', 'Raamsdonksveer', 'Raamsdonk', and 'Statendam'. The map also shows various roads, water bodies, and land parcels.